

Jeden svět na školách

Zpráva o dotazníkovém šetření na středních školách z roku 2014 včetně porovnání s rokem 2012 a 2009

Jeden svět
na školách

Úvod

Společnost Člověk v tísni, o. p. s. zopakovala na přelomu dubna a května 2014 dotazníkové šetření mezi studenty českých středních škol. Dotazníkové šetření vzniklo pod hlavičkou vzdělávacího programu Jeden svět na školách a probíhalo ve spolupráci se sociologickou agenturou Median. Jedná se o třetí, opakované šetření tohoto typu, první bylo realizováno na přelomu roku 2008/2009, druhé v lednu 2012.

Kontakt:

Člověk v tísni, o. p. s.
Jeden svět na školách
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2
tel: 226 200 429
fax: 226 200 401

e-mail: jsns@jsns.cz
web: www.jsns.cz

Kontakt:

Median, s.r.o.
Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9
tel: 225 301 111
fax: 225 301 101

e-mail: daniel.prokop@median.cz
web: www.median.cz

Obsah

Metodologie	4
Jak číst tuto závěrečnou zprávu	5
Životní styl	7
Lokální, celostátní a globální problémy	14
Možnost ovlivnit řešení problémů	23
Zdroje informací	29
Politické preference	36
Československé dějiny	44
Spokojenost a vztah k zahraničí	54
Příloha – dotazník	66

Pro zajištění reprezentativnosti souboru a maximální validity dat bylo využito metody stratifikovaného náhodného výběru. Jako opora výběru sloužil kompletní seznam středních škol v ČR. Z něj bylo vybrán hrubý vzorek 164 škol, jejichž ředitelé/zástupci byli požádáni o účast na výzkumu. Jako tzv. straty byly použity ukazatele – typu školy (gymnázium, SOŠ, učiliště), regionu (Čechy, Morava) a velikosti sídla (do 5 000 ob., 5 000–99 999 ob., 100 000+ ob.). V rámci strat proběhl náhodný výběr škol. Počet oslovených škol v hrubém vzorku byl v některých stratách, v nichž zhotovitel na základě zkušeností z let 2009 a 2012 předpokládal nižší ochotu účasti (např. učiliště), nadhodnocen, aby se udrželo reprezentativní zastoupení těchto kategorií v čistém vzorku škol účastnících se výzkumu.

S účastí ve výzkumu souhlasilo přibližně 60 škol. Z každé školy byla vybrána jedna třída, a to tak, aby došlo k reprezentativnímu zahrnutí věkových kategorií studentů. Studenti vyplňovali dotazníky sami během vyučovací hodiny za dohledu supervizora na dané škole. Tomuto supervizorovi (např. učitel předmětu Základy společenských věd) byla detailně vysvětlena metodika výzkumu, s kterou seznámil studenty.

Z každé školy bylo zařazeno průměrně 25 dotazníků. Ze zpracování byly vyřazeny dotazníky studentů, kteří v kontrolních otázkách přiznávali spolupráci na vyplnění se spolužáky, nebo měli vysokou míru nevyplnění otázek (více než ¼ nevyplněných ot.). Čistý vzorek tak dosahuje velikosti 1 120 respondentů. Data byla dovážena tak, aby reprezentovala složení populace středoškoláků 15–20 let z hlediska sociodemografie, regionality a typu studované školy.

Pro srovnání byly použity výsledky předcházejícího výzkumu realizovaného na přelomu let 2009 a 2012 společností Člověk v tísni, o. p. s. ve spolupráci s agenturou pro výzkum trhu Millward Brown.

Struktura vzorku:

- Gymnázia	25,2 %
- SOŠ	50,4 %
- Učiliště	24,4 %

- muži	47,1 %
- ženy	52,9 %

- 15–17 let	61,5 %
- 18–20 let	38,5 %

- Morava	33,7 %
- Čechy	66,3 %

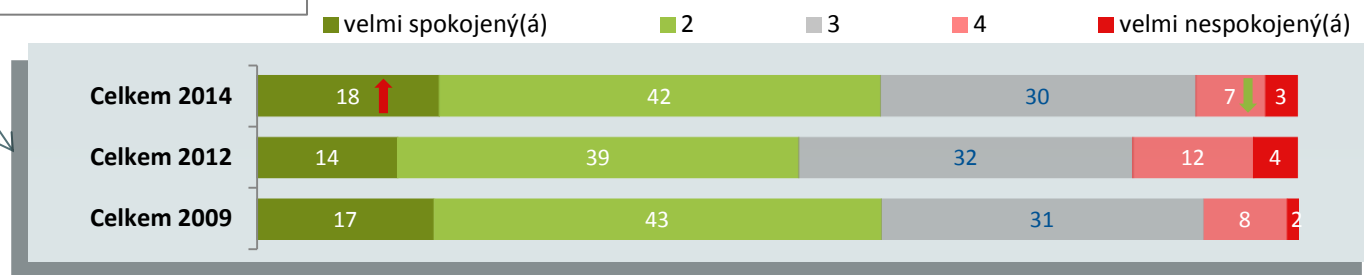
Velikost místa bydliště studenta (VMB):

-0 - 5 000 obyvatel	42,4 %
-5 000 -100 000 obyvatel	40,4 %
-100 000 obyvatel a více	17,2 %

Xxxxxx.

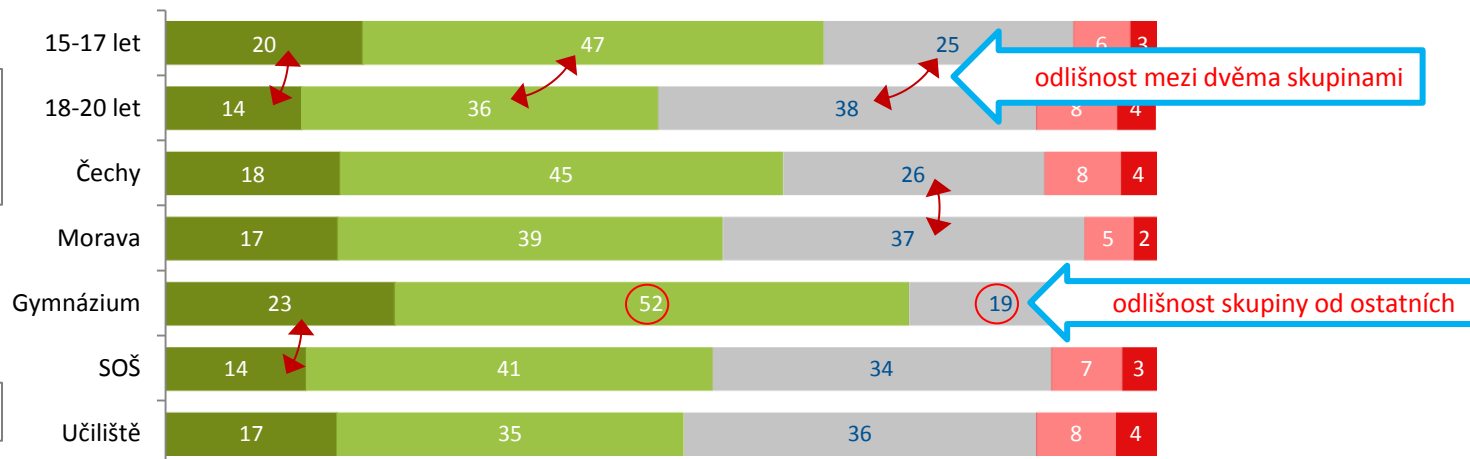
V rámečku je znázorněno porovnání výsledků výzkumu realizovaného v roce 2012 se stejným výzkumem z roku 2014.

Zde najdete komentář ke grafu.

2014

Následuje detailní třídění dat výzkumu realizovaného v roce 2014.

Zde najdete znění otázky.

XXXXXX.

Není-li uvedeno jinak, hodnoty jsou vyjádřeny v %.

Výsledky pro rok 2014

2014

Rozdíl oproti minulým vlnám

Nejzávažnější
problém 2012

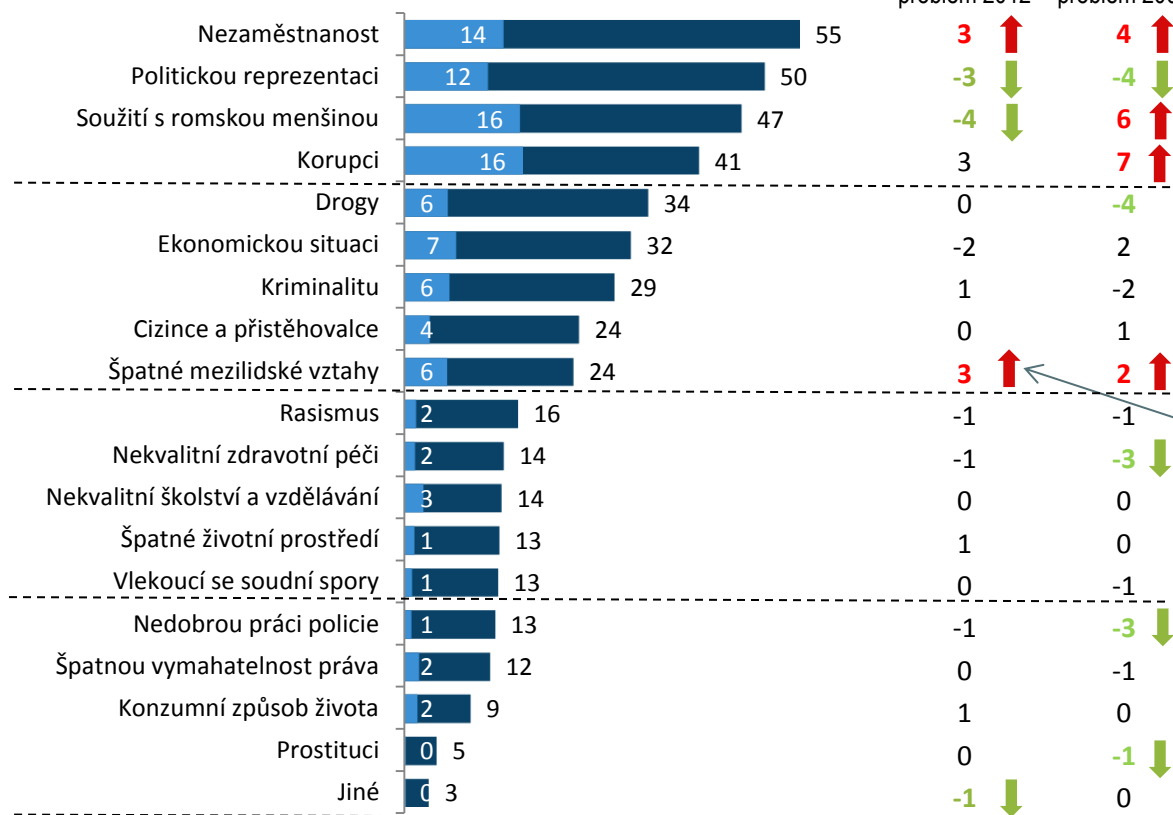
Nejzávažnější
problém 2009

Zde najdete komentář ke grafu.

Číselnou hodnotou je vyjádřen rozdíl oproti výsledkům z roku 2012, příp. 2009. Kladná hodnota značí nárůst oproti roků, záporná znamená pokles. Barevně jsou vyznačeny statisticky významné rozdíly.

Od roku 2009 přibýlo 7 % respondentů, kteří za nejzávažnější problém České republiky považují korupci.

Oproti roku 2012 považuje o 3 % více respondentů problém „špatné mezilidské vztahy“ za nejzávažnější problém České republiky.

B06. Za největší problémy České republiky považují

B07. Ze seznamu výše považují za nejzávažnější

■ Největší problémy ■ Nejzávažnější problém

Životní styl

- Životní styl středoškolských studentů se od roku 2012 výrazně nezměnil. Můžeme však sledovat další pokračování trendu přesunu volnočasových aktivit do online světa – narostlo zastoupení studentů, kteří často tráví čas komunikováním s přáteli na internetu a surfováním.
- Výzkum potvrzuje generační proměnu ve významu jednotlivých mediatypů (TV, rádio, internet...) v trávení volného času. Na rozdíl od generace vlastních rodičů je trávení volného času s tradičními médii, ať už vysílacími (TV) či tištěnými (časopisy, knihy), u studentů výrazně upozaděno oproti trávení času na internetu.
- Jen zhruba polovina studentů často sportuje. Zhruba polovina vůbec či jen výjimečně tráví čas návštěvami kina, koncertů či divadla. Od roku 2012 v těchto činnostech, které bývají považovány za tradiční aktivity mladých, nelze sledovat výraznou proměnu.
- Struktury trávení volného času nelze vykládat čistě jako důsledky volnočasových preferencí - tj. například usuzovat na kulturní pasivitu mladých apod. Vysokou roli v životě mladých lidí např. stále hraje poslech hudby. Což může naznačovat, že proměny trávení volného času souvisejí nejen s tematickými oblastmi zájmu, ale také s individualizací trávení volného času a s oslabováním tradičních subkultur mládeže, které byly nositeli skupinového trávení času (*zjednodušeně: skupinové chození na koncerty může částečně nahrazovat síťové přeposílání a diskuse o YouTube videích*).
- Některé dílčí změny v provozování aktivit mezi lety 2012 a 2014 jsou zřejmě způsobeny posunem v realizaci v rámci roku. V roce 2012 byl výzkum realizován v lednu, v roce 2014 v dubnu-květnu, což se projevilo častějším provozováním outdoorových aktivit (výlety do přírody, procházky).
- V rámci komunikačních prostředků dochází mezi středoškoláky k posunu směrem k výraznějšímu využívání sociálních sítí. Ty vytlačují používání nesíťových online komunikačních prostředků (e-mail).

Životní styl

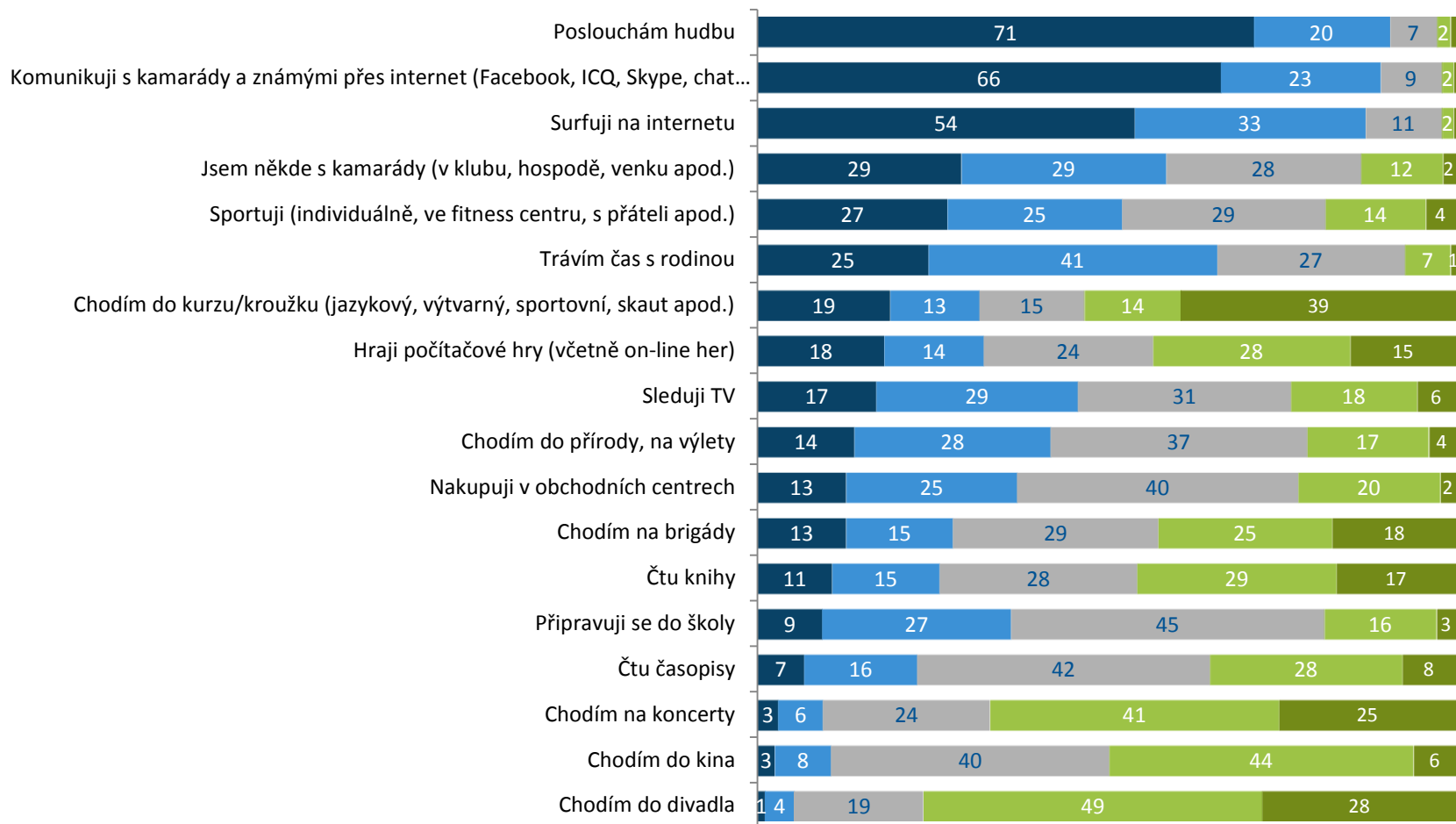
Struktury životního stylu v populaci a mezi středoškoláky:

- Populačně reprezentativní výzkumy životního stylu (např. výzkum Marketing Media Lifestyle – TGI) ukazují výraznou strukturovanost trávení volného času podle vzdělání a socioekonomické pozice respondentů. Vzdělanější lidé s vyšším socioekonomickým postavením (lepší zaměstnání, vyšší příjmy) častěji tráví čas aktivně, ať už kulturními aktivitami (kina, divadla, koncerty) či sportovní aktivitou. Tyto diference v trávení volného času mají pravděpodobně jak vnitřně psychologické příčiny (vyšší hodnota přikládána osobnímu rozvoji, životní aktivitě atd. mezi vzdělanými), tak ekonomické příčiny (větší finanční bariéry chudých v trávení volného času) a kognitivní příčiny (menší orientace méně vzdělaných lidí v možnostech trávení volného času apod.).
- Některé výsledky šetření mezi středoškoláky ukazují mechanismy „šíření“ následujících vzorců trávení volného času – sportovní aktivita, četba knih či navštěvování kroužků a kurzů jsou výrazně vyšší u „dětí“ z domácností s bohatými rodiči a vyššími příjmy, které rovněž často chodí na gymnázia. Naopak studenti z menších obcí a z učilišť, kteří častěji pocházejí z méně vzdělaných a chudších rodin, se už v raném věku častěji věnují posilování vlastního či rodinného rozpočtu brigádami.
- V trávení volného času existují vnitřní struktury (viz str. 12). Trávení času online je obecná inklinace projevující se v životě studentů různými způsoby (studenti surfující na internetu častěji komunikují se svými přáteli online a častěji hrají počítačové hry). Výrazné hraní počítačových her je provozováno často na úkor jiných aktivit (divadla, knihy, chození do přírody, příprava do školy atd.). Studenti surfující na internetu tráví častěji volný čas také sledováním televize, obojí naopak negativně souvisí s četbou knih. Mezi způsoby tradičních forem aktivního trávení volného času je pozitivní vztah – spíše než rozdělení na „sportáky“ a „kulturní“ platí, že studenti, kteří častěji sportují, také častěji chodí za kulturou (do kina, divadla, na koncerty atd.).

Mezi volnočasovými aktivitami vede z hlediska frekvence provozování poslech hudby a online aktivity (komunikace přes internet, surfování). Hodnocení frekvence některých dalších aktivit je nutno posuzovat s ohledem na jejich rozdílnou časovou a finanční náročnost (např. aktivní sport, chodění na koncerty / do kin a do divadla) a zaměřit se tak spíše na analýzu zastoupení volnočasově výrazně pasivních studentů – tedy těch, kteří dané aktivity nevykonávají vůbec či jen výjimečně. Necelá pětina studentů aktivně nesportuje, 36 % středoškoláků nečte knihy a žádnou kulturní aktivitu (návštěva divadlo/koncerty/kino) neprovozuje takřka polovina středoškoláků.

2014

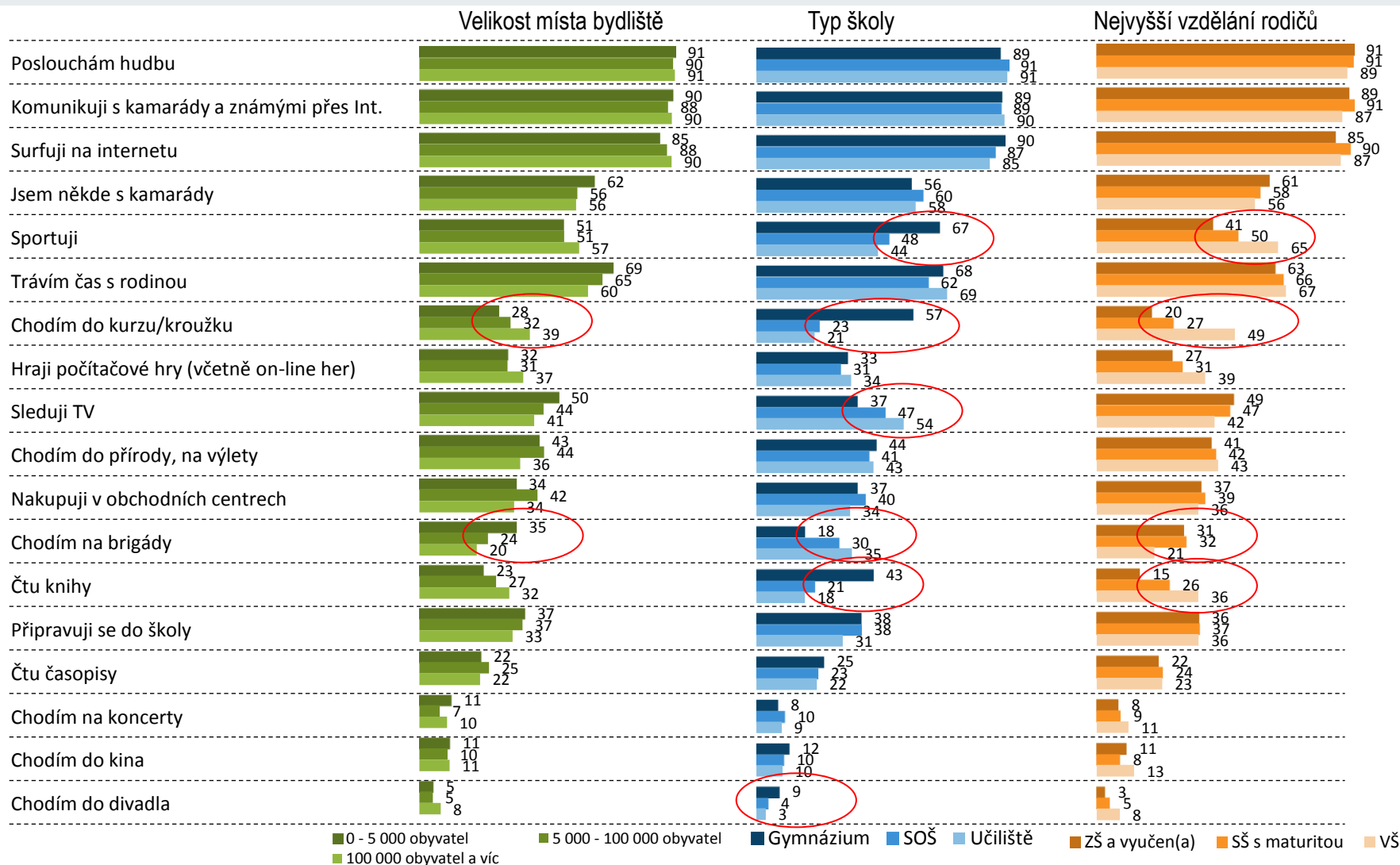
■ velmi často ■ celkem často ■ občas ■ jen výjimečně ■ nikdy

Životní styl– dle velikosti místa bydliště, typu školy a vzdělání rodičů

Navštěvování kurzů a kroužků, sportování a četba knih je vyšší u gymnazistů a roste se vzděláním rodičů. Tento jev může být důsledkem rozdílných vzorců chování předávaných mezi generacemi (větší zaměření na sebevzdělávání a aktivitu), ale i finančních bariér chudších / méně vzdělaných rodičů hradit některé aktivity. Studenti z méně bohatých a kvalifikovaných segmentů společnosti (nižší vzdělání rodičů, menší obce, subjektivně chudá domácnost, SOŠ či učiliště) častěji tráví čas výdělečnou činností – tj. chozením na brigády. Struktura aktivit může být ovlivněna i nabídkou (např. větší nabídka kurzů ve větších městech). Intenzita kulturní aktivity (koncerty, kina, divadlo) oproti očekávání neroste s věkem studenta.

2014

* Pozn.: Alespoň celkem často = součet hodnot „velmi často“ + „celkem často“

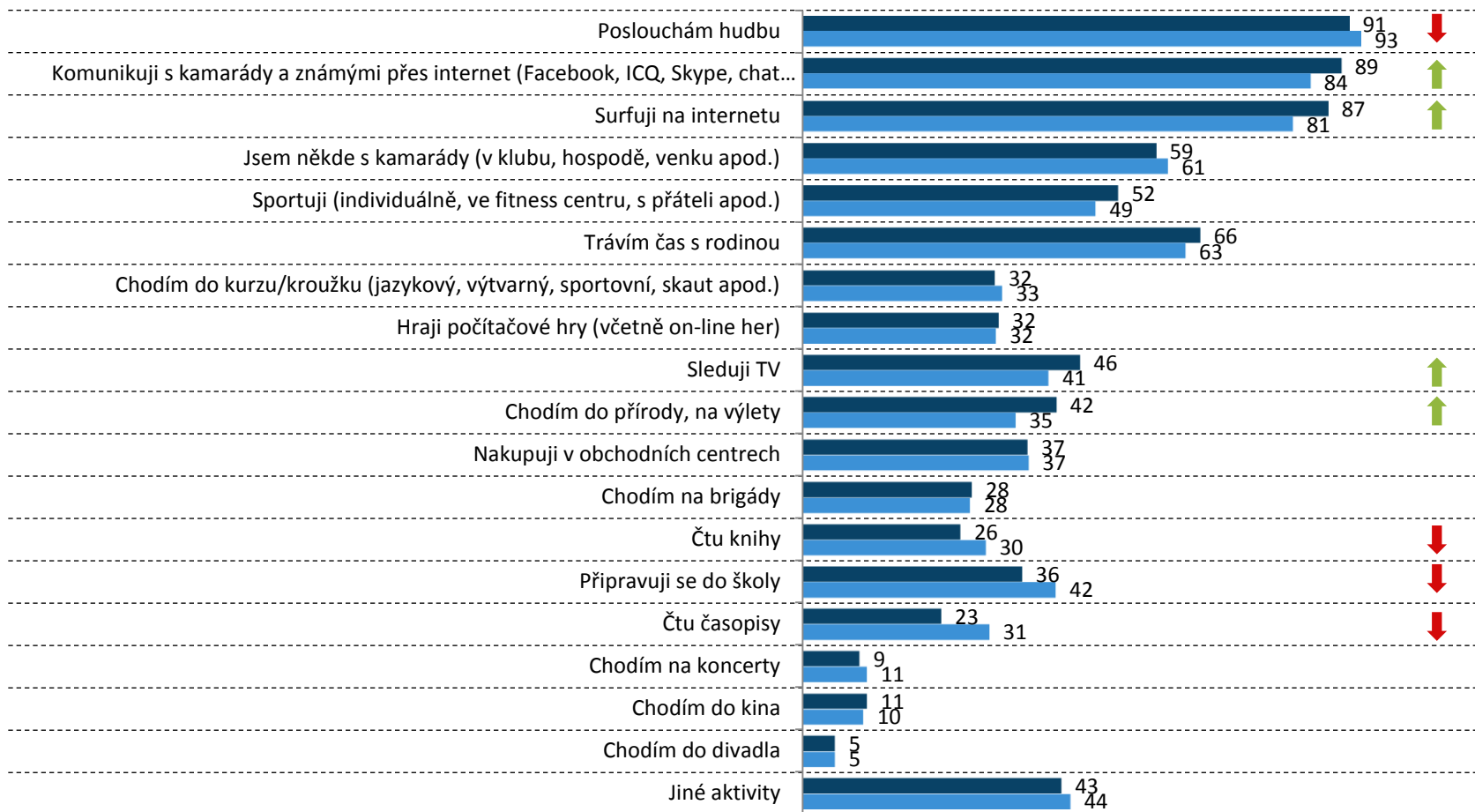
A01. Jak často se věnujete následujícím aktivitám ?

Struktura trávení volného času se oproti roku 2012 celkově výrazně nezměnila. Došlo však k dalšímu posílení orientace trávení volného času na online aktivity – narostl počet středoškoláků, kteří často (velmi či celkem) surfují na internetu či přes něj komunikují s přáteli. Některé další změny v typech aktivit (posílení chůze do přírody, oslabení četby) mohou být kromě proměn lifestyleových orientací částečně způsobeny jiným měsícem sběru dat v roce 2012 (leden) a 2014 (duben-květen).

2014

■ alespoň celkem často se věnuje 2014

■ alespoň celkem často se věnuje 2012

* Pozn.: Alespoň celkem často = součet hodnot „velmi často“ + „celkem často“

A01. Jak často se věnujete následujícím aktivitám ?

V trávení volného času existují hlubší struktury, které lze vyčíst ze zobrazené matice vztahů (červená = negativní vztah, bílá = žádný vztah, zelená = pozitivní vztah). Ukazuje například, že online a počítačové aktivity jsou vzájemně propojeny (studenti surfující na internetu komunikují se svými přáteli online a častěji hrají počítačové hry). Výrazné hraní počítačových her je provozováno často na úkor jiných aktivit (divadla, knihy, chování do přírody, příprava do školy atd.). Studenti surfující na internetu tráví častěji volný čas také sledováním televize, obojí naopak negativně souvisí s četbou knih. Mezi způsoby tradičních forem aktivního trávení volného času je pozitivní vztah – studenti, kteří častěji sportují, také častěji chodí za kulturou (do kina, divadla, na koncerty atd.).

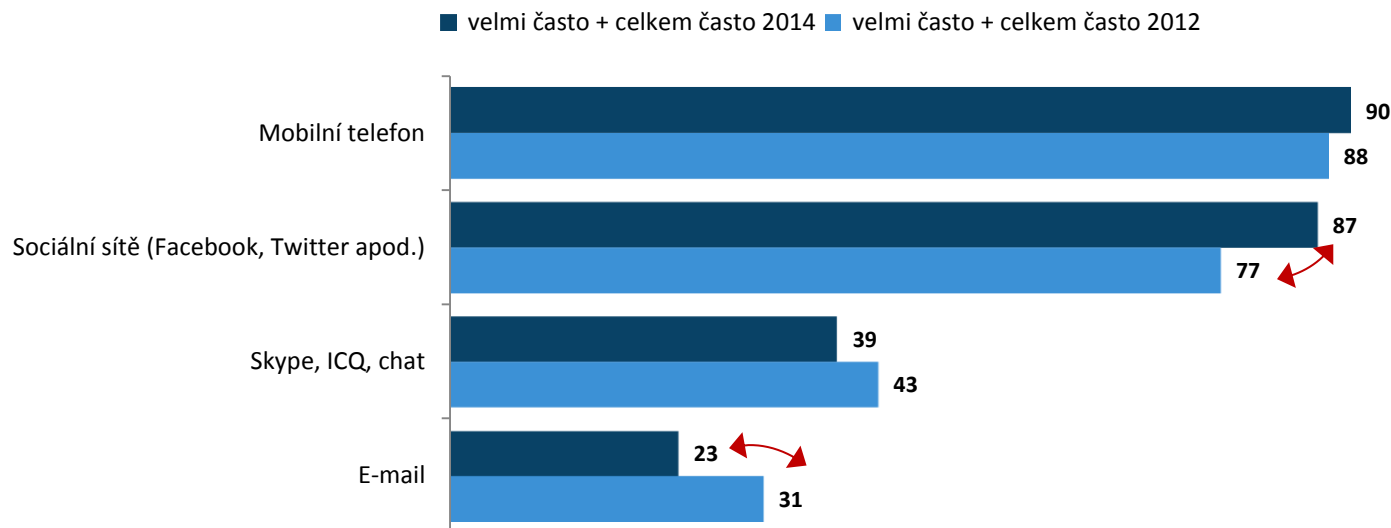
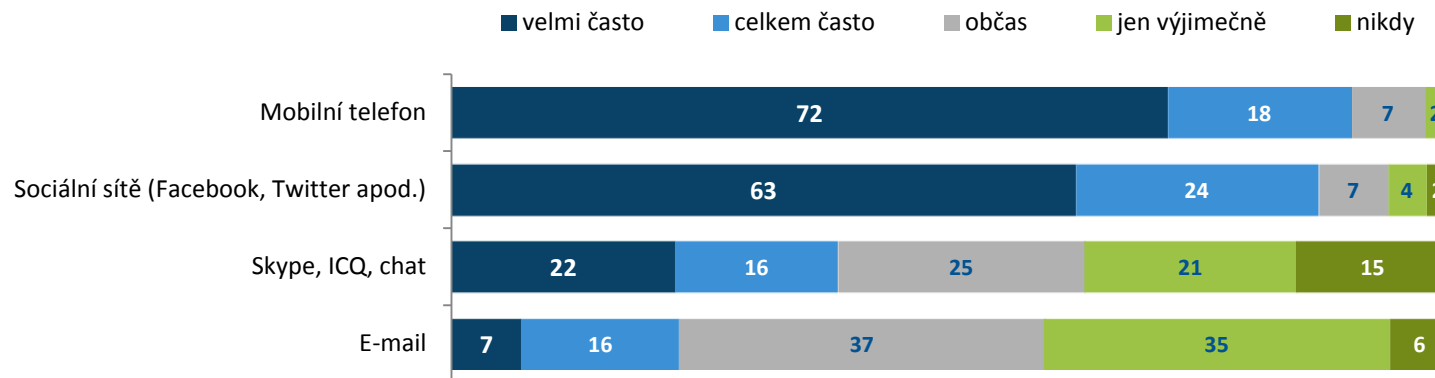
2014 - Vztahy mezi provozováním jednotlivých aktivit

	Chodím do kurzu/kroužku	Připravuji se do školy	Chodím na brigády	Jsem někde s kamarády	Nakupuji v obchodních centrech	Chodím do kina	Chodím na koncerty	Chodím do divadla	Chodím do přírody, na výlety	Trávím čas s rodinou	Sleduji TV	Surfuji na internetu	Komunikuji s kamarády přes internet nebo mobil	Hraji počítač. hry	Poslouchám hudbu	Čtu časopisy	Čtu knihy	Sportuji
Chodím do kurzu/kroužku		,006	-,042	,030	-,014	,059	0,092	0,192	,005	,013	,002	-,033	,009	-,016	-,020	-,012	0,083	0,414
Připravuji se do školy	,006		-,032	-0,095	0,129	0,11	-,057	0,161	0,139	0,294	0,084	-0,099	-0,089	-0,134	-0,083	0,123	0,221	,011
Chodím na brigády	-,042	-,032		0,209	,045	,025	0,153	,056	0,14	-0,073	-,058	-0,109	,038	-0,098	,012	,058	-,035	,045
Jsem někde s kamarády	,030	-0,095	0,209		0,249	0,156	0,289	,018	,051	-0,071	,029	0,134	0,242	-0,065	0,189	,002	-0,083	0,129
Nakupuji v obchodních centrech	-,014	0,129	,045	0,249		0,382	0,14	0,118	,043	0,126	0,229	0,166	0,245	-0,097	0,122	0,215	,048	0,07
Chodím do kina	,059	0,11	,025	0,156	0,382		0,236	0,219	,043	,036	0,091	0,066	0,169	0,07	0,076	0,155	0,088	0,119
Chodím na koncerty	0,092	-,057	0,153	0,289	0,14	0,236		0,295	0,102	,005	-,054	,017	0,102	-,049	0,195	0,104	0,113	0,117
Chodím do divadla	0,192	0,161	,056	,018	0,118	0,219	0,295		0,205	0,144	-0,074	-0,07	-,040	-0,15	-,025	0,138	0,321	0,1
Chodím do přírody, na výlety	,005	0,139	0,14	,051	,043	,043	0,102	0,205		0,214	-0,071	-0,125	-0,08	-0,13	,002	0,177	0,213	0,114
Trávím čas s rodinou	,013	0,294	-0,073	-0,071	0,126	,036	,005	0,144	0,214		0,242	,020	-,004	-0,068	-,022	0,163	0,203	,019
Sleduji TV	,002	0,084	-,058	,029	0,229	0,091	-,054	-0,074	-0,071	0,242		0,163	0,087	0,06	,007	0,132	-0,124	-,022
Surfuji na internetu	-,033	-0,099	-0,109	0,134	0,166	0,066	,017	-0,07	-0,125	,020	0,163		0,507	0,296	0,222	-,007	-0,076	,020
Komunikuji s kamarády přes internet nebo mobil	,009	-0,089	,038	0,242	0,245	0,169	0,102	-,040	-0,08	-,004	0,087	0,507		0,107	0,298	,008	-0,103	0,067
Hraji počítačové hry	-,016	-0,134	-0,098	-0,065	-0,097	0,07	-,049	-0,15	-0,13	-0,068	0,06	0,296	0,107		0,075	-,038	-0,102	,037
Poslouchám hudbu	-,020	-0,083	,012	0,189	0,122	0,076	0,195	-,025	,002	-,022	,007	0,222	0,298	0,075		0,085	,024	,047
Čtu časopisy	-,012	0,123	,058	,002	0,215	0,155	0,104	0,138	0,177	0,163	0,132	-,007	,008	-,038	0,085		0,304	,054
Čtu knihy	0,083	0,221	-,035	-0,083	,048	0,088	0,113	0,321	0,213	0,203	-0,124	-0,076	-0,103	-0,102	,024	0,304		,042
Sportuji	0,414	,011	,045	0,129	,007	0,119	0,117	0,1	0,114	,019	-,022	,020	0,067	,037	,047	,054	,042	

*Korelační matice vychází z Spearmanovy korelace. Bílé jsou označeny proměnné bez významného vztahu, zeleně pozitivně korelované aktivity (čím častěji dělá X, tím častěji dělá Y) a červeně negativně korelované aktivity (čím častěji dělá X, tím méně často Y).

Zajímavý posun oproti roku 2012 je u středoškoláků vidět i v rámci užívání online komunikačních platform. Sociální sítě jako komunikační prostředek posílily – často (velmi + celkem) je používá 87 % studentů (77 % v roce 2012), přičemž došlo hlavně k nárůstu velmi častých uživatelů. Sociální sítě vytlačují méně interaktivní a síťové formy online komunikace (významný pokles sledovat u e-mailu, snížil se i počet uživatelů aplikací sloužících k chatování jako ICQ nebo Skype). Tento trend v pozvolné změně online komunikačních kanálů je tažen zejména studenty gymnázií a SOŠ a mladšími dětmi mezi 15–17 lety. Sociální sítě také silněji využívají dívky než chlapci.

2014

Lokální, celostátní a globální problémy

- Mezi nejzávažnějšími problémy vnímanými na úrovni obce i celé ČR zůstává soužití s romskou menšinou. Oproti roku 2012, v němž vrcholila medializace některých skutečných i informačně zkreslených kriminálních kauz, lze však sledovat mírný propad vnímání intenzity tohoto problému na celorepublikové úrovni. Místo toho jsou na republikové úrovni více akcentována témata, která se sociálním vyloučením úzce souvisejí, ale nejsou plně připisována na stranu Romů (nezaměstnanost obecně, špatné mezilidské vztahy – ačkoliv mohou být jak příčinou, tak následkem sociálního vyloučení).
- U problémů soužití s Romy a korupce lze mezi ostatními sledovat tendenci k radikalizaci postojů. Pokud respondent tento problém zařadí mezi 5 hlavních, významně častěji než u ostatních problémů jej také vypíchne jako zcela nejzávažnější. To lze mimo jiné připisovat i intenzivnější medializaci těchto dvou problémů v posledních letech.
- Důvody špatného soužití s romskou menšinou jsou přes výše zmíněný posun v drtivé většině přisuzované právě Romům. Studenti byli dotázáni na příčiny pěti krizových oblastí (důvody prostorového vyloučení, velké nezaměstnanosti, omezeného vzdělání, předlužení a původce rasistických projevů). Ve všech pěti oblastech s různou intenzitou (od drtivého po mírný příklon) převládá názor, že příčinou je osobní selhávání na straně příslušníků romské menšiny (neochota a neschopnost bydlet s většinou, neochota pracovat, neochota vzdělávat se, špatná správa financí, projevy rasismu ze strany Romů).
- Jednoznačnost tohoto postoje je třeba vnímat v kontextu ostatních dalších otázek na informovanost a zdroje informací. Ačkoli příčiny a dynamika sociálního vyloučení jsou jednou z největších výzev současné sociologie, v populaci studentů se problém vyznačuje pocitem dostatečné informovanosti. Role vzdělávacího systému ve vysvětlování některých objektivních příčin sociálního vyloučení (diskriminace na trhu s bydlením, fungování ubytoven a neexistence sociálního bydlení, obecný nedostatek pracovních příležitostí, zvyšování zadlužení exekucemi a vymáháním atd.) je mizivá. Škola je totiž naprosto marginálním zdrojem informací o aktuálních společenských otázkách. Názory studentů na soužití s Romy tak vycházejí dominantně i na republikové úrovni ze zobecněné osobní či zprostředkované zkušenosti a online médií. Tyto zdroje poskytují jen omezenou možnost nezaujatého pohledu na příčiny sociálního vyloučení a výsledných patologií.

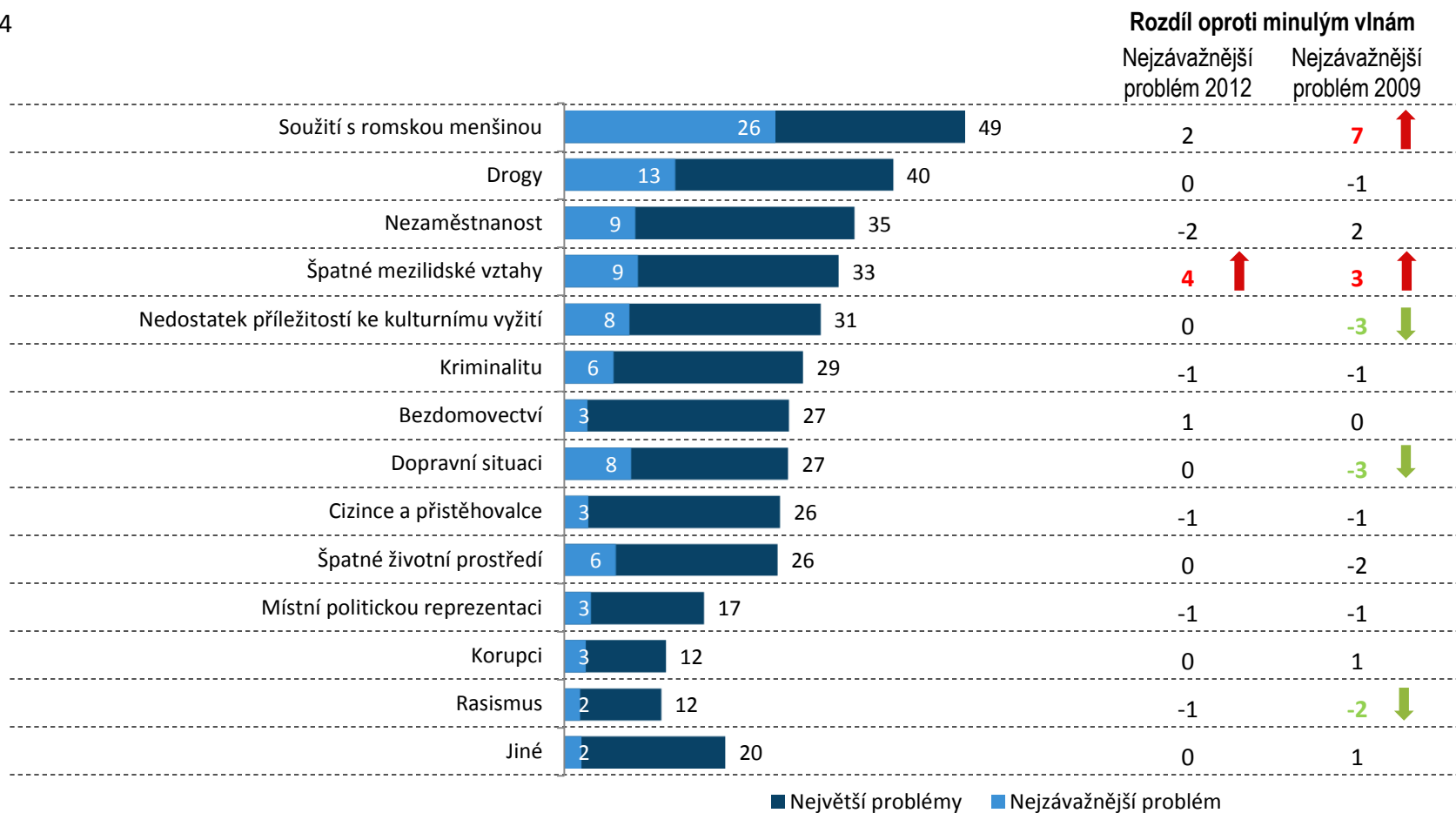
Lokální, celostátní a globální problémy

- Zatímco vnímání problému soužití s Romy jde spíše napříč populací studentů s některými regionálními výchylkami ve vnímání lokální intenzity problému, u některých dalších problémů je viditelné zakořenění jejich výskytu i vnímání v sociálních skupinách, z nichž student pochází a v nichž se vyskytuje. Příkladem je silnější vnímání socioekonomických problémů (nezaměstnanost) mezi studenty, jejichž rodiny mohou být těmito problémy více ohroženy (nižší životní úroveň, nižší vzdělání rodičů) nebo silnější vnímání problému drog mezi studenty učilišť, kteří často vycházejí ze zprostředkované zkušenosti svých přátel či zkušenosti osobní.
- Rovněž studenti z domácností úspěšnější střední třídy (vyšší životní úroveň, vzdělanější rodiče, studující gymnázia) postojově do velké míry vycházejí ze světa svých rodičů a akcentují kromě sociálních témat více také obecná společenská témata (korupce, kvalita politické reprezentace).
- Na lokální i celorepublikové úrovni mírně posílilo vnímání „špatných mezilidských vztahů“ jako jednoho z nejzávažnějších problémů. Do názorů středoškoláků se ale může projevat posílení polarizace společnosti v symbolické / názorové rovině (např. rozdělení společnosti v souvislosti s prezidentskou volbou a jejími důsledky v české vnitrostátní politice) i v objektivní rovině (pokračování lokálně diferencovaných dopadů ekonomické stagnace). K posílení vnímání tématu „špatných mezilidských vztahů“ dochází současně s poklesem vnímání některých problémů, které jsou nesené jasnými adresáty mimo majoritní společnost (romská menšina, politická reprezentace). Může se tak jednat o částečný obrat v hledání problémů/přisuzování viny za problémy mimo vlastní společnost (za to můžeme „my“ místo „oni“).
- Ve výzkumu se projevuje zajímavý efekt známý z výzkumů dospělé populace. Dívky (ženy) mají tendenci k smířlivějším soudům a vyzdvihování obecně společenských problémů (nedostatek kulturního vyžití, nezaměstnanost, špatné vztahy), chlapci se častěji zaměřují na problémy nesené částí společnosti (soužití s Romy, politická reprezentace, korupce).
- Posílilo vnímání válek a konfliktů jako nejzásadnějšího globálního problému dneška. Tento jev lze do velké míry připisovat i probíhajícími konflikty na Ukrajině, během něhož probíhalo dotazování studentů (duben–květen 2014).
- Současně proběhl pokles vnímání terorismu jako nejzávažnějšího globálního problému. Což vybízí k hypotéze, že existuje skupina studentů zaměřujících se na vnímajících globální bezpečnostní hrozby, u nichž dle aktuálního dění proměňuje intenzita a způsob rámcování těchto hrozeb a forem násilí.
- Význam přisuzovaný globálnímu oteplování se po poklesu, k němuž stejně jako v dospělé populaci došlo v roce 2009–2012 (doba intenzivního vymezování se českých politiků proti diskurzu globálních klimatických změn a medializovaných „skandálů“ v oblasti výzkumu globálních klimatických změn), drží na stejné úrovni.

Největší a nejzávažnější problémy města/vesnice

Struktura vnímaných problémů v místě bydliště se od roku 2012 příliš nezměnila. Vnímání soužití s romskou menšinou se proti roku 2012 významně nezměnilo - udržuje se kritičnost, která se vykresluje již při srovnání vln z let 2009 a 2012, a pochází tedy pravděpodobně již z doby eskalace dopadů ekonomické krize a jejích lokálních dopadů souvisejících se soužitím většinové společnosti s Romy (nárůst nezaměstnanosti, posílení některých forem sociálního vyloučení atd.). Ve srovnání s rokem 2009 i 2012 se významně zhoršilo jen vnímání mezilidských vztahů.

2014

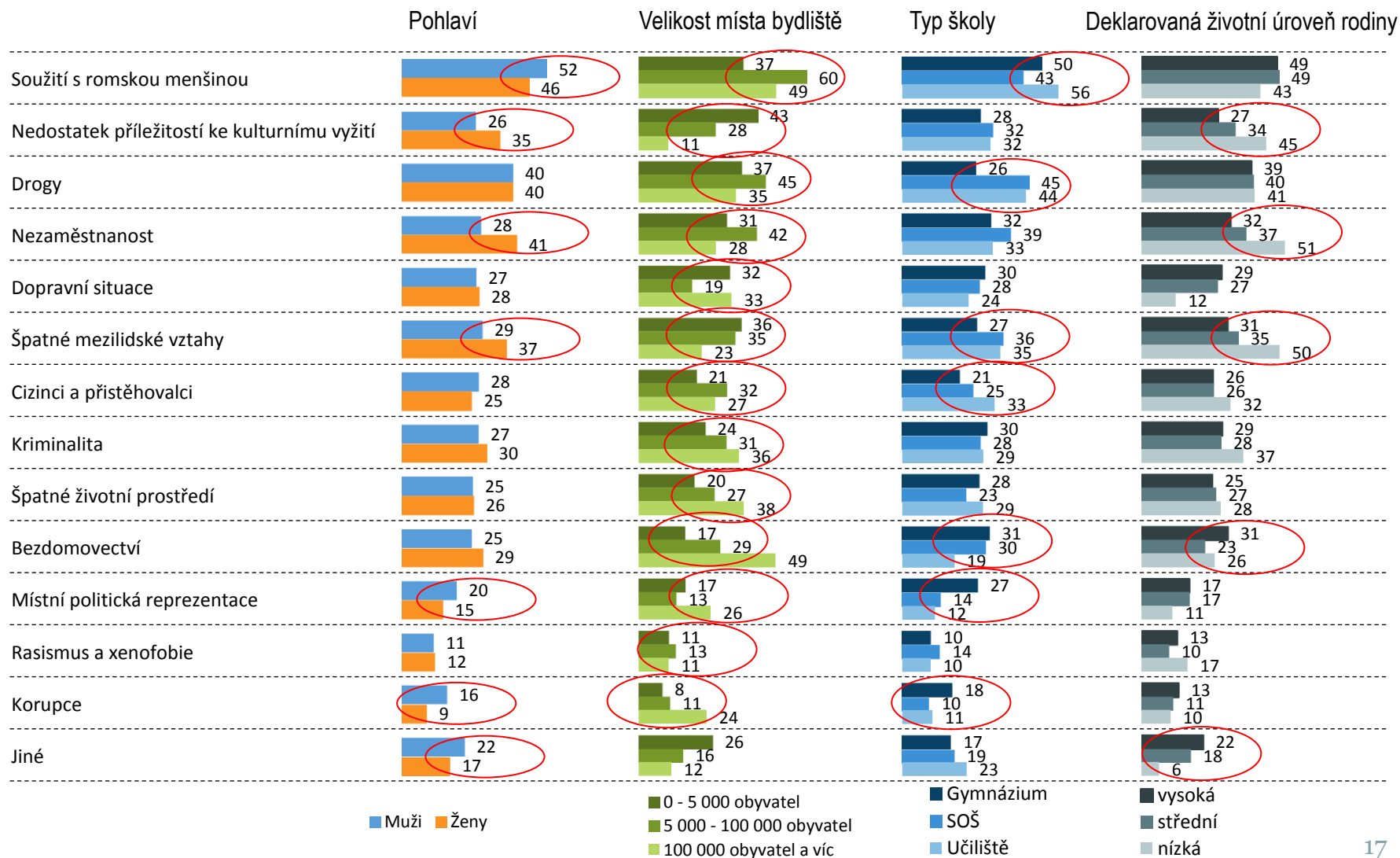
B01. Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považuji (max. 5 hlavních problémů)

B02. Ze seznamu výše považuji za nejzávažnější

Největší problémy města/vesnice – dle pohlaví, velikosti místa bydliště, typu školy, typu školy

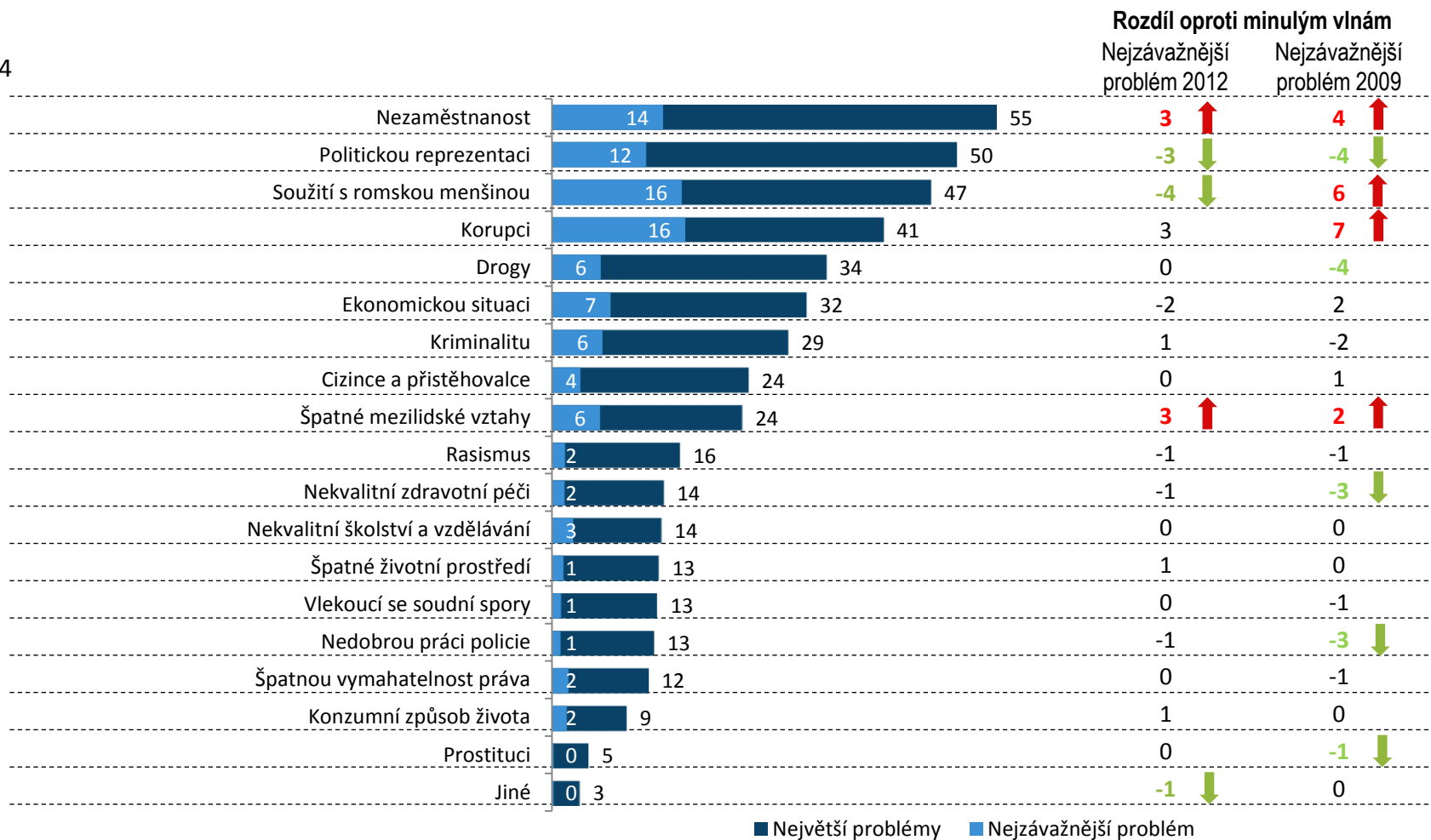
Soužití s Romy je kritičtěji vnímáno zejména mezi studenty ze středně velkých měst (možná souvislost s častějším výskytem soc. vyloučených oblastí). Zatímco dívky mají větší tendenci ke zdůrazňování společenských problémů, které nemají přímé aktéry (nedostatek kulturního vyžití, nezaměstnanost, špatné mezilidské vztahy), chlapci se častěji zaměřují na problémy, které jsou neseny některou částí společnosti (soužití s Romy, politická reprezentace a korupce). Mezi studenty učilišť a SOŠ jsou mezi hlavními lokálními problémy velmi často drogy. Intenzita vnímání socioekonomických (nezaměstnanost) je silnější mezi studenty, jejichž rodiny mohou být tímto problémem častěji postiženy (nízká živ. úroveň, nižší vzdělání rodičů).

2014

V roce 2012 vrcholilo vnímání soužití s romskou menšinou jako nejzávažnějšího problému celé ČR (tehdy 20 %), od té doby dochází k poklesu, stále ovšem nepoklesl na úroveň z roku 2009. Naopak roste vnímání nezaměstnanosti jako nejzávažnějšího problému. Vzhledem k tomu, že vnímání na lokální úrovni se v obou oblastech od roku 2012 významně nezměnilo, lze usuzovat, že celorepublikové vnímání je silněji taženo např. mediální agendou. Další postupný nárůst pozorujeme u vnímání korupce jako nejzávažnějšího problému. U problémů korupce a soužití s Romy lze vysledovat znaky radikálnějšího a polarizovaného vnímání – pokud je respondent zařadí mezi 5 hlavních problémů ČR, je větší šance, že je považuje za problém nejzávažnější.

2014

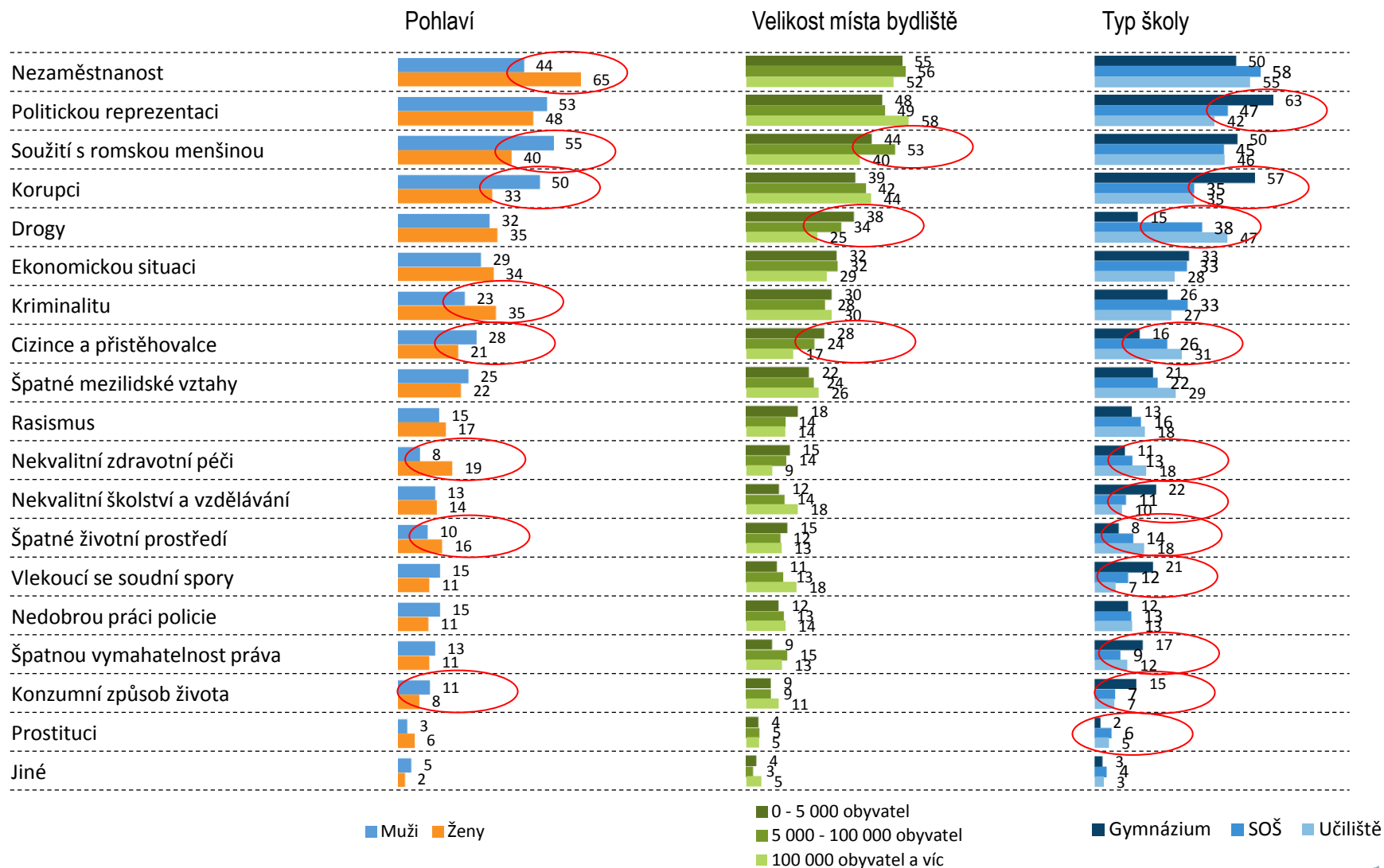
B06. Za největší problémy České republiky považují

B07. Ze seznamu výše považují za nejzávažnější

Největší problémy ČR – dle pohlaví, velikosti místa bydliště, typu školy

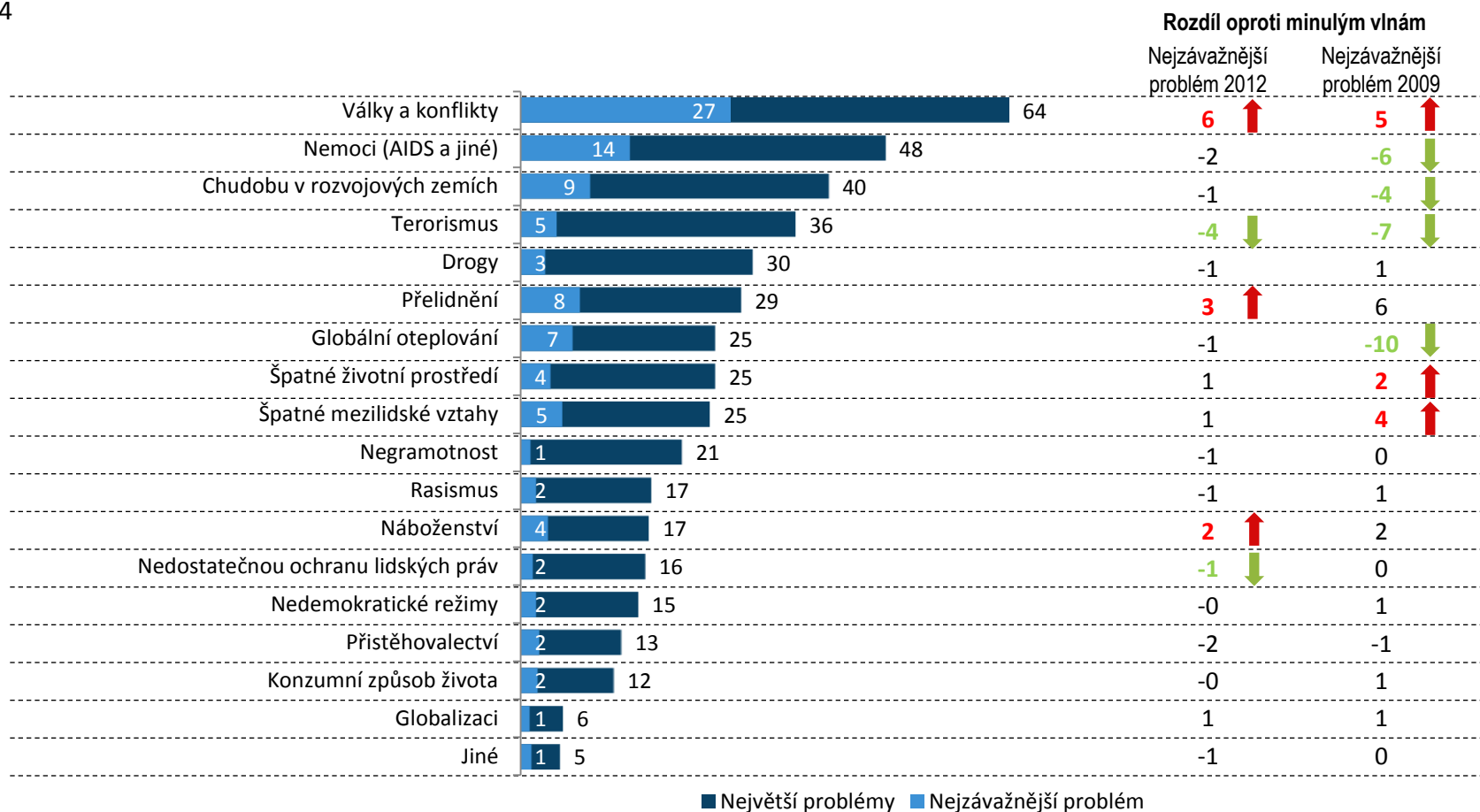
Stejně jako v lokálních problémech se dívky častěji zaměřují na problémy obecně sociální a chlapci na problémy nesené částí společnosti. Vnímání problémů u gymnazistů více kopíruje postoje socioekonomicky méně ohrožené střední třídy - nejsilněji vnímaná je korupce a politická reprezentace, vnímání sociálních problémů je mírně upozaděno. Některé problémy jsou silněji vnímány mezi lidmi silně konzumující mediální zpravodajství (korupce, vymahatelnost práva), jiné se sledováním zpravodajství nesoúvisí (nezaměstnanost). Drogy jsou jako jeden z hlavních celorepublikových problémů vnímány hlavně dětmi z menších obcí, SOŠ a zejména učilišť.

2014

U globálních problémů oproti letem 2009 a 2012 výrazně narostlo zastoupení respondentů, kteří za nejzávažnější celosvětových problém považují války a konflikty, což lze přisuzovat mimo jiné faktu, že výzkum probíhal v době vrcholící krize na Ukrajině. Mírně oproti předchozím vlnám naopak klesla obava z jiné formy organizovaného násilí - terorismu. Další kontinuální pokles sledujeme také u problémů lokalizovaných zejména v rozvojových oblastech: nemoci (AIDS a jiné) a chudoba. I přes zmiňovaný pokles se však tyto problémy drží na horních příčkách závažných světových problémů. Význam přisuzovaný globálnímu oteplování se po výrazném propadu v letech 2009–2012, kdy poklesla závažnost přisuzovaná globálním klimatickým změnám také u dospělé populace, drží na stejných číslech.

2014

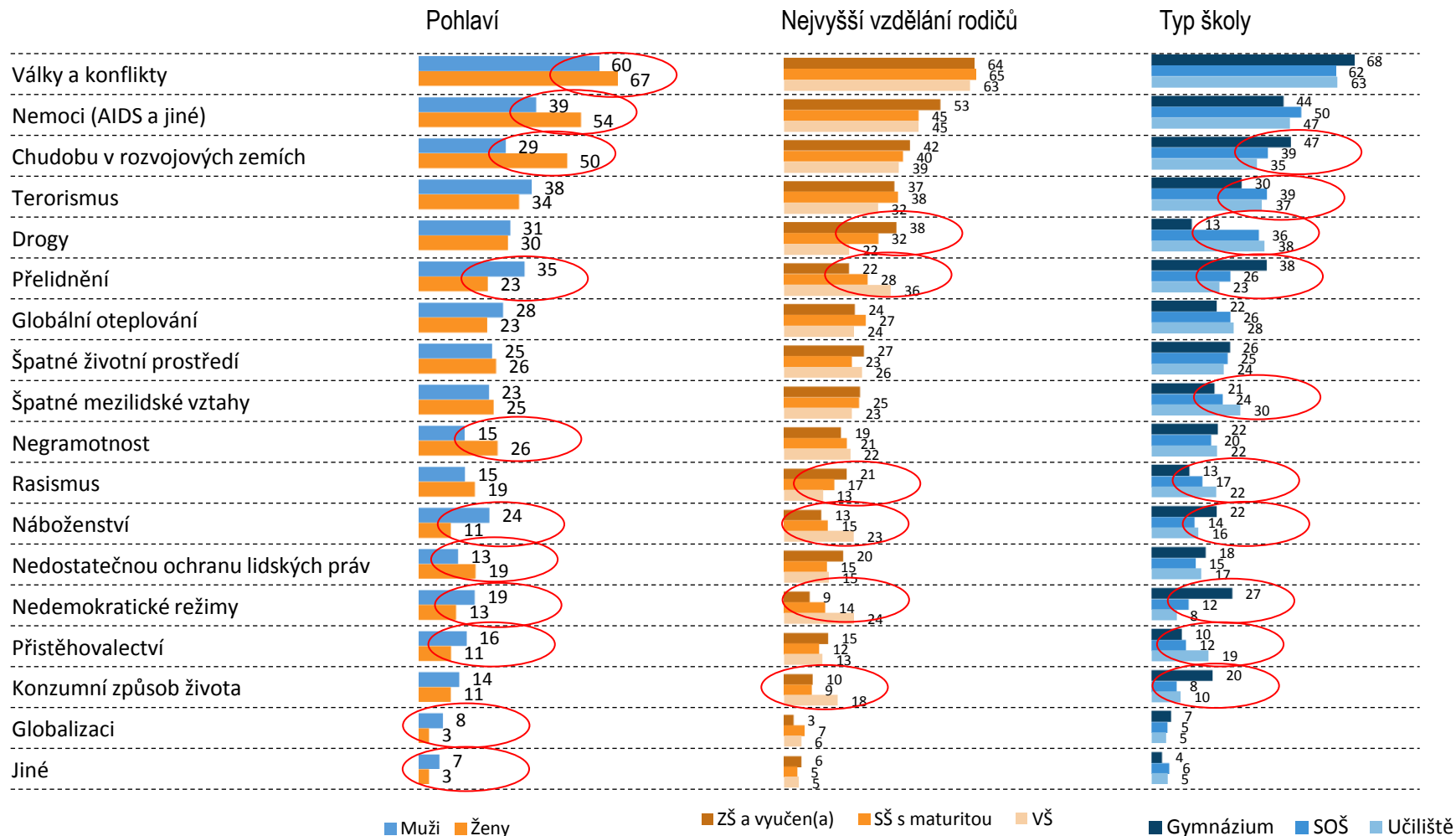
B14. Za největší problémy světa považují

B15. Ze seznamu výše považují za nejzávažnější

Největší problémy světa – dle pohlaví, vzdělání rodičů, typu školy

Dívky oproti chlapcům výrazně více akcentují téma chudoby a nemocí jako globálního problémů. Na rozdíl od lokálních problémů vnímání sociálních problémů (chudoba) nesouvisí výrazně s ekonomickým postavením rodiny. Nejvíce diferencující je studovaná škola a s ní související informační zdroje – studenti gymnázií mezi globální problémy řadí chudobu, přelidnění, nedemokratické režimy a konzumní způsob života. Vyšší zkušenost s drogami ve svém okolí se zřejmě projevuje do faktu, že studenti SOŠ a učilišť často mezi hlavní globální problémy řadí právě drogy.

2014

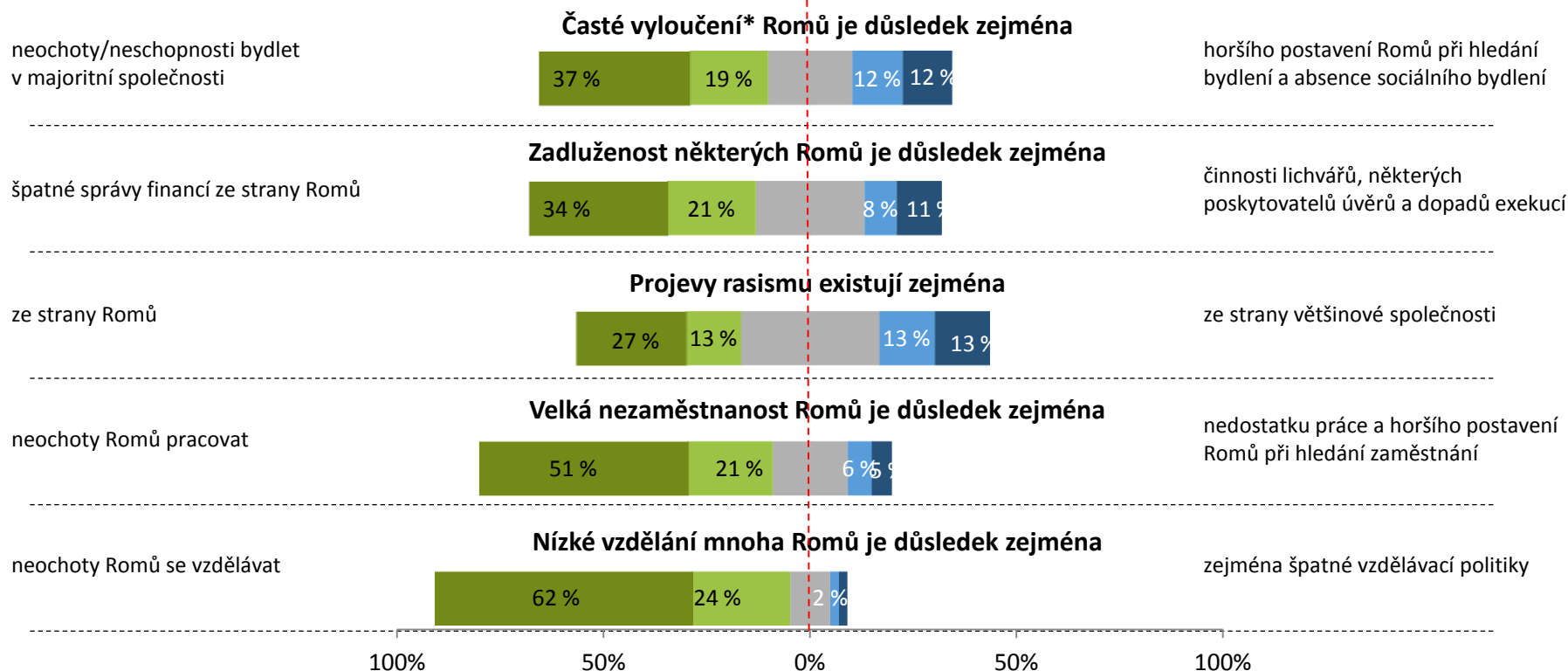

Soužití majoritní společnosti s romskou menšinou

Studenti byli dotazováni na subjektivně vnímané příčiny problematického soužití s Romy. Ve všech 5 zkoumaných dimenzích převažuje hledání příčin na straně menšiny. V oblastech nezaměstnanosti a vzdělání je tento pohled zcela jednoznačný, v oblasti prostorového vyloučení a zadlužení převažující, v otázce rasismu mírně převažující. Tento postoj prochází napříč populací studentů, jen s mírnými rozdíly v kategoriích (na stranu Romů kladou důvody častěji starší studenti a chlapci). Vzdělání rodičů nehraje v hodnocení velkou roli. Souvislost s typem školy není univerzální – studenti učilišť kladou obecně častěji vinu na stranu Romů, výjimkou je však zadlužení, kde se častěji přiznávají vinu exekucím a lichvě (hypoteticky kvůli výraznější zkušenosti z vlastních nízkopříjmových rodin či menší orientací rodin s nižším vzděláním na správu financí).

2014

■ určité výrok vlevo ■ spíše výrok vlevo ■ spíše výrok vpravo ■ určité výrok vpravo

* Pozn.: škály byly dotazovány v proměnlivé polaritě

B13. Výroky o soužití majoritní společnosti s romskou menšinou.

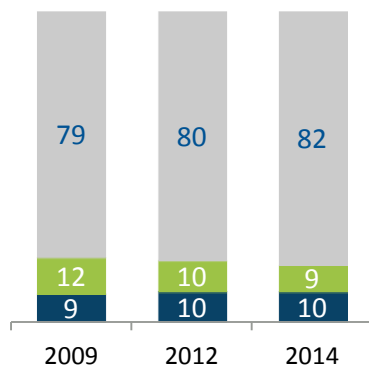
* Bydlení v ubytovnách, v sociálně vyloučených oblastech, atd. – vysvětlení uvedeno v otázce.

Možnost ovlivnit řešení problémů

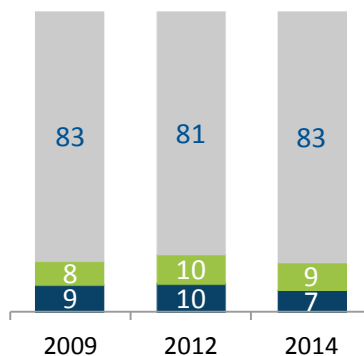
- Ochota studentů ovlivnit řešení hlavních problémů, které kolem sebe vidí, se za posledních pět let výrazněji nezměnila, nebo vykazuje velice mírný pokles. Zhruba 80 % studentů si stále myslí, že tyto problémy řešit nemohou. Stabilita postojů naznačuje, že problém omezeného pocitu možnosti se angažovat u velké části středoškoláků má hlubší hodnotové kořeny či vychází ze stabilnějších společenských struktur a charakteru vzdělávání. Jinak řečeno, nejednalo se o postoj, který by byl typický jen pro jednu věkovou populaci středoškoláků.
- Na „obranu“ studentů je třeba připomenout, že subjektivní vnímání omezených možností se produktivně angažovat sdílí i majorita dospělé populace, takže studenti tak do velké míry kopírují postoje svých rodičů a prarodičů.
- Starší studenti (18–20 let) nevěří vlastní možnosti ovlivnit řešení problémů více než jejich mladší spolužáci, ačkoli mají možnost volit do lokálních i republikových zastupitelstev. To naznačuje, že postoj nemožnosti ovlivnit řešení problémů souvisí i s nedůvěrou ve fungování zastupitelské demokracie.
- Neplatí vždy, že u stejného problému klesá vnímání možností ovlivnění řešení s růstem globálnosti, v níž je posuzován. Tedy že stejné problémy jsou řešitelnější na úrovni lokální než globální. Pocit možnosti ovlivnit nezaměstnanost na lokální úrovni má 15 % studentů, na úrovni globální 9 %. U soužití s romskou menšinou je to na úrovni lokální 15 % a na republikové 17 %. Tento fakt může souviset s rozdílnou důvěrou v řešení specifických problémů pomocí lokální a republikové politické reprezentace. Další výkladem může být kladení příčin špatného soužití s Romy na stranu této menšiny – tento přístup přirozeně omezuje Romy ve vnímání možností změnit lokální situaci.
- Omezená angažovanost je podle studentů výsledkem kombinace tří typů příčin: 1. soustředění se na vlastní aktivity a problémy, 2. malá informovanost a 3. problémy s motivací uvnitř komunity mladých lidí (strach z posměchu, nedostatek vzorů a autorit).
- Výrazně odlišné je vnímání problému chudoby v rozvojových zemích – studenti mnohem častěji než u jiných problémů vidí tento problém jako ovlivnitelný a chystají se s ním něco dělat. Tento postoj může vycházet např. z výrazné viditelnosti humanitárních a rozvojových projektů a jiných akcí zaměřených na chudobu v rozvojových zemích a subjektivního vnímání, že tento problém mohou snadno ovlivnit.

Vnímání vlastních možností ovlivnit řešení nejzávažnějších vnímaných problémů se v čase nemění, nebo jen velice mírně klesá – statisticky nevýznamně (cca 4/5 nevidí možnost ovlivnit problémy). Mezi studenty, kteří vnímají možnost ovlivňovat problémy (cca 1/5) se navíc výrazně nemění poměr těch, kteří se to chystají a nechystají udělat. To naznačuje, že (ne)ochota k občanské angažovanosti vychází ze širších společenských a hodnotových struktur či podmínek vzdělávání mladých lidí, které se netýkají jen jedné kohorty středoškoláků. Pro studenty ve věku 18-20 let možnost ovlivňování lokálních a republikových problémů zahrnuje i ovlivnění pomocí volby politické reprezentace (např. v podzimních komunálních volbách). Jejich vnímání se však výrazně neliší od studentů mladších. To naznačuje velmi nízkou míru spontánního propojení zastupitelské demokracie a jejího účelu – tedy ovlivňování řešení společenských problémů, obhajoba společenských zájmů apod.

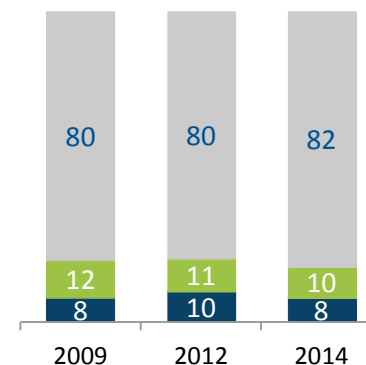
**Zapojení se do řešení
lokálních problémů:**

**Zapojení se do řešení
problémů ČR:**

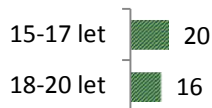
**Zapojení se do řešení
problémů světa:**

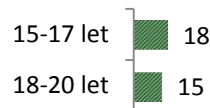
■ Nemůžu ovlivnit
■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat
■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat

2014

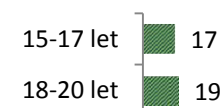
**Může ovlivnit řešení
lokálních problémů**

**Může ovlivnit řešení
problémů ČR**

**Může ovlivnit řešení
problémů světa**

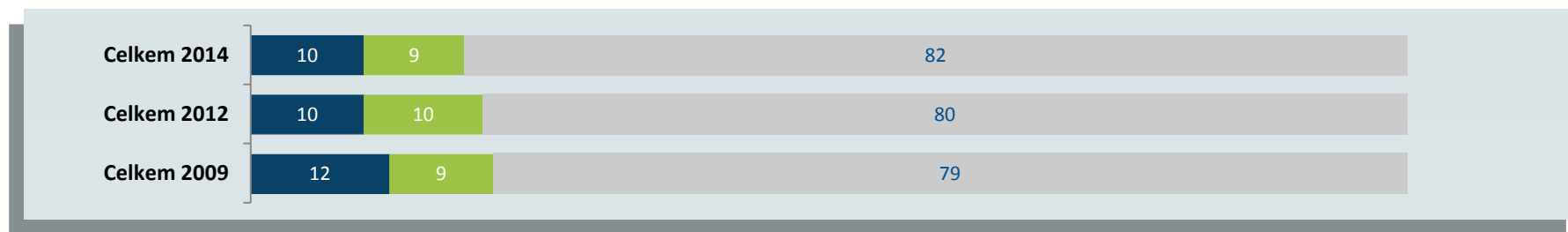

Výsledky jsou sloučením kategorií: „Můžu ovlivnit a chystám se to udělat“ a „Můžu ovlivnit, ale nechystám se to udělat“.

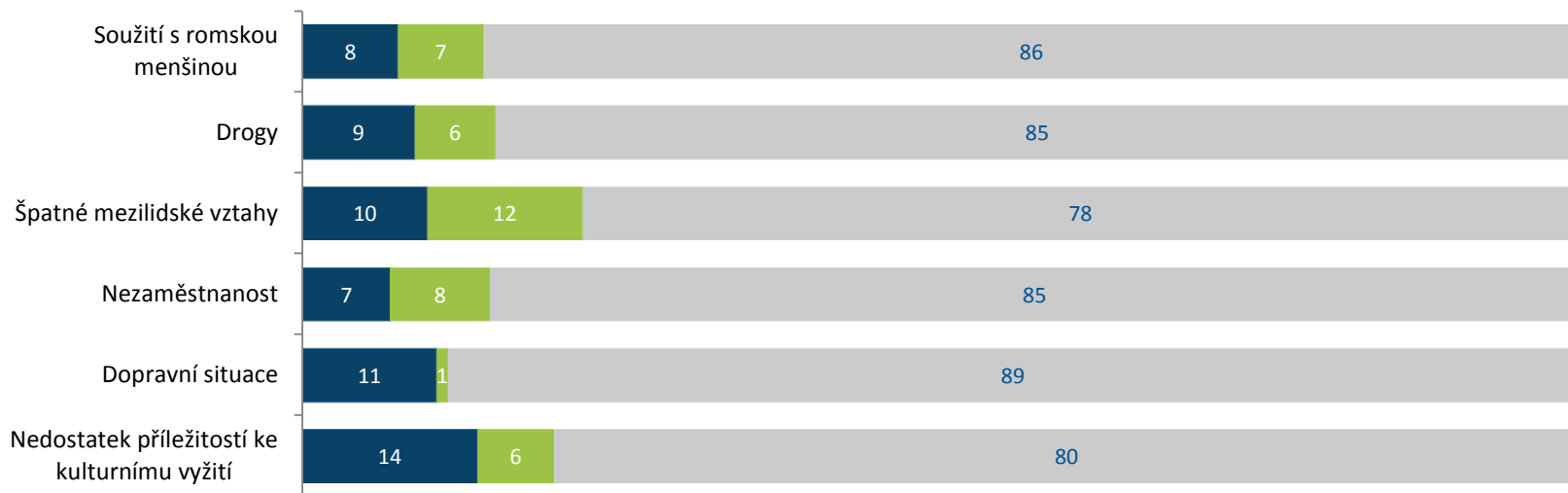
Otázka na možnost ovlivnění byla směřována konkrétně k problému, který student považuje za nejzávažnější. Souvisí tedy také s výběrem problému, avšak méně než bychom očekávali. Větší subjektivně vnímaná ovlivnitelnost je u špatných mezilidských vztahů a nedostatků příležitostí kulturního vyžití. Pocit majority studentů, že problémy je těžké individuálně ovlivnit však prochází napříč tématy. Pocit ovlivnitelnosti soužití s romskou menšinou na lokální úrovni oproti roku 2012 výrazně klesl (tehdy 24 % označovalo problém za ovlivnitelný a z toho 16 % se chystalo angažovat).

Lokální problémy:

■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat ■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat ■ Nemůžu ovlivnit

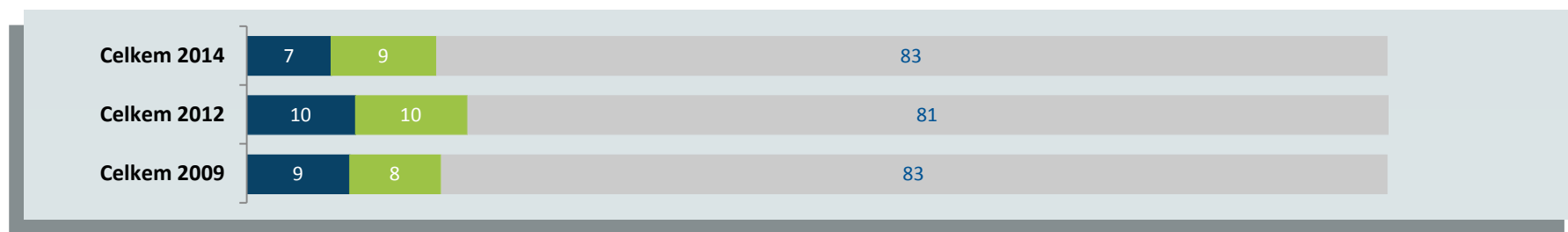
2014

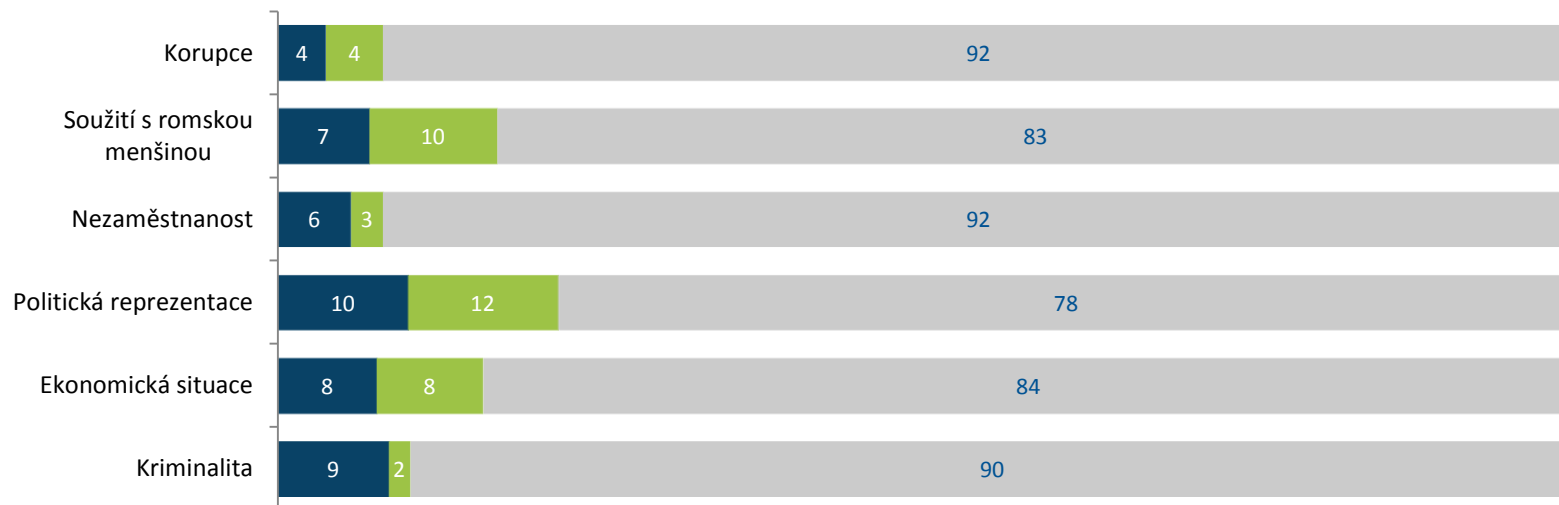
Neplatí vždy, že u stejného problému klesá vnímání možností ovlivnění řešení s růstem globálnosti, v níž je posuzován. Tedy že stejné problémy jsou řešitelnější na úrovni lokální než globální. Pocit možnosti ovlivnit nezaměstnanost na lokální úrovni má 15 % studentů, na úrovni globální 9 %. U soužití s romskou menšinou je to na úrovni lokální 15 % a na republikové 17 %. Tento fakt může souviset s rozdílnou důvěrou v řešení specifických problémů pomocí lokální a republikové politické reprezentace. Další výkladem může být kladení příčin špatného soužití s Romy na stranu této menšiny – tento přístup přirozeně omezuje Romy ve vnímání možností změnit lokální situaci.

Problémy ČR:

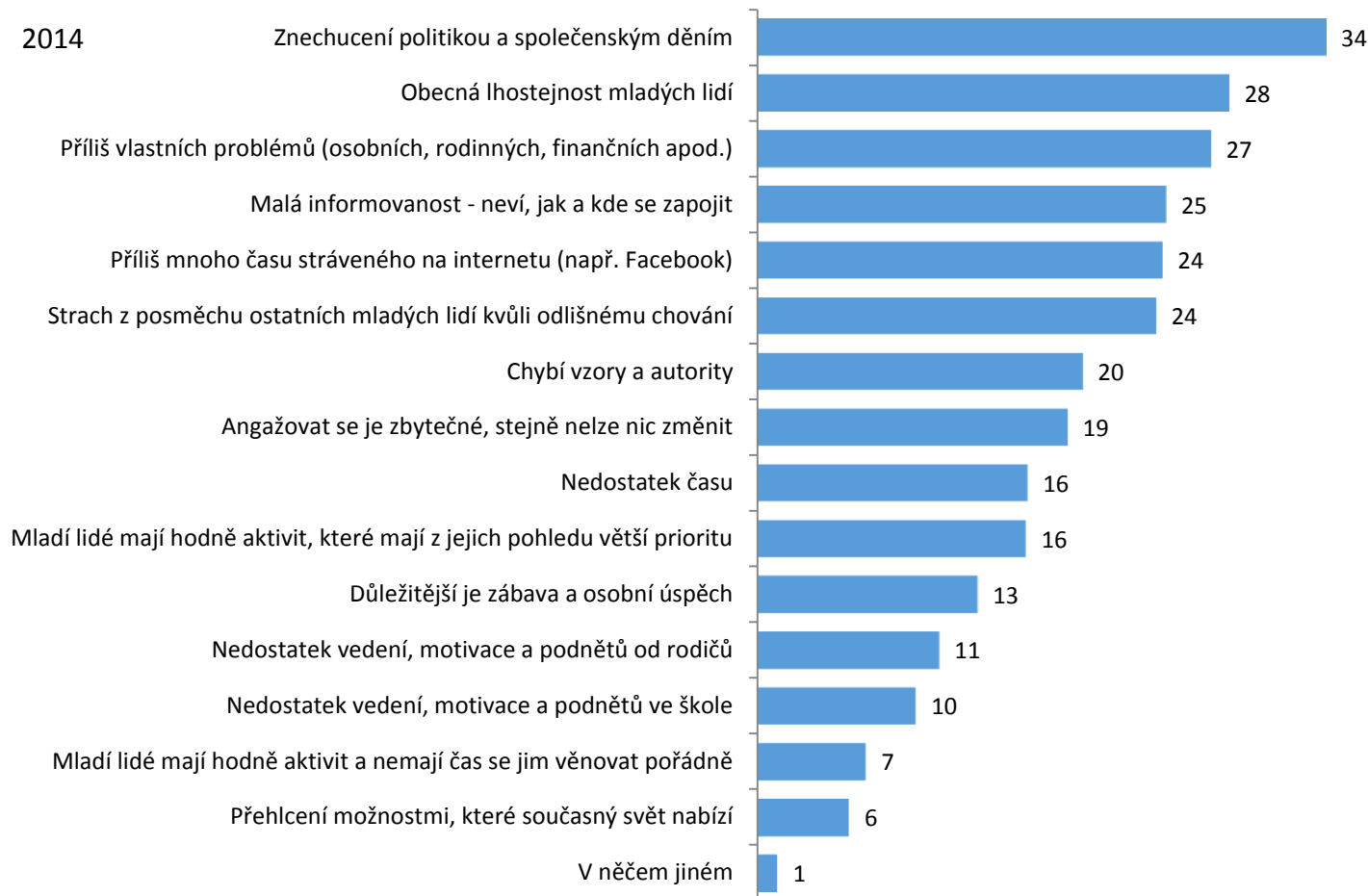
■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat ■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat ■ Nemůžu ovlivnit

2014

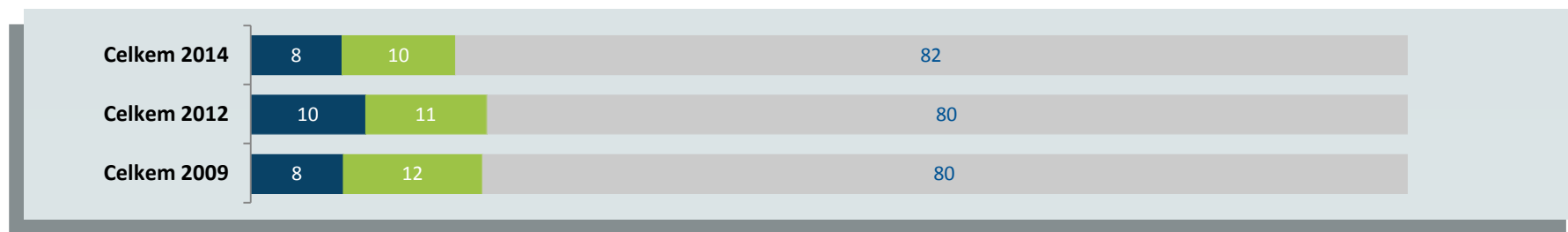
Otázka byla dotazována jako projekční (*důvody neangažovanosti mladých lidí jako vy*), což v popisu jevů s negativní konotací vede k větší otevřenosti popisu příčin. Nejčastěji zmiňovanými důvody jsou znechucení politikou / společenským děním a obecná lhostejnost. Lze namítnout, že tyto subjektivně vnímané příčiny leží na jiné rovině obecnosti než ostatní konkrétní faktory, a jsou vlastně průvodními jevy neangažovanosti. Pokud se zaměříme na pozici specifitějších důvodů, vidíme, že neangažovanost je podle studentů výsledkem kombinace tří typů příčin – 1. soustřední se na vlastní aktivity a problémy (příliš vlastních problémů, nedostatek času, hodně jiných aktivit), 2. bariéry poznání (malá informovanost, příliš času na Facebooku) a 3. problémy s motivací uvnitř komunity mladých lidí (strach z posměchu, nedostatek vzorů a autorit).

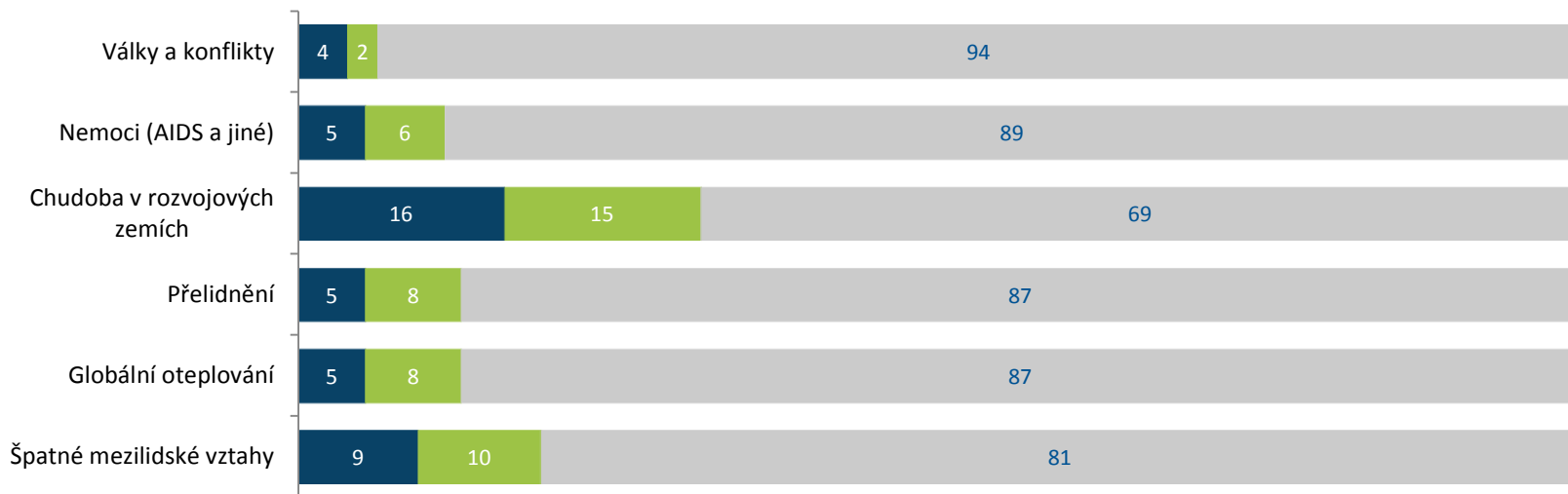
Vnímaná možnost ovlivňovat globální problémy se stejně jako u lokálních a republikových problémů v čase příliš nemění. Výrazně odlišné je vnímání problému chudoby v rozvojových zemích – 31 % středoškoláků cítí možnost tento problém ovlivnit (což je více než u kteréhokoli lokálního či republikového problému) a polovina z nich se to chystá udělat. Tento postoj pravděpodobně vychází z výrazné viditelnosti humanitárních a rozvojových projektů a jiných akcí zaměřených na chudobu v rozvojových zemích a subjektivního vnímání, že tento problém mohou snadno ovlivnit. Pocit ovlivnitelnosti chudoby v rozvojových zemích od roku 2012 stoupl, naopak výrazně klesl pocit možnosti ovlivnit globální oteplování vlastním chováním (33 % v roce 2012, 13 % v roce 2014).

Problémy světa:

■ Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat ■ Můžu ovlivnit a chystám se to udělat ■ Nemůžu ovlivnit

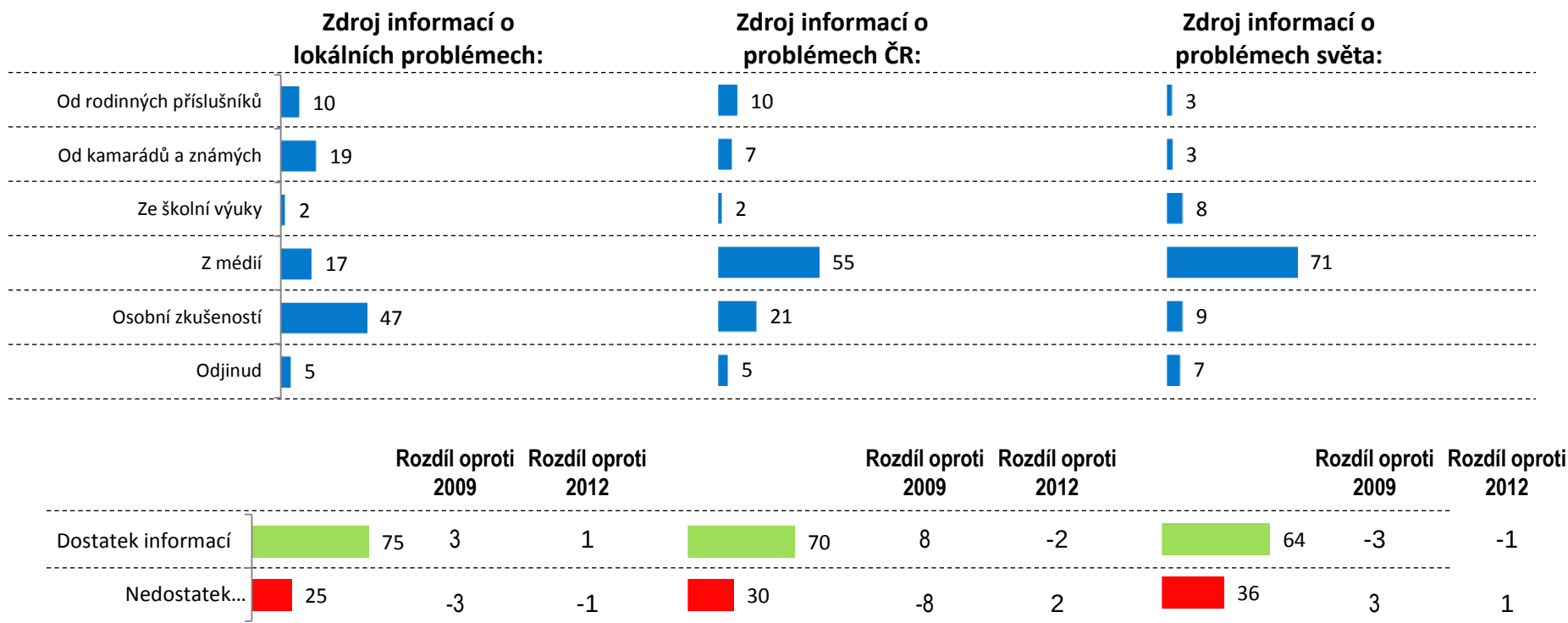
2014

Zdroje informací

- Pocit informovanosti o vnímaných problémech se od roku 2012 výrazně nezměnil.
- Studenti si uvědomují, že na celorepublikové úrovni jsou v hodnocení problémů velmi závislí na médiích. Výjimkou je právě soužití s Romy, kde okolo poloviny respondentů staví i na celostátní úrovni své hodnocení na osobní zkušenosti. To naznačuje vysokou míru stereotypizace problému ve vnímání studentů. Z osobní zkušenosti (která je nutně regionálně podmíněná a často se týká jen ojedinělých situací) se za podpory dalších nereflektovaných zdrojů (médií) usuzuje na celkový charakter a významnost problému soužití většinové společnosti a Romů v rámci ČR.
- Specifické postavení má na lokální i republikové úrovni problém soužití s romskou menšinou i v otázce informovanosti. Na lokální úrovni se cítí být dobře informováno 75 % studentů, u soužití s Romy 89 %. Na celorepublikové úrovni obecně 70 %, u soužití s Romy 90 %. V této otázce mezi studenty existuje velmi jednotný obrázek kladoucí vinu za problémy na stranu romské menšiny a selhávání jejich členů, který vytlačuje ze zdůvodnění některé objektivní a strukturální společenské příčiny sociálního vyloučení a problému soužití s menšinami (viz např. sl. 22). Koherentnost tohoto názoru může souviset s dojmem, že respondent disponuje všemi známými potřebnými informacemi.
- Oproti roku 2012 lze pozorovat mírné oslabení vztahu struktury konzumovaných médií a vnímání důležitosti otázky soužití s Romy (studenti vycházející informačně z online médií a sociálních sítí tento problém stále vyzdvihují častěji, ale rozdíly nejsou takové jako před dvěma lety). To podporuje ideu, že hodnocení otázky soužití s Romy je minimálně na celorepublikové úrovni reálně velmi závislé na mediální agendě a jejím charakteru.
- Vliv školy na definování, vnímání a interpretaci hlavních společenských problémů je zcela minimální. Na lokální a republikové úrovni ji zmiňuje jako hlavní zdroj 2 % respondentů. Vliv školy roste až na globální úrovni, kde je nejzásadnějším zdrojem pro 8 % respondentů. Výuka tedy většinou nedává studentům neoficiální „zákulisní“ informace, které by jim pomohly orientovat se v problémech svého okolí a přepouští tak hlavní roli médiím (studenti tak čerpají mnohdy z kontextu značně vytržené informace zejména z online médií a na sociálních sítích), doplněných v některých případech osobní či zprostředkovanou zkušeností.
- Zájem o sledování zpravodajství v médiích od roku 2012 klesl (pravidelně sleduje 28 %). Pozici hlavních informačních zdrojů si drží online média a televize, přičemž pozice online médií (zpravodajské servery a sociální sítě) dále posiluje.

Až na významné výjimky (viz níže) si studenti uvědomují, že s rostoucí globálností problémů roste také vliv médií jakožto informačního zdroje pro hodnocení závažnosti problémů. Pocit informovanosti se oproti předchozímu období výrazně nezměnilo. Mírně klesl pocit informovanosti na celorepublikové úrovni. Tento jev je dán ale částečně i proměnou vnímaných nejzávažnějších problémů, ke kterým otázka směřuje – méně často byl zmiňován problém soužití s romskou menšinou, u něhož mají studenti nejčastěji pocit výrazné informovanosti.

Zdroje informací u jednotlivých lokálních problémů se výrazně liší. U drog, mezilidských vztahů a nezaměstnanosti hraje podstatný vliv zprostředkovaná zkušenost (známí, kamarádi, rodina). U ostatních subjektivně dominuje osobní zkušenost. Postavení školy jako zdroje informací k lokálním problémům je zcela zanedbatelné. Paradoxně právě u otázky soužití s romskou menšinou, kde je vliv školy nulový, má 89 % studentů reflektujících daný problém jako nejzávažnější pocit úplné informační saturevanosti.

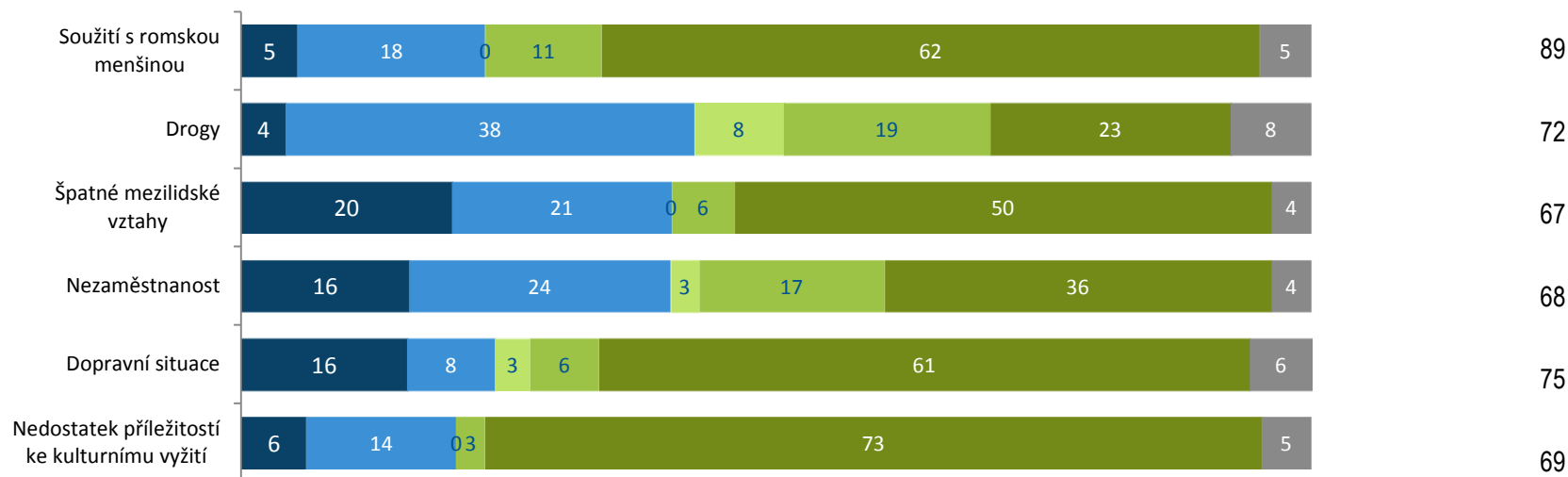
Lokální problémy:

■ Od rodinných příslušníků ■ Od kamarádů a známých ■ Ze školní výuky ■ Z médií ■ Osobní zkušenost ■ Odjinud

Mám dostatek informací %

2014

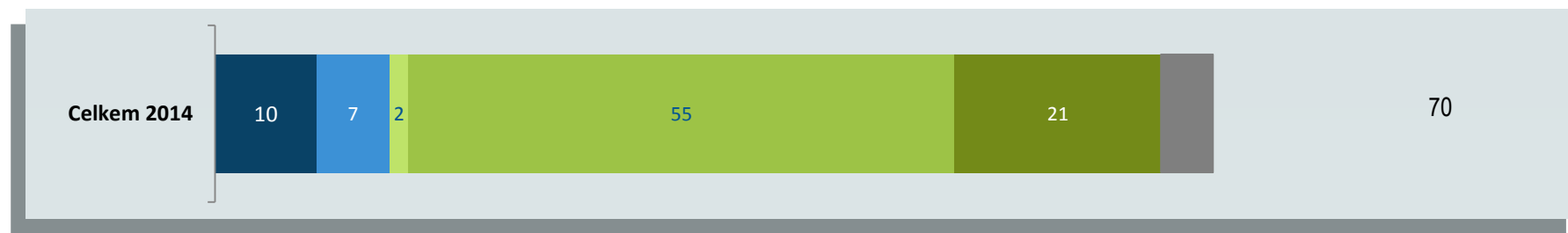

Ve zdrojích informací o celospolečenských problémech již subjektivně dominují média. Velkou výjimkou je soužití s romskou menšinou, kde i na celorepublikové úrovni takřka polovina studentů reflektujících daný problém staví subjektivně na své osobní zkušenosti. Ta, ačkoli je zejména u studentů nutně regionálně omezená – nepochází z možnosti hodnotit z celorepublikových zkušeností, dává u tohoto problému studentům pocit velké informační saturovanosti (94 % cítí dostatek informací), zatímco např. u korupce převládá pocit skrytých / nedostatečných informací. Stejně jako na lokální úrovni je zcela minimální informační role školy ve většině problémů.

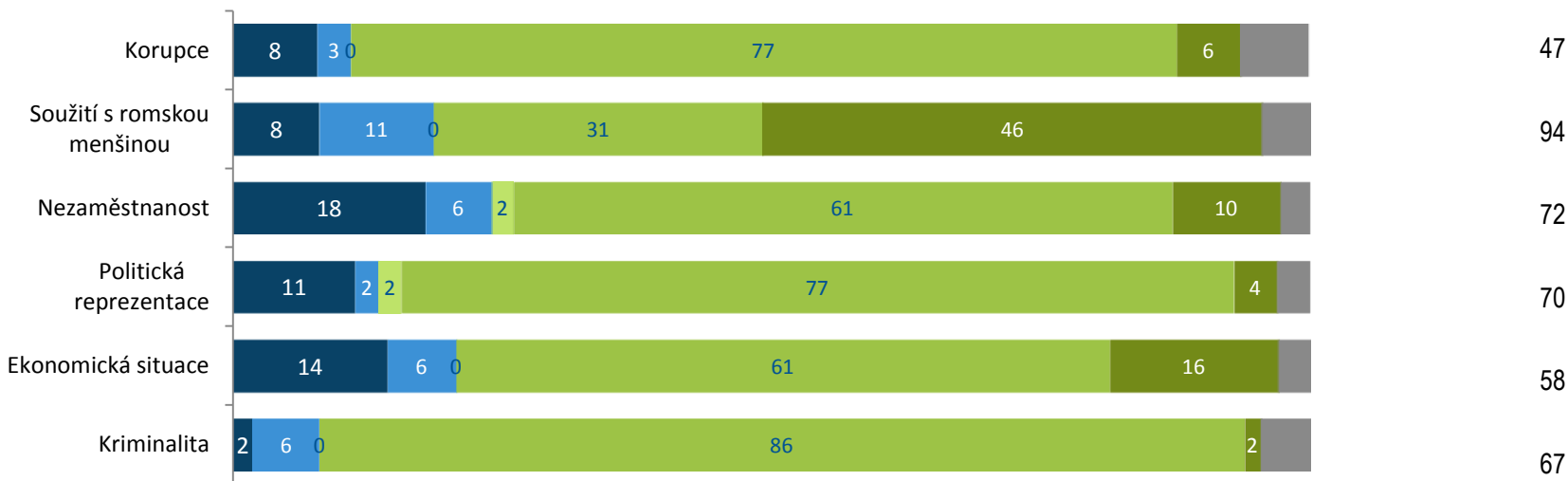
Problémy ČR:

■ Od rodinných příslušníků ■ Od kamarádů a známých ■ Ze školní výuky ■ Z médií ■ Osobní zkušenosti ■ Odjinud

Mám dostatek informací
%

2014

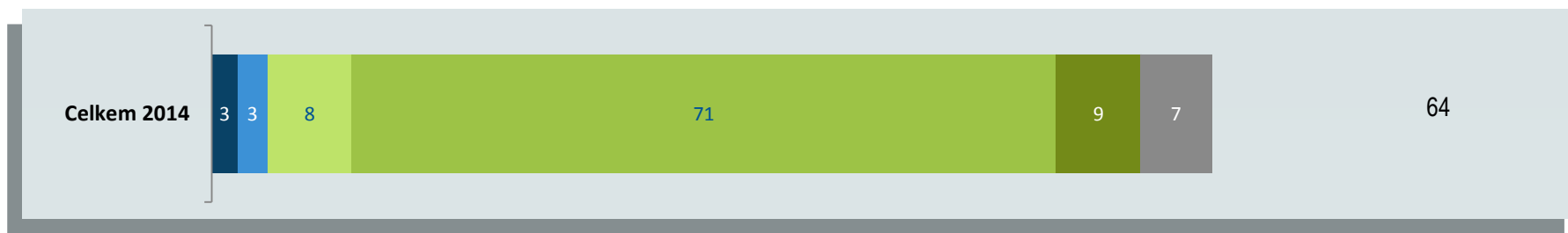

Dominance médií jako informačního zdroje je dle očekávání jednoznačná. Na globální úrovni se posiluje informační vliv školy (zejména u témat jako nemoci, chudoba, přelidnění , globální oteplování). Jednotlivé problémy se výrazně liší z hlediska subjektivně pociťované informovanosti.

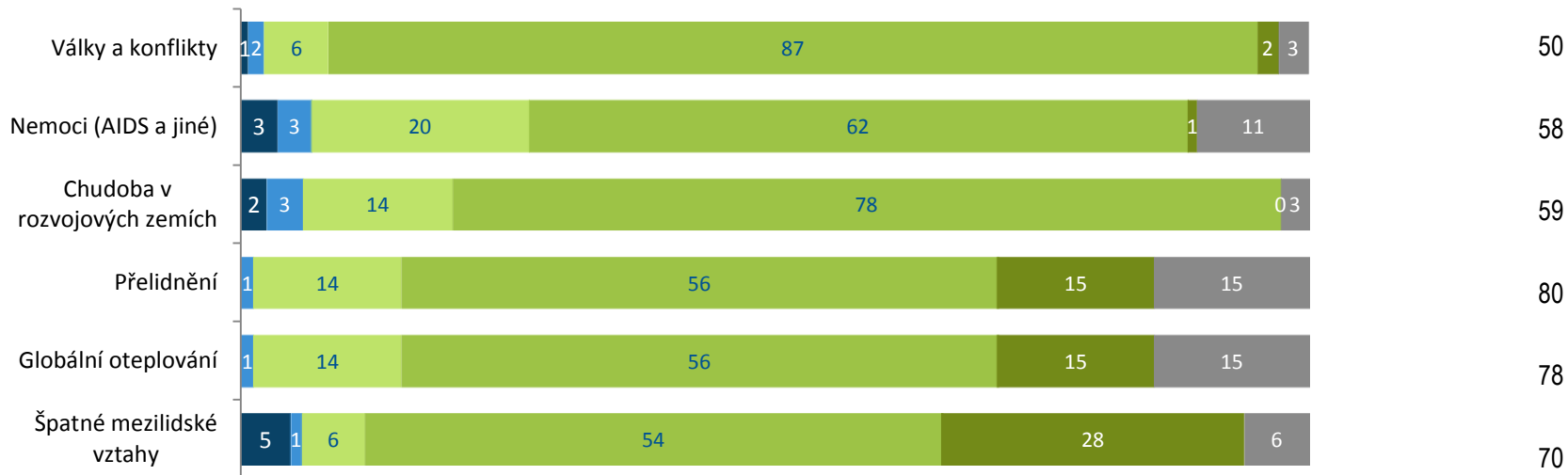
Problémy světa:

■ Od rodinných příslušníků ■ Od kamarádů a známých ■ Ze školní výuky ■ Z médií ■ Osobní zkušeností ■ Odjinud

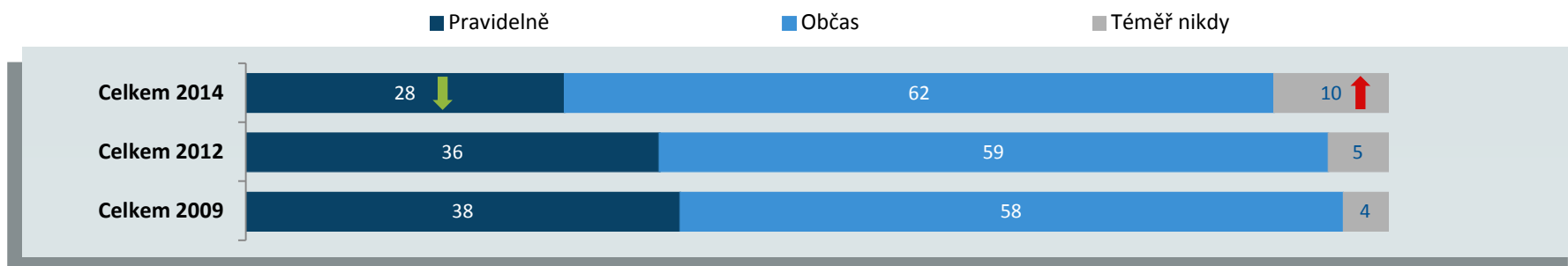
Mám dostatek informací %

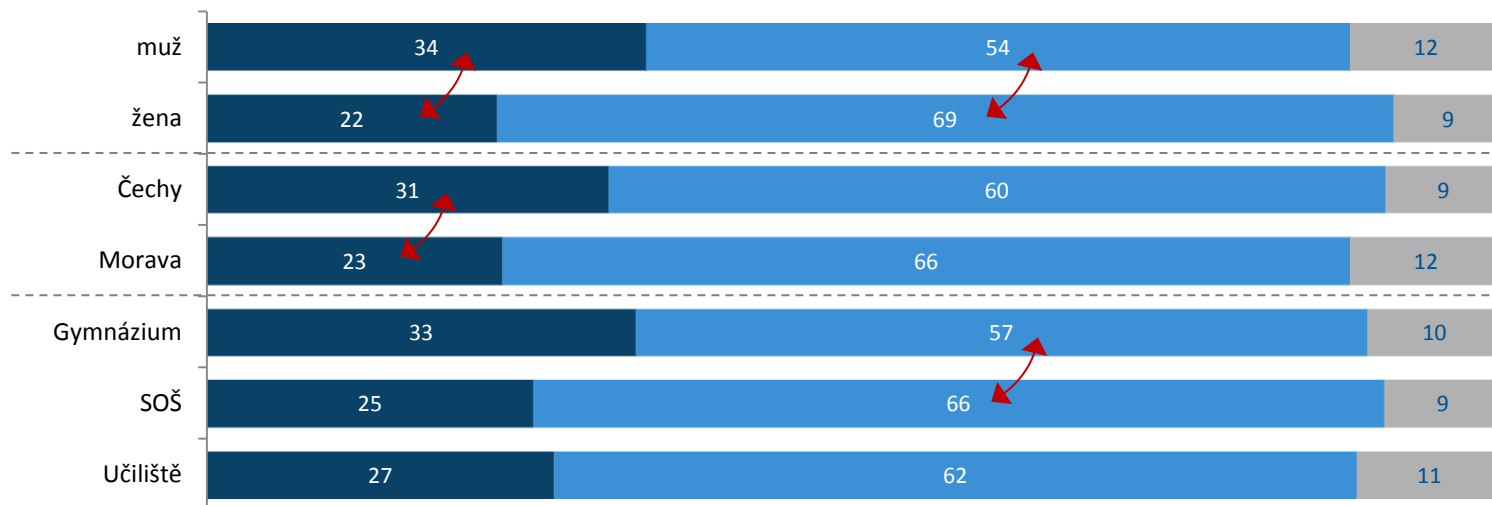
2014

Intenzita sledování zpravodajství oproti letům 2009–2012 významně klesla. Více sledují zpravodajství studenti gymnázií, studenti VŠ vzdělaných rodičů, chlapci a žáci v Čechách (zde je rozdíl tažen zejména vyššími hodnotami v Praze a středních Čechách). Mezi těmito skupinami sleduje pravidelně zpravodajství zhruba třetina respondentů, v ostatních skupinách to je jen mezi pětinou až čtvrtinou studentů.

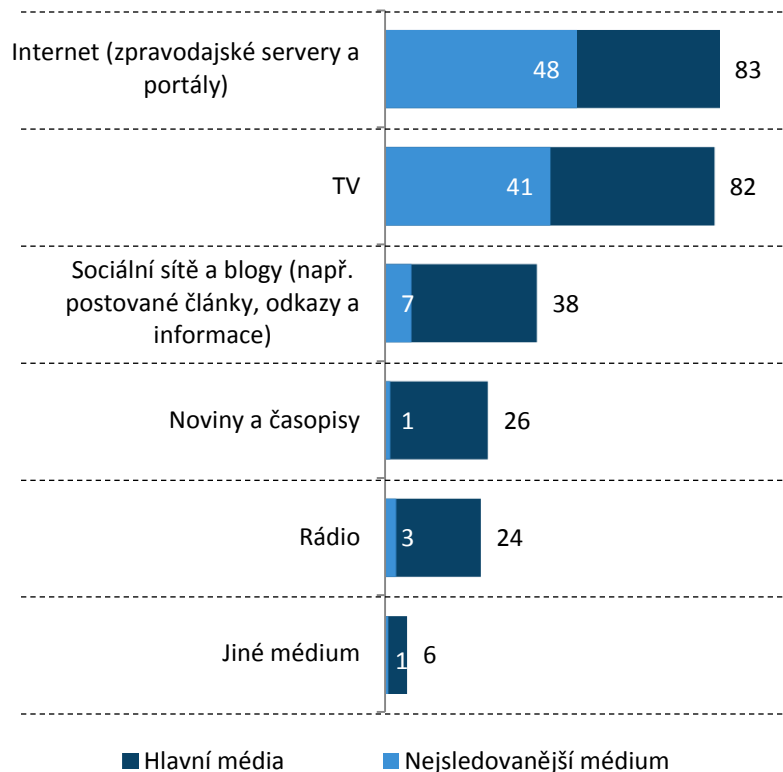

2014

Dominantními informačními zdroji jsou pro studenty televize a internet. Otázka byla oproti roku 2012 rozšířena (neumožňuje tak přímé srovnání), i na širší škálu médií a zdrojů se však potvrzuje další nárůst informační role online médií. Vliv tradičních a tzv. studených médií (tisk a rozhlas) na generaci středoškoláků, který poklesl mezi roky 2009–2012, zůstává značně omezený. Stejně jako v roce 2012 je mezi hlavními zdroji informací o společenských a politických tématech nejméně uváděna škola – jen pětina ji uvádí mezi hlavní zdroje a jen pro 3 % je zdrojem nejčastějším. Struktura informačních zdrojů má vliv na hlavní vnímané problémy – např. studenti vycházející informačně z online zpravodajství a sociálních sítí častěji vidí jako problém soužití s Romy, ale rozdíly jsou většinou na hranici významnosti a poněkud nižší než v roce 2012.

Média, kde sledují zpravodajství:

Zdroje informací o společenských a politických tématech:

Politické preference

- Ochota zúčastnit se voleb zůstává u studentů v porovnání s rokem 2009 a 2012 velmi podobná. Účast u voleb (hypoteticky parlamentních i studentských) avizuje okolo 60 % respondentů. Ze zkušenosti ale vyplývá, že reálná účast prvovoličů je nižší. A to mimo jiné proto, že do konečného rozhodnutí o volební účasti přibudou situační důvody (nepřítomnost doma, jiné aktivity, neschopnost vybrat si stranu atd.)
- Hlavní důvody pro neúčast ve volbách zůstávají taktéž podobné jako v minulosti a jako u dospělé populace nevoličů – tedy nezájem o politiku, nedůvěra ve strany a možnost něco hlasováním změnit. Oproti dospělým nevoličům je častěji zmiňována neschopnost vybrat si stranu. To naznačuje, že volební účast prvovoličů by skutečně mohly zvyšovat akce zaměřené na simulaci voleb (studentské volby) či vyšší výuka orientace v politických otázkách.
- Oproti letům 2009 a 2012 byla optimalizována metodika dotazování volebních (stranických) preferencí. Studenti byli nejprve dotázáni spontánně na preferovanou stranu (bez nabídky stran) a až poté na dovozenou preferenci stran se seznamem. Studentům, kteří spontánně stranu nevěděli (okolo 47 %), byla jako preferovaná strana uznána strana z dovozené otázky. V dovozené otázce byl přitom seznam stran nabízen ve dvou různých abecedních rotacích (A-Z, Z-A). Tímto postupem se eliminuje efekt, v němž nerozhodnutí a váhající voliči vybírají první přijatelnou stranu na seznamu, který navíc pořadím stran ovlivňuje jejich výběr.

Politické preference

- Výsledný volební model je podobný volebnímu chování nejmladší kategorie voličů (18–24 let) z parlamentních voleb 2013. Dominantně jsou ve studentském elektorátu zastoupeny „nové“ strany (ať už fakticky nové, nebo jen takto vnímané) a „malé“ strany, a to zejména od středu doprava – tedy ANO 2011, TOP 09 a Piráti. Silné postavení těchto typů stran je mezi prvovoliči a studenty typické a vyplývá z řady faktorů souvisejících s volebními motivacemi – malá stranická identifikace a loajalita díky nezkušenosti s opakovanou volbou; menší zakotvení v socioekonomických strukturách, z nichž vychází ekonomicky racionální hlasování; mediální orientace na online média, v nichž je silné postavení „mladých stran“ atd.
- Relativně slabé je naopak postavení zejména tradiční levice, která studenty dlouhodobě neoslovuje ať už z programových důvodů (zaměření na voliče ve středním a starším věku), tak z personálních důvodů (relativně málo mladých politických představitelů). Výzkum nepotvrzuje velmi silné postavení extrémních stran (viz úspěch DSSS ve studentských volbách 2010 a 2012), což lze přičíst mimo jejich faktickému oslabení (převzetí části voličů stranou Úsvit) i optimalizované metodice dotazování volebních otázek (viz str. 36).
- Struktura postojů ke stranám do velké míry kopíruje strukturu volby v parlamentních volbách – silnější postavení levice mezi studenty z SOŠ/učilišť, z chudších rodin a s méně vzdělanými rodiči. Silnější postavení TOP 09 ve velkých městech, mezi žáky z bohatších vzdělaných rodin a gymnazisty, silnější postavení Pirátů v Čechách a levice a KDU-ČSL na Moravě.

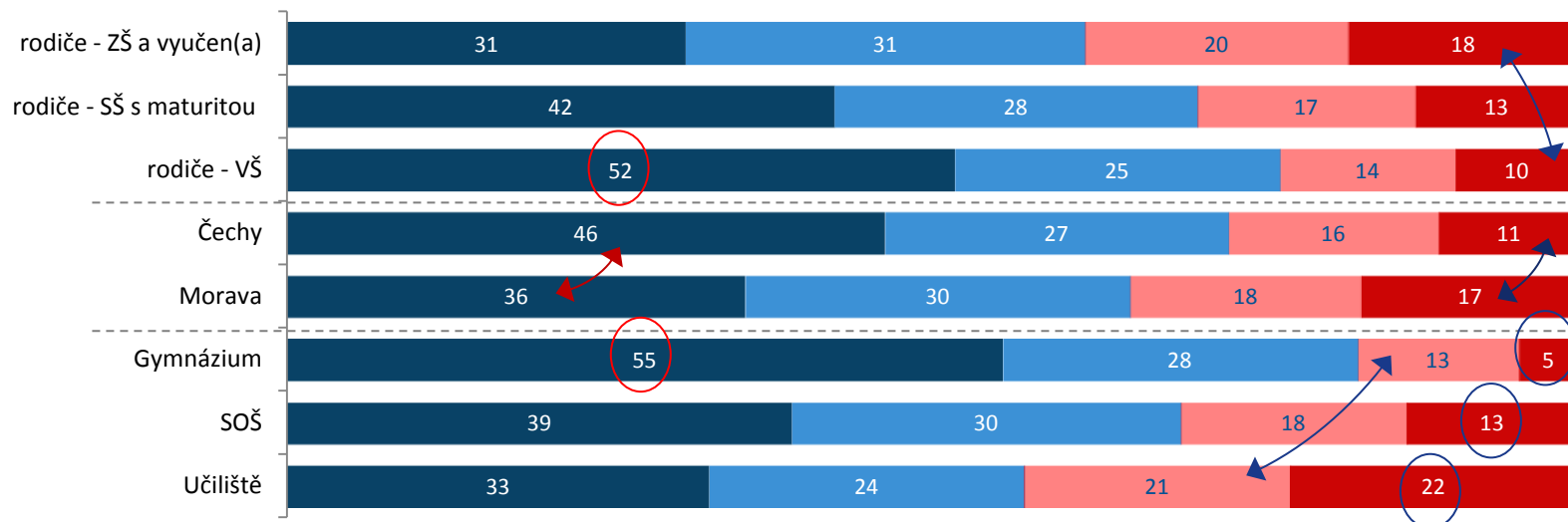
Účast v parlamentních volbách (v případě hypotetické možnosti volit) avizuje 60 % studentů. Ze zkušeností s reálnou volební účastí prvovoličů však vyplývá, že reálná volební účast by byla zřejmě nižší. V ochotě mladých účastnit se voleb nejsou velké rozdíly, z čehož se dá vyvozovat, že rozdílná reálná účast prvovoličů je podmíněna hlavně proměnnou nabídky (existence stran přitažlivých pro mladé voliče). Výrazně vyšší ochotu k účasti mají studenti gymnázií, studenti s VŠ vzdělanými rodiči a ti, kteří považují životní úroveň své rodiny za vysokou. V těchto skupinách deklaruje ochotu k účasti (určitě či spíše) okolo 75–80 %. Generace studentů tím kopíruje nerovnoměrnosti ve volební účasti dospělých, kde mají výrazně větší volební účast vzdělané a bohatší skupiny obyvatel.

■ Zúčastnil(a) ■ Nezúčastnil(a) ■ Nevím/bez odpovědi

2014

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne

Ochota k účasti ke studentským volbám kopíruje v celkových číslech i ve struktuře (vyšší ochota dětí vzdělanějších rodičů, gymnazistů atd.) deklarovanou účast v hypotetických klasických volbách. Řada důvodů neúčasti zmiňovaných školáky (viz str. 40) odkazuje na tzv. kognitivní náklady hlasování (neschopnost vybrat si stranu apod.). Lze předpokládat, že účast ve studentských volbách může simulací voleb očekávané náklady tohoto typu redukovat a podílet se tak na zvyšování reálné volební účasti.

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne

**Celkem klasické volby
2014**

42

28

17

13

**Celkem studentské
volby 2014**

40

35

16

9

2014

rodiče - ZŠ a vyučen(a)

31

38

18

13

rodiče - SŠ s maturitou

40

34

18

9

rodiče - VŠ

48

33

14

5

Čechy

43

32

17

8

Morava

35

40

15

11

Gymnázium

49

34

14

3

SOŠ

38

37

16

8

Učiliště

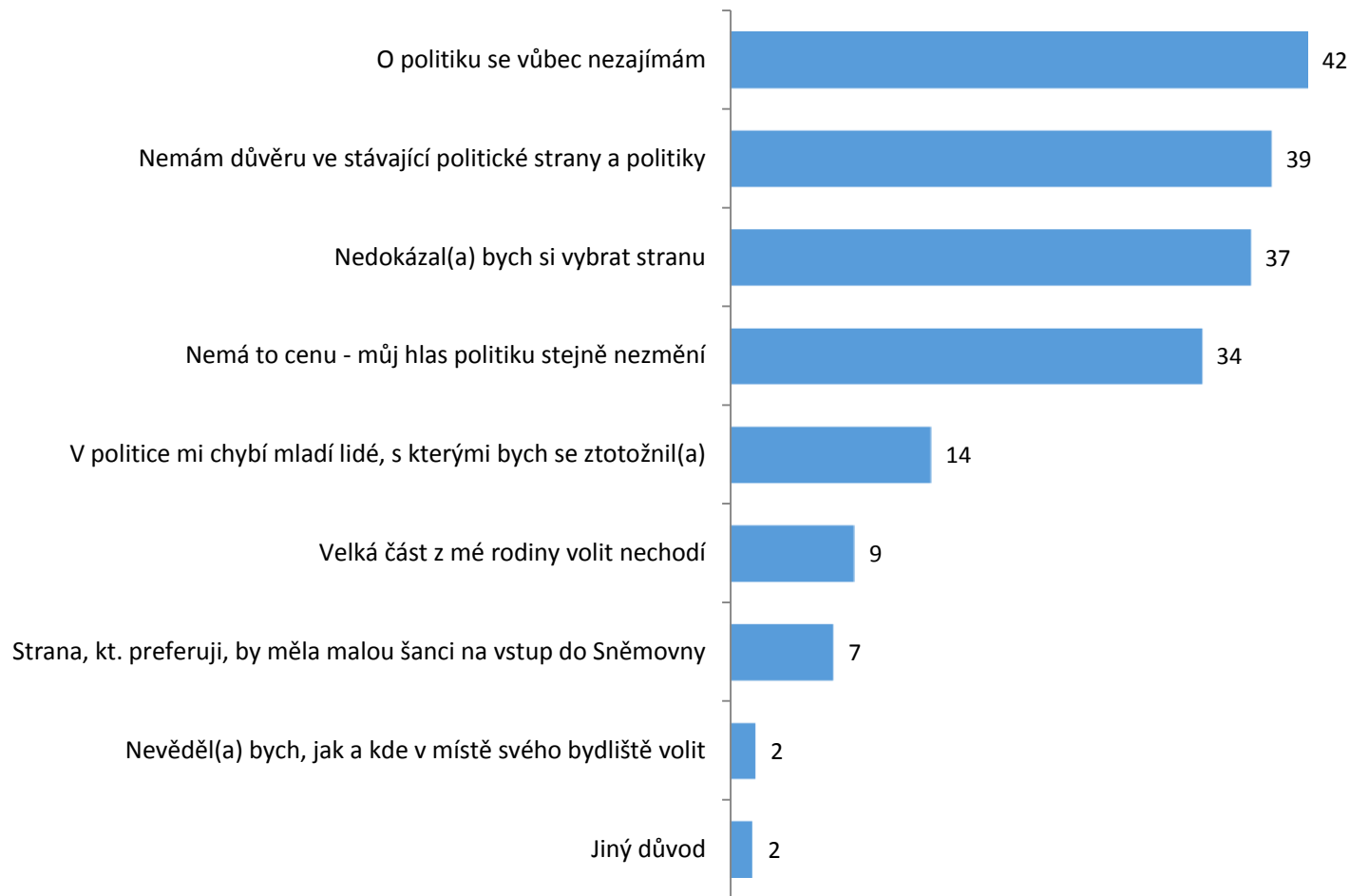
32

31

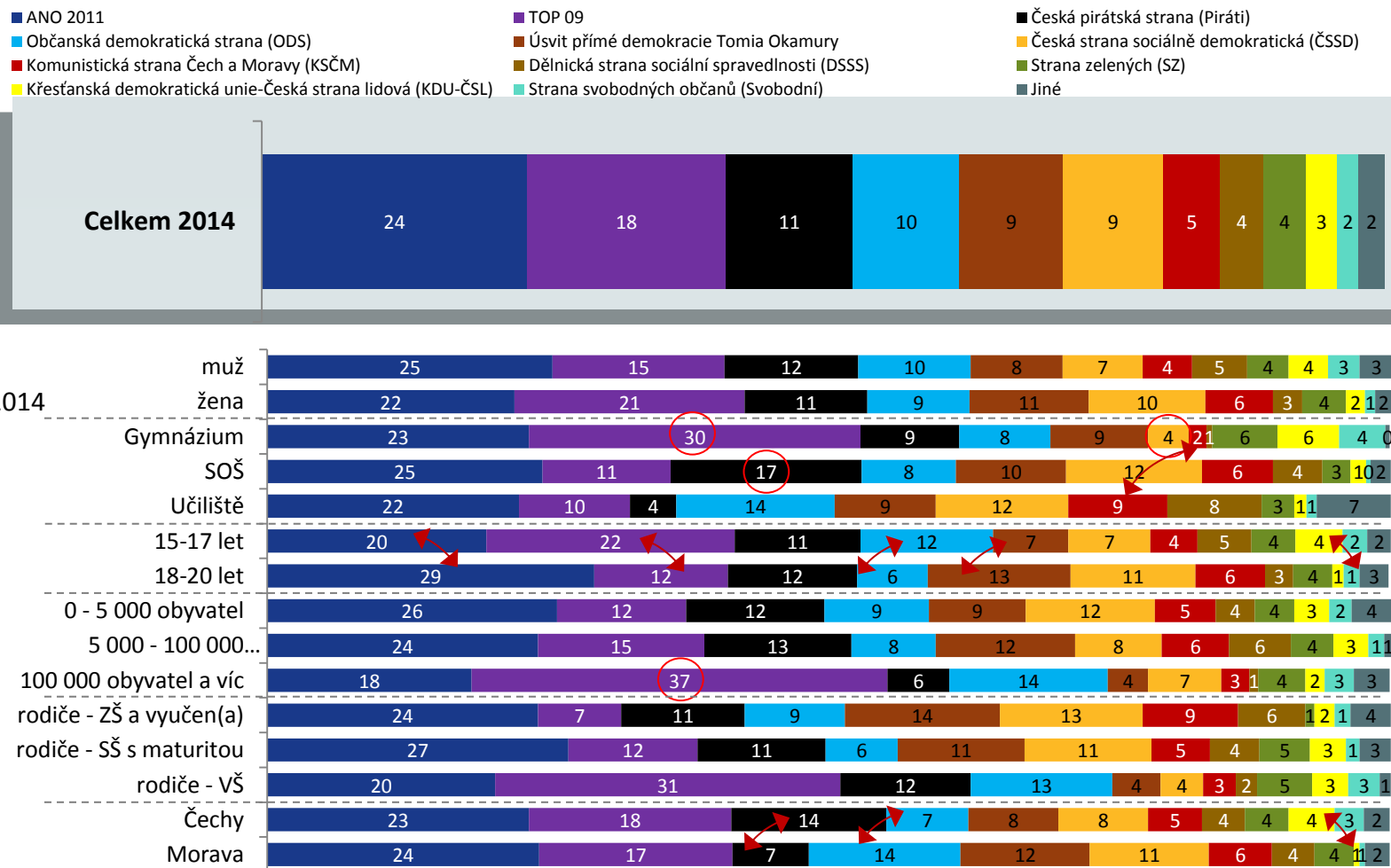
20

16

Majoritním důvodem neúčasti u hypotetických sněmovních voleb je obecný nezájem o politiku, nedůvěra ve strany a v možnost něco změnit hlasováním. Tyto důvody jsou nejčastěji uváděné i dospělými nevoliči z reálných parlamentních voleb. Studenti ale častěji argumentují neschopností si vybrat stranu, což naznačuje vliv omezeného zájmu o zpravodajství a informační role jiných zdrojů v oblasti politických a sociálních otázek (škola).

Model je velmi podobný volebnímu chování nejmladší kategorie voličů (18–24 let) z parlamentních voleb 2013 – tj. silné postavení ANO 2011, TOP 09 a Pirátů. Relativně slabé je naopak postavení zejm. tradiční levice. Výzkum nepotvrzuje velmi silné postavení extrémních stran (viz úspěch DSSS ve studentských volbách 2010 a 2012), což lze přičíst mimo jiné jejich oslabení (převzetí části voličů stranou Úsvit) i optimalizované metodice dotazování volebních otázek (viz úvod sekce). Struktura postojů ke stranám do velké míry kopíruje strukturu volby v parlamentních volbách – silnější postavení levice mezi studenty z SOŠ/učilišť, z chudších rodin a s méně vzdělanými rodiči. Silnější postavení TOP 09 ve velkých městech, mezi žáky z bohatších vzdělaných rodin a gymnazisty, silnější postavení Pirátů v Čechách a levice a KDU-ČSL na Moravě.

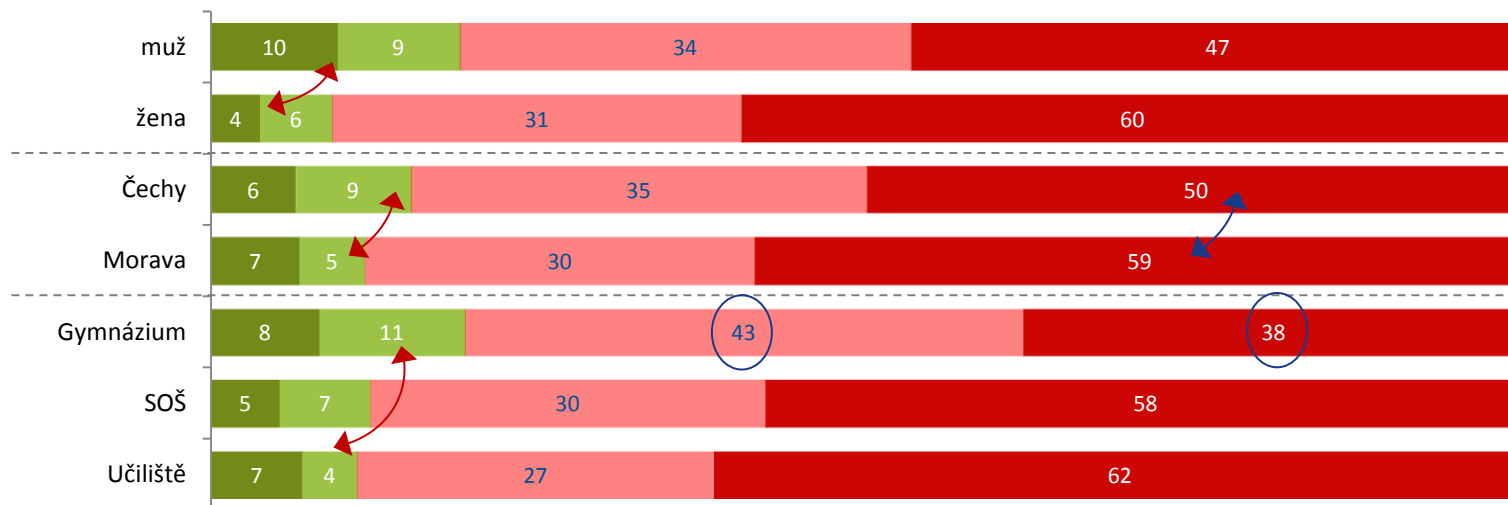

Vlastní politickou kariéru si dokáže představit 14 % studentů, což je poměrně nízké zastoupení, které ale odpovídá relativně nízké míře politické angažovanosti v celé populaci, která vede k omezenému členství ve stranách a omezené obnově představitelů v rámci hlavních stran v ČR. Výrazně více si angažovanost dokáží představit chlapci, což odpovídá genderovému vychýlení české politiky směrem k mužům. Díky většímu zájmu o politiku si častěji angažovanost dokáží představit gymnazisté. Studenti SOŠ, učilišť, děti z méně vzdělaných a chudších rodin mají menší chuť se v budoucnu politicky angažovat, což může v budoucnu obecně posilovat nevyvážené zastoupení rozdílných segmentů společnosti v politickém dění.

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne

2014

Hlavním důvodem angažovanosti je dle očekávání obecná touha po změně a zlepšení současné politické situace (viz úspěch nových stran z posledních dvou parlamentních voleb). Lze tedy očekávat, že pokud budou studenti vstupovat do stran, bude se ve velké míře jednat o jiné než tradiční strany s hlavním podílem na formování vlád posledních 10 let. Hlavním důvodem neangažovanosti je obecný nezájem o politiku, což souvisí s dominantní pozicí tohoto faktoru ve zdůvodnění volební neúčasti i omezeným zájmem studentů o zpravodajství apod. Naopak jiné potenciální důvody (obava ze zkorumpování / zapletení se, posměch okolí atd.) jsou spontánně zmiňovány poměrně málo.

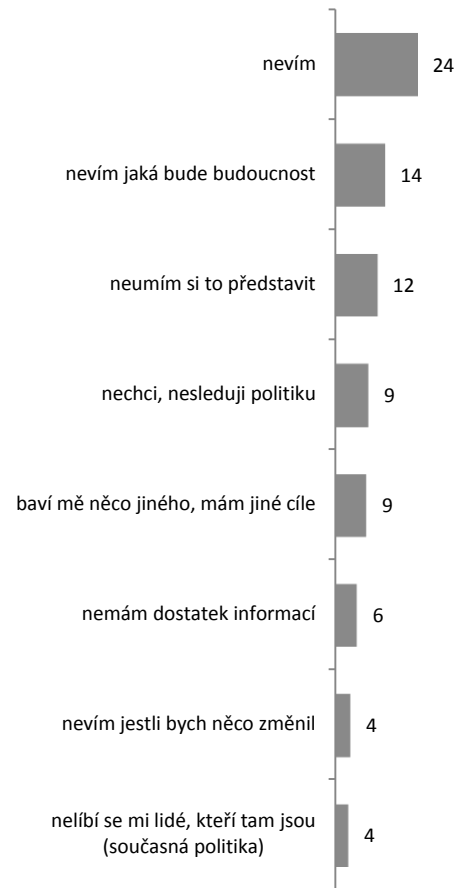
Proč si to dovede představit

Proč si to NEdovede představit

Proč uvedl/a že neví

* Pozn.: Zobrazeny hodnoty uvedené více než 3 % respondentů

Československé dějiny

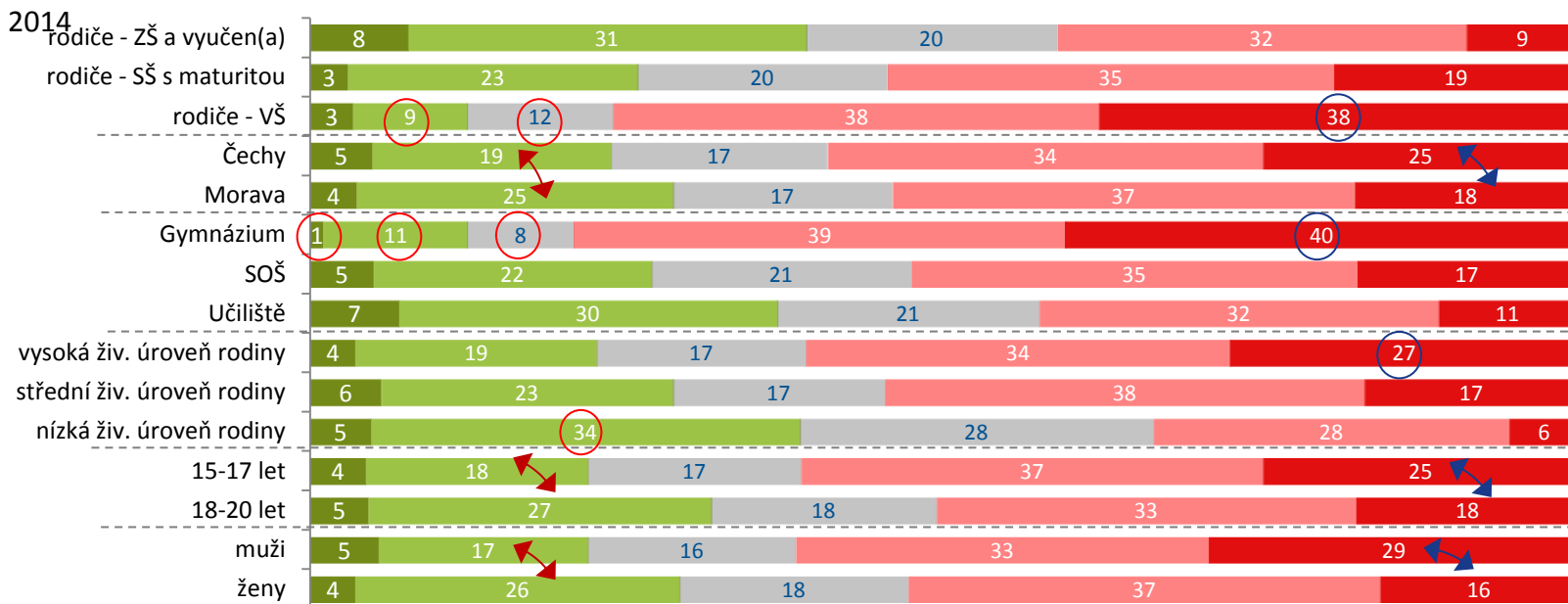
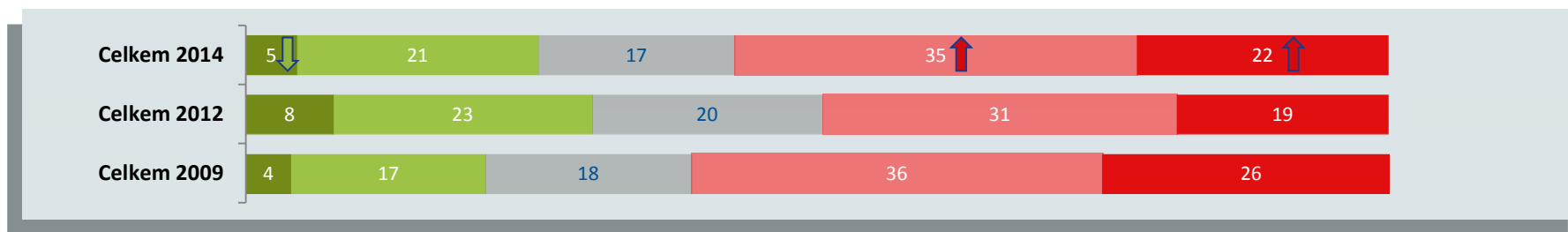
- Po nárůstu v roce 2012 dochází nyní k poklesu podílu studentů hodnotících život v socialistickém Československu jako lepší než za současnosti (myslí si to 26 % studentů).
- Měření této otázky v populačně reprezentativních šetřeních ukazuje výraznou závislost na aktuálních socioekonomických a politických podmínkách v zemi. Dle dat STEM komparativní pozitivní hodnocení minulého režimu výrazně rostlo v druhé polovině 90. let (ekonomická krize a negativní projevy privatizace) a poté v ekonomické krizi a stagnaci od roku 2009. Lze usuzovat, že i v populaci studentů došlo v roce 2012 k posunu vnímání v souvislosti s kulminováním dopadů ekonomické krize na část českých domácností a kritické snížení důvěry ve vládu a politické strany.
- Tuto interpretaci posiluje zjištění, že hodnocení i u studentů silně reflektuje socioekonomický status domácnosti studentů. Děti z domácností se subjektivně nízkou životní úrovní, s rodiči s nízkým vzděláním (ZŠ či SŠ bez maturity) a studenti učilišť považují život za socialismu lepší v cca 40 % případů. Mezi gymnazisty a dětmi ze vzdělaných a subjektivně bohatších rodin je zastoupení tohoto názoru zhruba poloviční, kolem 20%.
- Studenti byli dotazováni i na hodnocení života v současnosti a v socialistickém Československu odděleně. Detailnější analýza ukazuje, že hodnocení současnosti a minulosti má silný vzájemný negativní vztah. Skupiny středoškoláků, které se vstřícněji staví k současnosti, jsou kritické k minulosti a naopak. Žádná skupina respondentů z této přímky negativní korelace výrazně nevybočuje (viz graf na straně 47).
- Analýza se zabývala otázkou, zda komparativní hodnocení (otázka E01, viz sl. 46) že za socialismu se žilo lépe než v současnosti, vyplývá spíše z kritického postavení k současnosti, nebo z pozitivního vztahu k minulosti. Možnosti analýzy snižuje fakt, že obě proměnné jsou výrazně negativně korelované (těžko lze najít respondenta s pozitivním vztahem k oběma režimům, či s negativním vztahem k oběma režimům). Potvrzuje se však, že vzájemné hodnocení současnosti s minulostí („bylo lépe za socialismu, nebo dnes“) vychází z obou vlivů – jak ze samostatného hodnocení socialistické minulosti, tak ze samostatného hodnocení kvality života v současnosti, přičemž silnější vliv má vztah studenta k socialistické minulosti.

Československé dějiny

- Ve spontánním popisu socialistického režimu využívá cca 2/3 studentů zejména negativní typy popisů a hodnocení. Tento poměr se v čase příliš nemění (v roce 2009 a 2012 byl stejný). Tento fakt také naznačuje, že výkyvy v komparativním hodnocení (minulost versus současnost) jsou do velké míry dány proměnou vnímání současnosti.
- Ve spontánních popisech socialismu převládají negativní témata nesvobody, kontroly a absence demokracie popisovaná z různých pohledů. Mezi pozitivy jednoznačně dominuje téma nízké nezaměstnanosti a nedostatku práce. Právě toto téma je často zmiňováno studenty z hůře vzdělanostně a socioekonomicky situovaných rodin. Tím vztah studentů k minulosti do velké míry kopíruje postoje rodičů.
- Pocit informovanosti a chuť po informacích je stabilní. Zajímavé zjištění je, že skupiny studentů (např. gymnazisté), kteří svoji informovanost hodnotí lépe, mají zároveň větší chuť získat více informací o Československu v letech 1948–1989.
- Ve výkladu a informování o československých dějinách 1948–1989 hraje na rozdíl od současných problémů velkou roli škola (64 % studentů z ní čerpá informace, pro 30 % je nejhlavnějším zdrojem). Středoškoláci některých škol čerpají informace o tomto období mj. z projektu Příběhy bezpráví, který se moderním československým dějinám celoročně věnuje (především během Měsíce filmu na školách, kdy se konají projekce dokumentárních filmů a pořádají besedy s pamětníky). Kontrolní výzkum na školách, kde projekt Příběhy bezpráví probíhal, ukazuje možný významný vliv projektu na posílení role výuky v informovanosti žáků o tomto období (74 % označuje školu jako zdroj informací oproti 64 % v reprezentativním vzorku). Zcela okrajová ve výkladu a informování o době 1948–1989 je naopak pozice nejsilnějšího média mladých lidí – internetu.
- Postoje studentů, kteří čerpají znalosti o socialistickém Československu hlavně od svých blízkých (zejména prarodičů), jsou k bývalému režimu vstřícnější než studenti, čerpající z více zdrojů a informací ve škole. To potvrzuje pozorování některých historiků a politologů (více Kunštát, Šubrt - Pfeiferová atd.), že v interpretaci socialistické minulosti soupeří různé typy paměti – historický příběh utrpení a bezpráví tisíců rodin a omezené svobody celého národa s individuálními rodinnými příběhy lidí, kterých se perzekuce a nesvoboda dotkly v nižší míře a naopak vzpomínají na sociální a jiné jistoty minulého režimu.

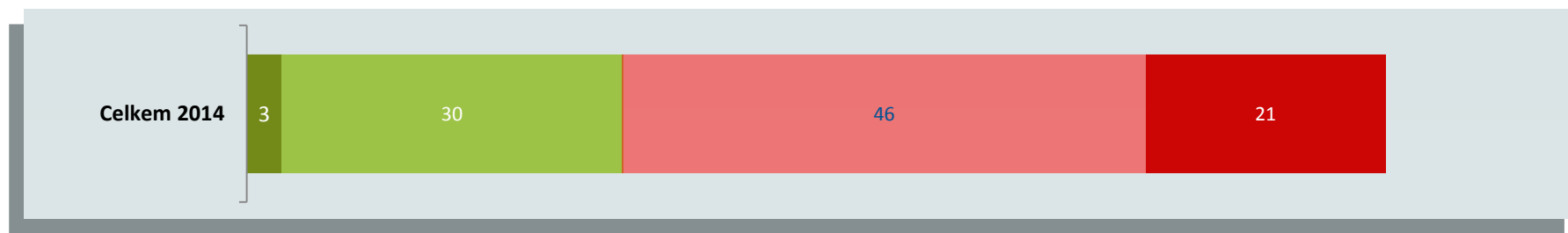
Oproti roku 2012 nastal statisticky významný pokles pocitu, že život v socialistickém Československu byl lepší než za současnosti – myslí si to 26 % studentů oproti 31 % v roce 2012. Většina (57 %) považuje za lepší současnost (v roce 2012 jen 50 %). Postoje se tím vrátily na hodnoty z roku 2009. Hodnocení studentů silně reflektuje socioekonomický a vzdělanostní status domácností, ze kterých pocházejí. Děti z domácností se subjektivně nízkou životní úrovní, s rodiči s nízkým vzděláním (ZŠ či SŠ bez maturity) a studenti učilišť považují život za socialismu lepší v cca 40 % případů. Mezi gymnazisty a dětmi ze vzdělaných a subjektivně bohatších rodin je zastoupení tohoto názoru zhruba poloviční, kolem 20%. Pozitivnější vnímání života v současnosti mladšími věkovými kategoriemi je možno přisuzovat menší znalostí éry socialismu u těchto studentů. Rozdíl mezi ženami a muži může být způsoben obecně vyšší ženskou tolerantností a obecně radikálnějšími názory mužů.

■ Mnohem lepší ■ Spíše lepší ■ Podobný ■ Spíše horší ■ Mnohem horší

Komparativní hodnocení obou režimů (socialismus vs. současnost - viz otázka E01, str. 46) by mělo intuitivně vycházet z vnímání obou režimů jednotlivě. Pro podrobnější prozkoumání postojů byly tedy mimo komparace dotázány i otázky na kvalitu života v socialistickém Československu a za současnosti zvláště. Život za socialismu považuje za dobrý třetina studentů. Stejně jako u komparace inklinují k pozitivnějšímu hodnocení socialismu studenti z rodin s horším socioekonomickým statusem a studenti z učilišť a částečně také z SOŠ.

■ Velmi dobrý ■ Spíše dobrý ■ Spíše špatný ■ Velmi špatný

2014

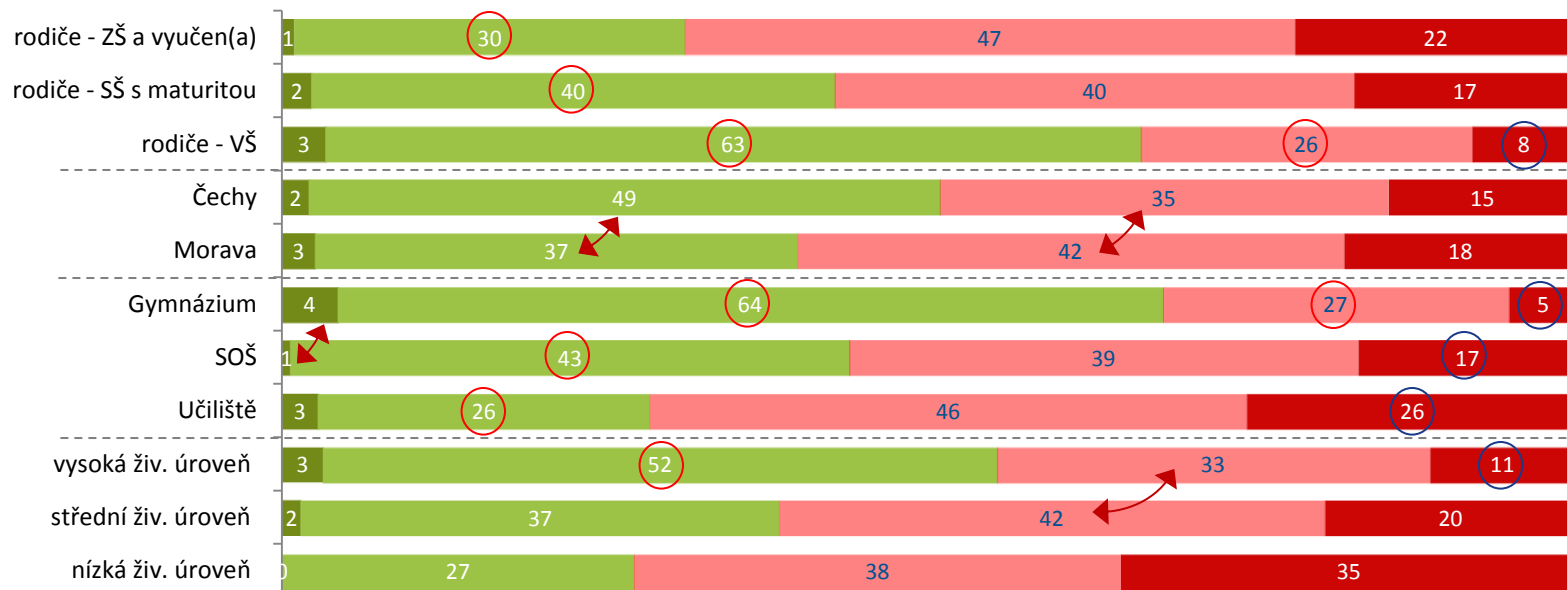

Hodnocení kvality života za současnosti je relativně kritické – za dobrou ji považuje méně než polovina studentů (46 %). Je však významně lepší než hodnocení minulosti (viz str. 47). Struktura postojů je opačná než u hodnocení socialismu – pozitivně se k současnosti staví studenti ze vzdělanějších a bohatších rodin a z gymnázií. Naopak studenti učilišť a z chudších / méně vzdělaných rodin jsou k současnosti kritičtí (za dobrý považuje život v současnosti jen cca 30 %).

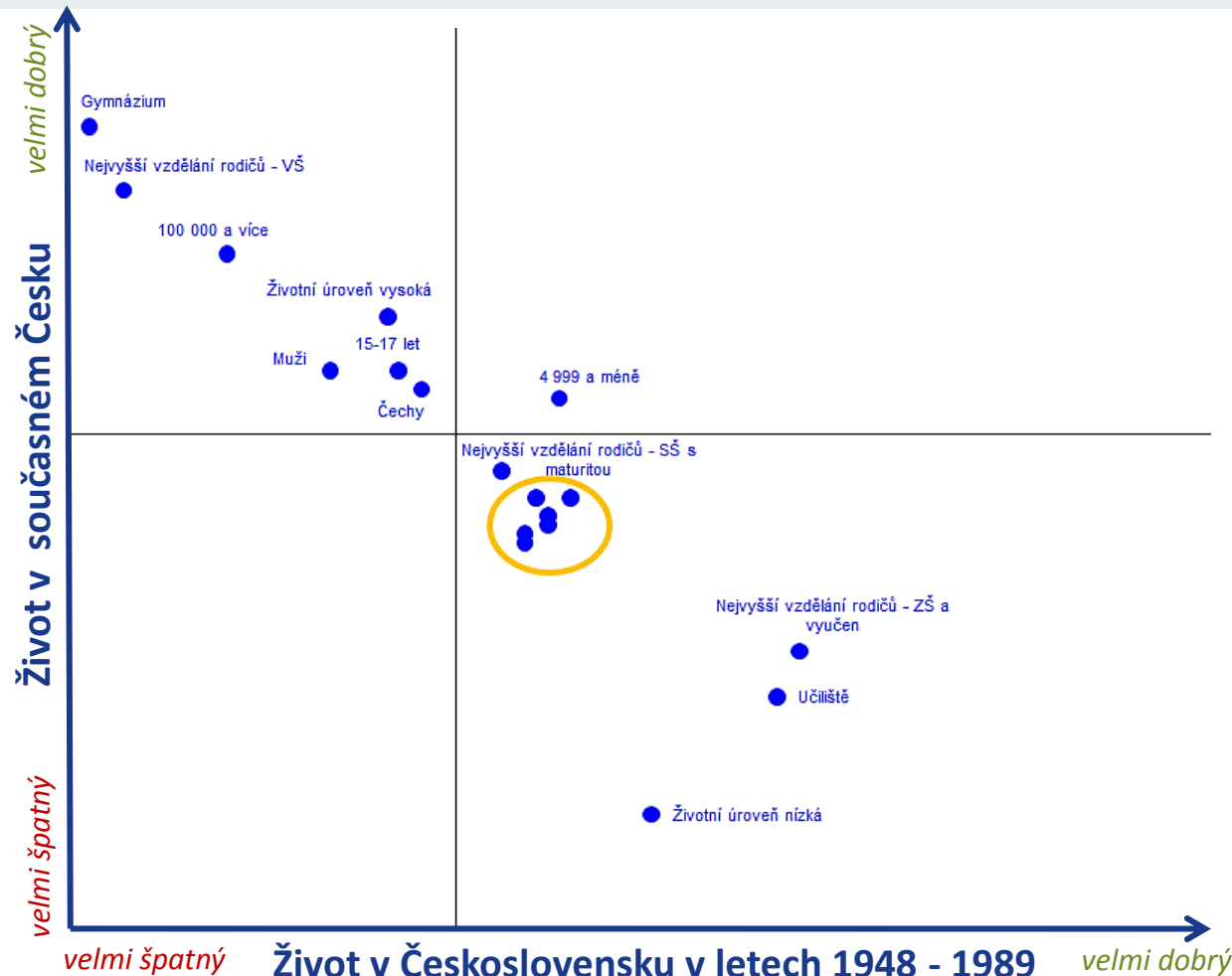
■ Velmi dobrý ■ Spíše dobrý ■ Spíše špatný ■ Velmi špatný

2014

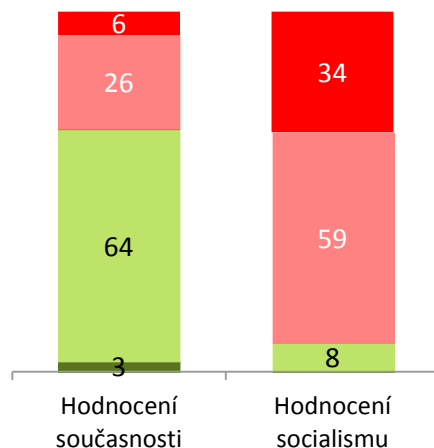
Graf ukazuje, jaké je průměrné hodnocení kvality života ve skupinách studentů dle typu školy, vzdělání rodičů, životní úrovně domácnosti atd., a to ve dvou rozměrech – v současnosti (osa y) a v socialismu (osa x). Patrná je výše popsaná inklinace gymnazistů a dětí z větších měst a bohatších vzdělaných rodin k lepšímu hodnocení současnosti a horšímu hodnocení minulosti. Ukazuje se také silná nepřímá úměra mezi oběma hodnoceními – skupiny pozitivně naladěné k dnešku negativněji hodnotí minulost. Pozitivnější vnímání života v současnosti mladšími věkovými kategoriemi je možno přisuzovat menší znalostí éry socialismu. Rozdíl mezi ženami a muži může být způsoben obecně vyšší ženskou tolerantností a obecně radikálnějšími názory mužů.

V oranžovém clusteru uprostřed jsou nijak se od sebe nelišící průměrně hodnotící kategorie respondentů: Morava, VMB 5 000 až 99 999, ženy, SOŠ, 18–20 let, střední životní úroveň

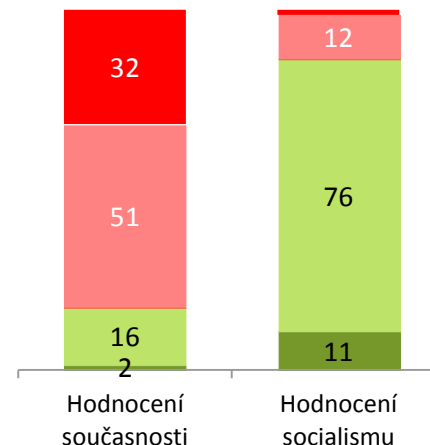
Ze studentů, kteří v komparativní otázce (E01) označili život v současnosti lepší než v socialismu, 67% hodnotí odděleně život v současnosti za dobrý a 8 % život v komunismu za dobrý. U studentů, kteří považují za lepší život v komunismu, je situace obrácená – 18 % považuje odděleně život v současnosti za dobrý, 87 % život v socialismu za dobrý. Společné srovnání obou společenských etap je silněji ovlivněno odděleným hodnocením socialismu než odděleným hodnocením současnosti – to znamená, že srovnání kvality života v socialismu a v současnosti je silněji primárně založeno na postoji studenta k minulosti a sekundárně vychází z jeho hodnocení kvality života v současnosti.

Studenti komparativně „preferující“ současnost

■ 1 Velmi dobrý ■ 2 Spíše dobrý ■ 3 Spíše špatný ■ 4 Velmi špatný

Studenti komparativně „preferující“ socialismus

■ 1 Velmi dobrý ■ 2 Spíše dobrý ■ 3 Spíše špatný ■ 4 Velmi špatný

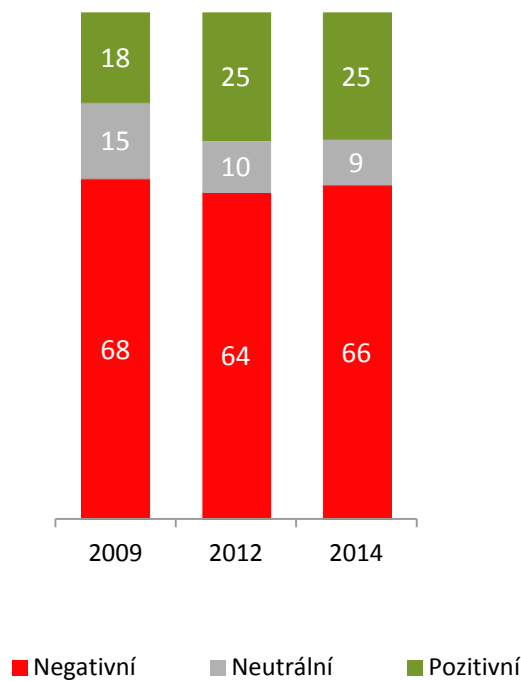
E01. Myslím si, že život v socialistickém Československu (1948-1989) byl ve srovnání se současností

E02. Život lidí v socialistickém Československu podle Vás byl...

E03. Život lidí v současném Česku podle Vás je ...

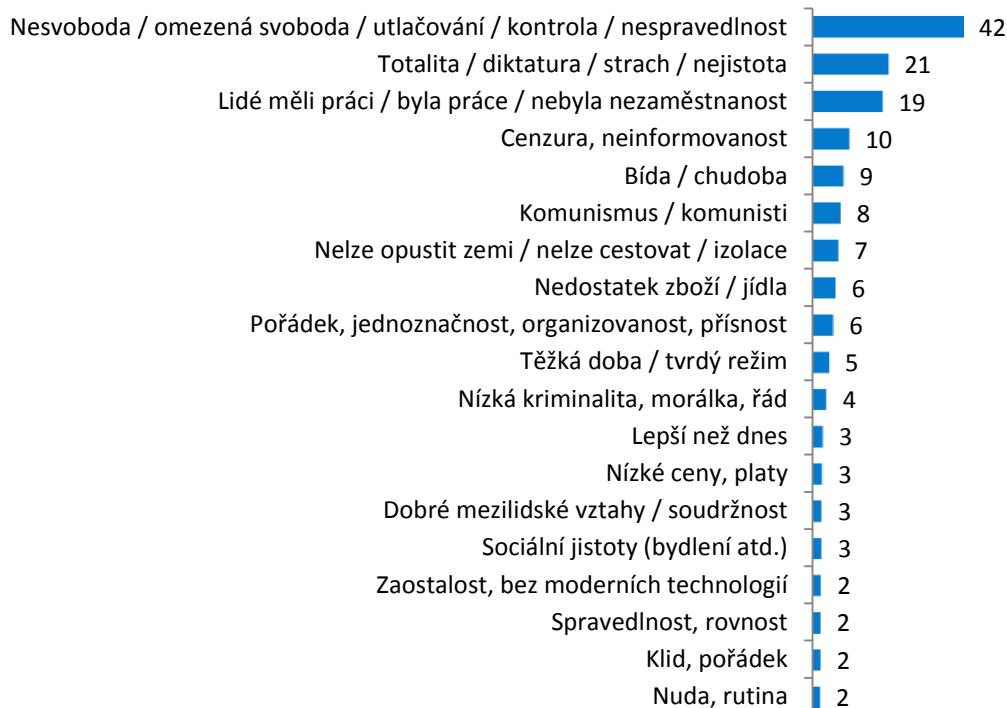
Ve spontánní otázce na hodnocení socialismu v Československu zhruba 2/3 studentů zmiňují zejména negativa. Tento poměr se v čase příliš nemění, což naznačuje, že výsledky komparativní otázky (současnost versus minulost) jsou podmíněny i proměnlivým vnímáním dnešních podmínek života. Spontánně nejzmiňovanější asociací se socialismem v Československu jsou různé popisy nesvobody, útlaku a nedemokratického charakteru společnosti. Nejzmiňovanější pozitivum je dostatek práce a nižší nezaměstnanost. Častěji jej uvádějí studenti z menších obcí a z chudších / méně vzdělaných rodin – tedy ze skupin kritičtějších k dnešku / vstřícnějších k socialismu, jejichž sociální prostřední je problémem nižší zaměstnanosti výrazněji zasaženo.

**Podíl hodnotících
výpovědí:**

**Život u nás v letech 1948 až 1989 bych stručně
charakterizoval/a takto:**

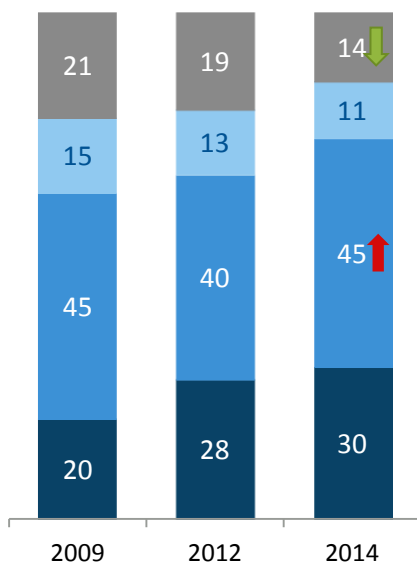
2014

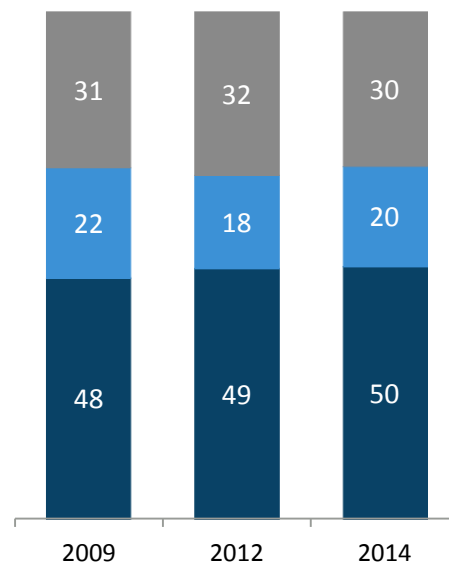
* Pozn.: Zobrazeny hodnoty uvedené více než 2 % respondentů

Vývoj subjektivního pocitu znalosti období 1948–1989 je nejednoznačný. Na jedné straně sice proti roku 2009 subjektivní znalost stoupla, na straně druhé ale v období 2012–2014 sledujeme u studentů zvýšení reflexe vlastní úrovně znalosti. To znamená, že klesá počet studentů, kteří nedokáží posoudit míru své znalosti, a to jak ve prospěch těch, kteří jsou podle svých slov informováni dostatečně, i těch, kteří o daném období neví téměř nic. Chuť po informacích je stabilní – 50 % studentů by chtělo vědět více. Mezi subjektivní znalostí a chutí dozvědět se více je pozitivní vztah – obojí je vyšší, např. ve skupině studentů gymnázií.

Kolik toho studenti ví o období 1948–1989?

Chtějí vědět víc?

■ Dost

■ Málo

■ Téměř nic

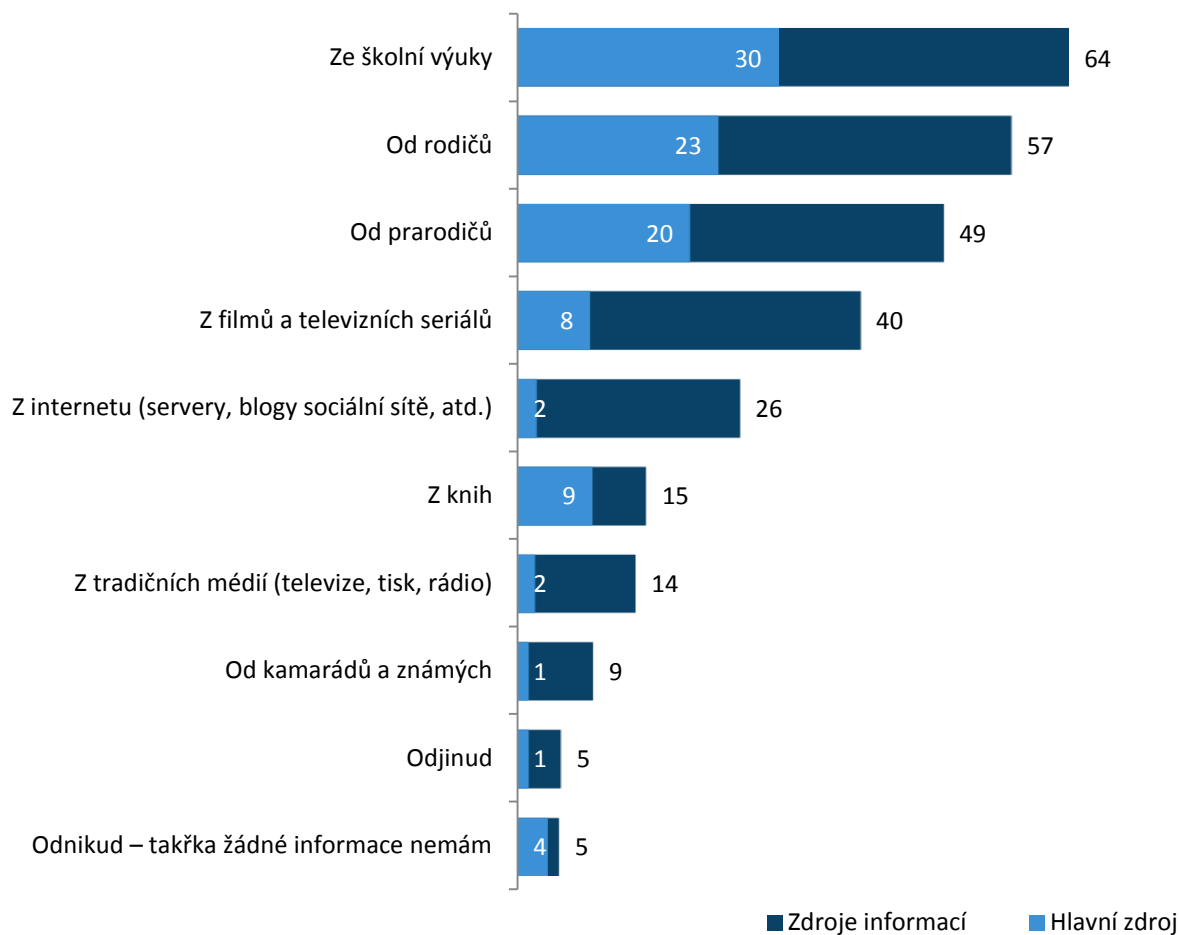
■ Nedokážu posoudit

■ Chci se dozvědět více

■ Nechci se dozvědět více

■ Nemám jednoznačný názor

Ve výkladu a informování o československých dějinách 1948–1989 hraje na rozdíl od současných problémů velkou roli škola (64 % studentů z ní čerpá informace, pro 30 % je nejhlavnějším zdrojem). Středoškoláci některých škol čerpají informace o tomto období mj. z projektu Příběhy bezpráví, který se moderním československým dějinám celoročně věnuje (především během Měsíce filmu na školách, kdy se konají projekce dokumentárních filmů a pořádají besedy s pamětníky). Kontrolní výzkum na školách, kde projekt Příběhy bezpráví probíhal, ukazuje možný významný vliv projektu na posílení role výuky v informovanosti žáků o tomto období (74 % označuje školu jako zdroj informací oproti 64 % v reprezentativním vzorku). Zcela okrajová ve výkladu a informování o době 1948–1989 je naopak pozice nejsilnějšího média mladých lidí – internetu. Ukazuje se, že studenti, kteří čerpají informace z osobních zkušeností (zejména od prarodičů), jsou k minulosti vstřícnější než lidé kombinující zdroje a/nebo čerpající informace ze školy.

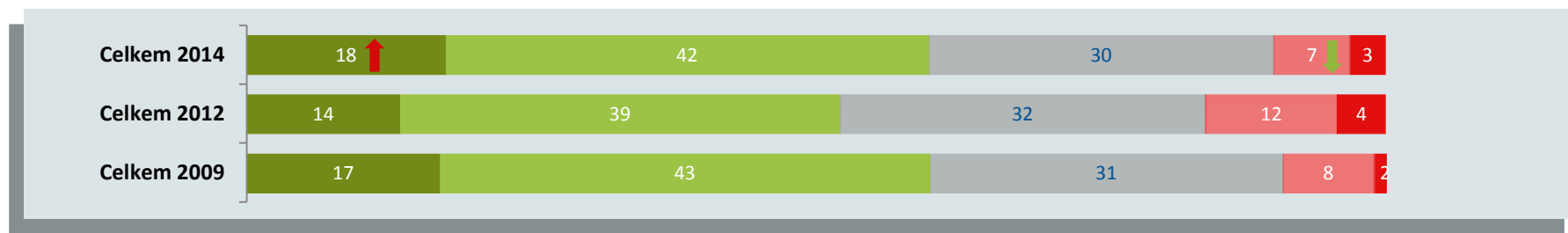

Spokojenost a vztah k zahraničí

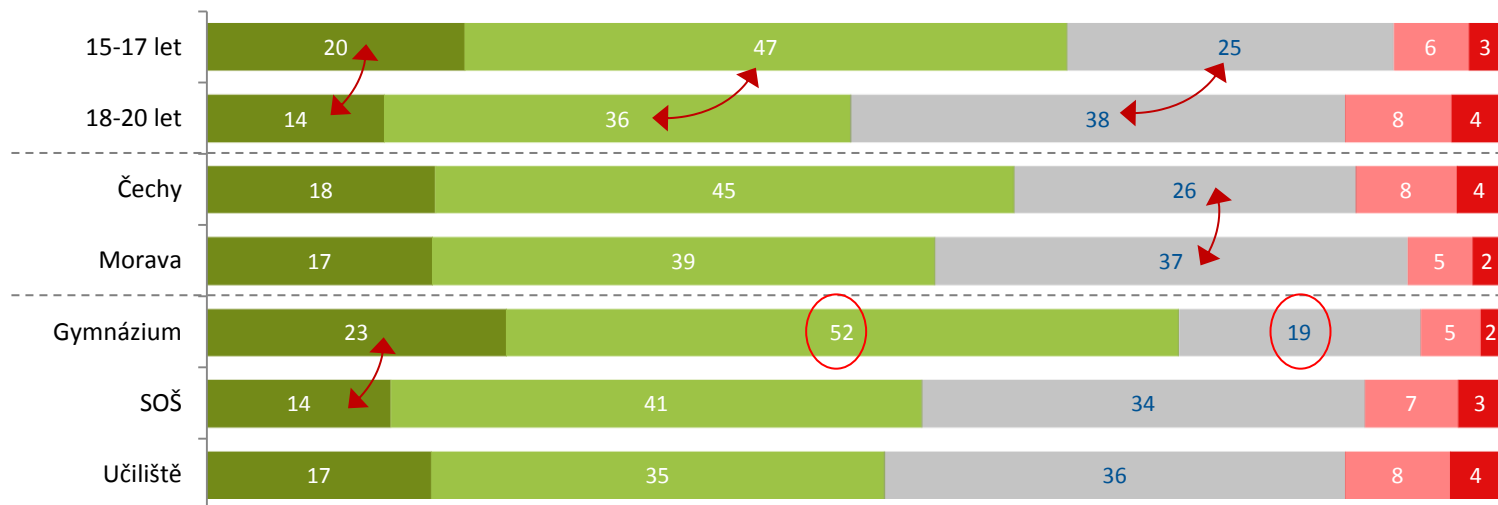
- Spokojenost středoškoláků se životem mezi lety 2012 a 2014 statisticky významně stoupla. Spokojeno je okolo 60 %, čímž se údaj vrátil na hodnoty z roku 2009. Spokojenost se životem tímto vývojem v čase i strukturou postojů jednotlivých skupin studentů (větší spokojenost gymnazistů, děti ze vzdělaných a bohatších rodin) mimo jiné kopíruje vývoj a strukturu hodnocení, zda byl lepší život za socialismu či v současnosti.
- Spokojenost se školou stagnuje či mírně klesá. Spokojenější se školou jsou studenti gymnázií a mladší studenti. Jedním z důvodů, proč jsou gymnazisté spokojenější, je častější pocit, že jejich škola je přátelská. Naopak hodnocení zábavnosti výuky se v různých typech školy příliš neliší. V hodnocení školy si gymnazisté často stěžují na omezenou využitelnost vyučovaných informací v životě. Studenti ostatních škol (SOŠ, učiliště) naopak vadí arogantní chování učitelů či litují výběru svého oboru.
- Stále platí, že cestování má pro studenty velký význam. Za důležité jej považuje přes 70 % z nich. Častěji takto odpovídají studenti gymnázií, děti VŠ vzdělaných rodičů a děti z rodin se subjektivně vysokou životní úrovní. Pro tuto skupinu dětí je tedy kromě aktivnějšího trávení volného času, vyššího zájmu o politiku a zpravodajství, vyšší ochoty k politické angažovanosti, menší kritičnosti ke kvalitě života příznačná i větší možnost / ochota cestovat a vyšší znalost jazyků. Tento jev lze interpretovat pozitivně (reprodukce elit apod.) i negativně (ČR patří k zemím s největší reprodukcí vzdělanostních nerovností v OECD).
- Schopnost domluvit se cizími jazyky deklaruje drtivá většina současných středoškoláků (97 %). Oproti letům 2009 a 2012 došlo dalšímu posilování dominance angličtiny (90 % školáků deklaruje komunikativní schopnosti).
- Hodnocení členství v EU se oproti roku 2012 výrazně zlepšilo. Většina studentů dnes členství v Unii hodnotí pozitivně. Členství v EU pozitivněji hodnotí děti z domácností s vyšší životní úrovní; vztah se vzděláním (tedy typem školy či vzděláním rodičů) na rozdíl od dospělých neexistuje. Lepší hodnocení mají lidé sledující zpravodajství a zajímající se o politiku. Na rozdíl od dospělé populace, kde negativní hodnocení EU vyplývá zejména ze zklamání nad vlivem členství na některé sociální a ekonomické aspekty života, se středoškoláci (pokud EU hodnotí negativně) nejčastěji bojí ztráty národní suverenity či identity.

S vlastním životem je spokojeno (hodnoty 1 a 2) okolo 60 % středoškoláků. Pocit životní spokojenosti oproti roku 2012 narostl a vrátil se na hodnoty z let 2009. Tento vývoj kopíruje vývoj, který v období posledních 6 let proběhl ve výzkumech dospělé populace a koresponduje mimo jiné také s komparativním hodnocením kvality života v současnosti a v socialistickém Československu. S životem jsou více spokojeni studenti gymnázií (průměrná hodnota 2,1) než ostatních škol (2,5), mladší studenti ve věku 15–17 let (2,3), studenti z velkých měst (2,2), studenti z rodin s vysokou životní úrovní a s VŠ vzdělanými rodiči (2,3). Jedná se tedy o skupiny s větším zájmem o politiku a zpravodajství, lépe hodnotící život v současnosti a kritičtější k životu za socialismu.

■ velmi spokojený(á) ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ velmi nespokojený(á)

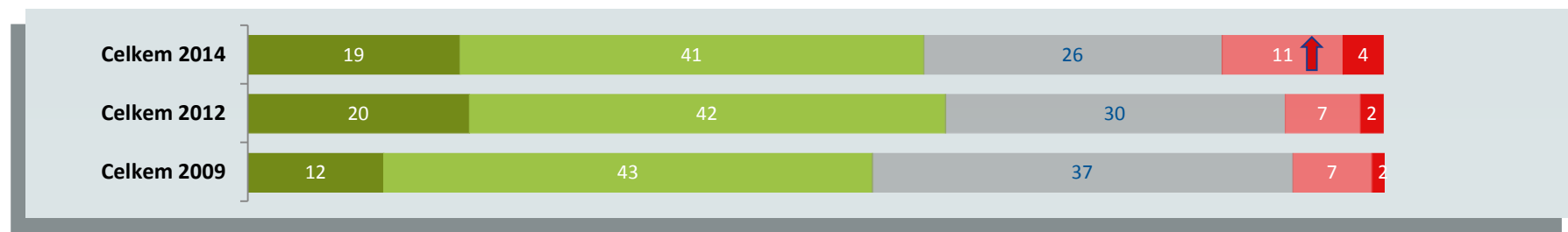

2014

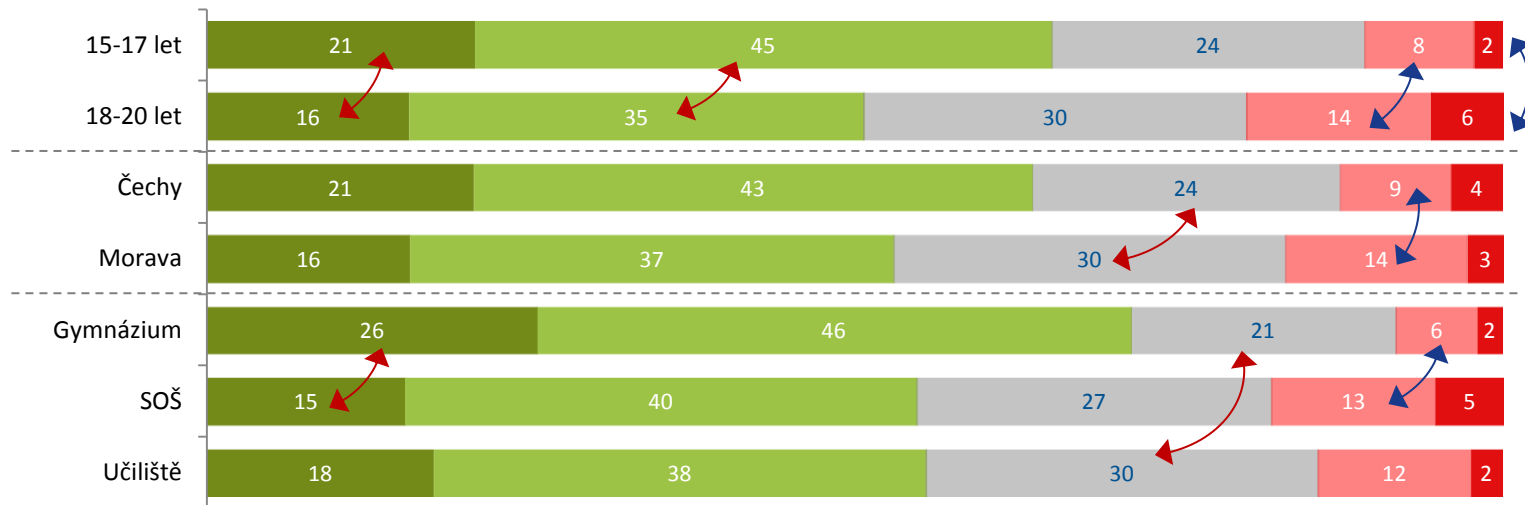

Spokojenost se školou od roku 2014 spíše poklesla (nespokojených studentů známkujících hodnotami 4 a 5 vzrostl z 9 % na 15 %). Kromě reálného posunu v názorech se může také jednat o vliv optimalizace některých metodických aspektů výzkumu (např. reprezentativní zahrnutí škol z větších a menších obcí). Míra spokojenosti se školou je celkově srovnatelná s obecnou životní spokojeností a obě proměnné silně a pozitivně korelují (studenti spokojení se školou jsou častěji spokojeni i se životem). Spokojenější se školou jsou studenti gymnázií a mladší studenti.

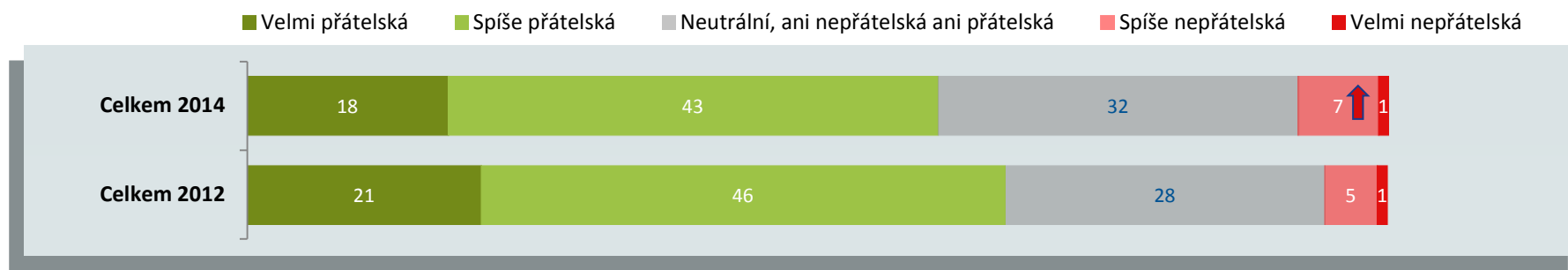
1 2 3 4 5

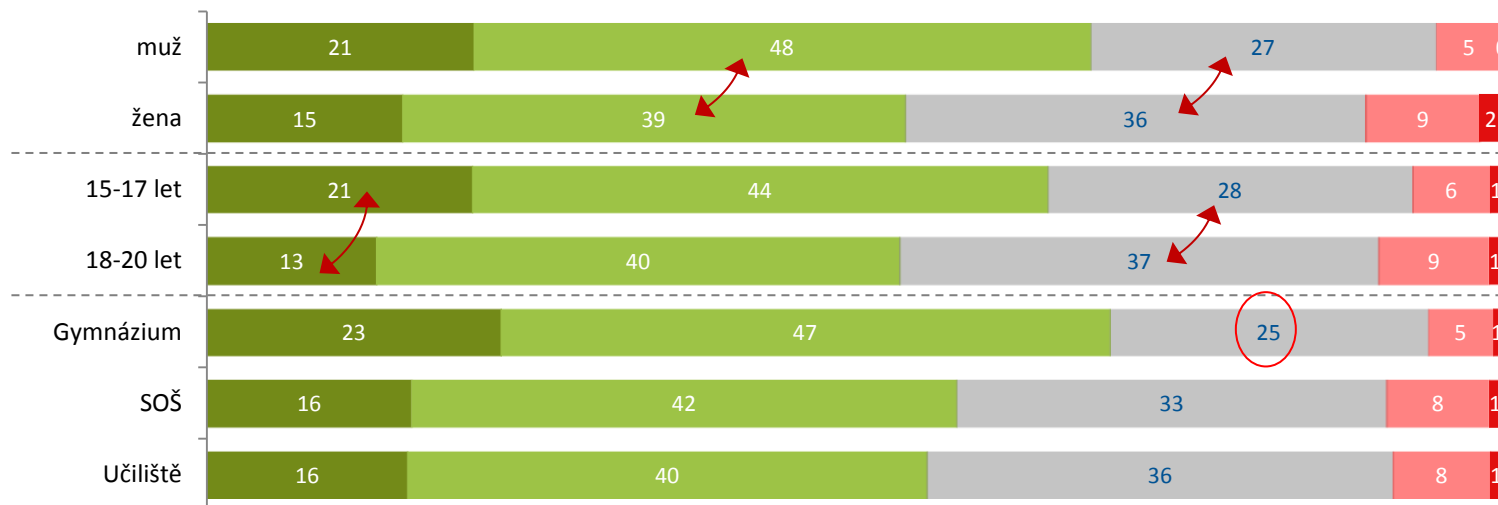
2014

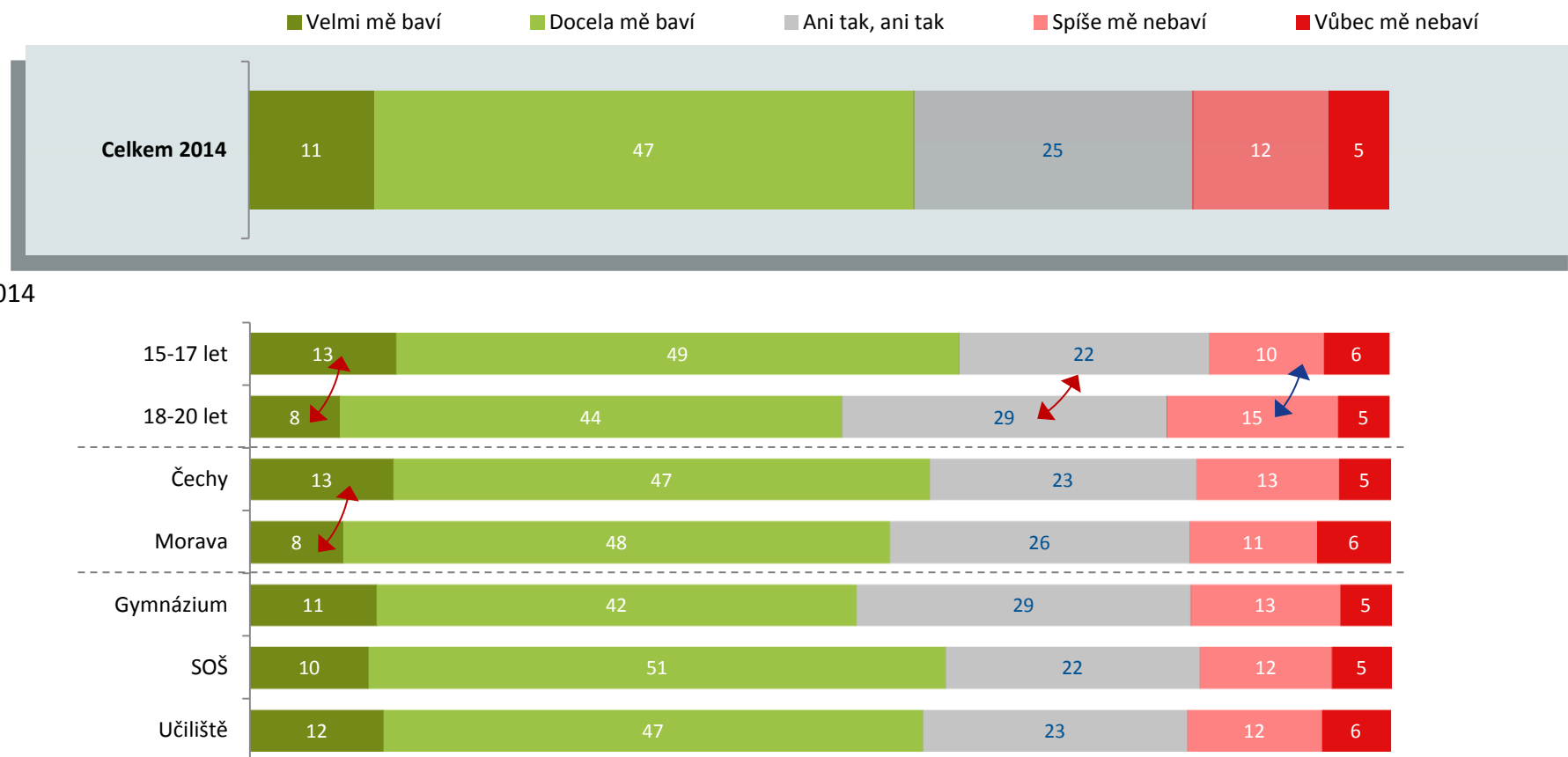
Hodnocení přátelskosti školy odpovídá obecnému hodnocení školy - cca 60 % považuje školu za přátelskou, oproti roku 2012 se hodnocení mírně zhoršilo, vstřícnější jsou studenti gymnázií a mladší studenti.

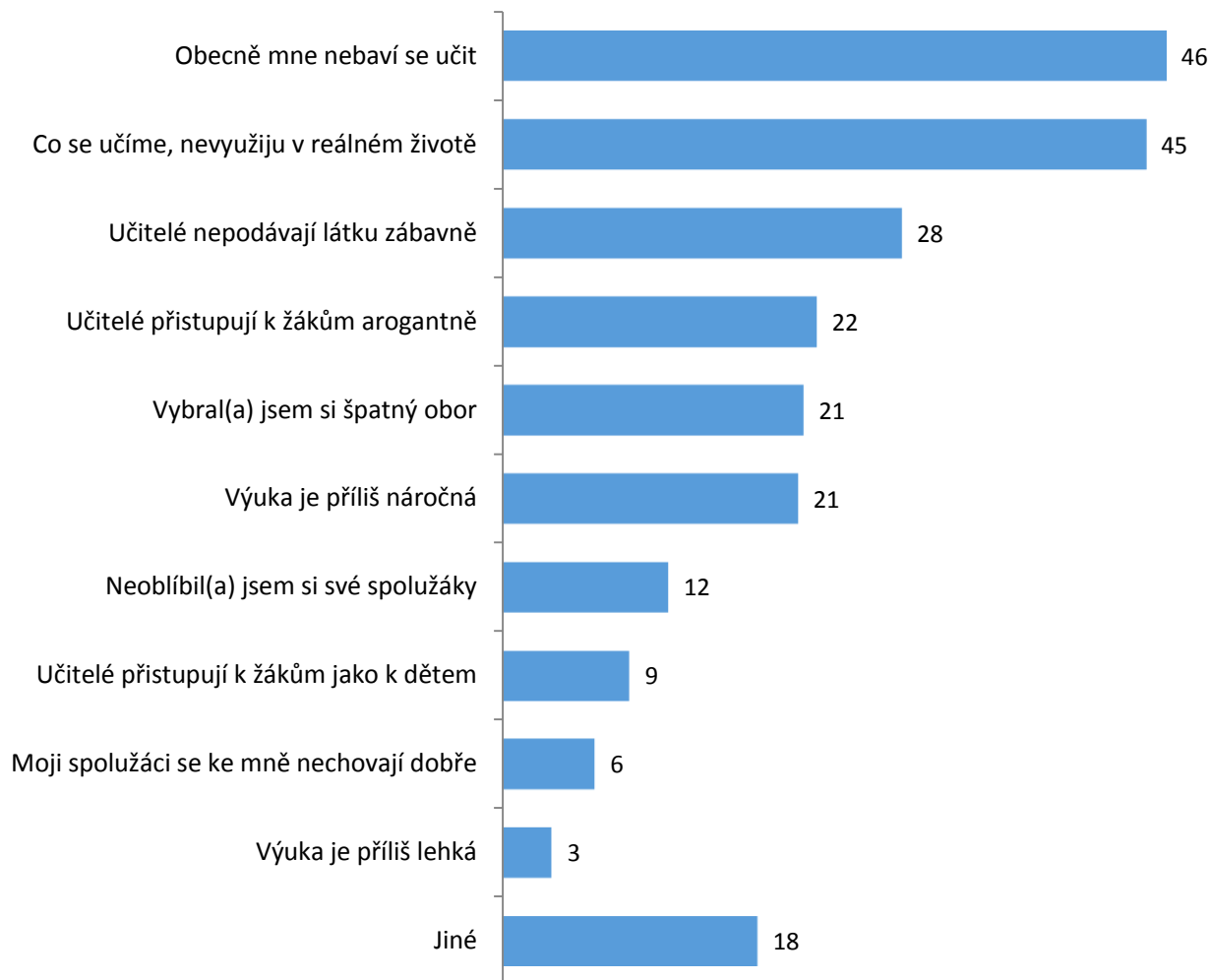
2014

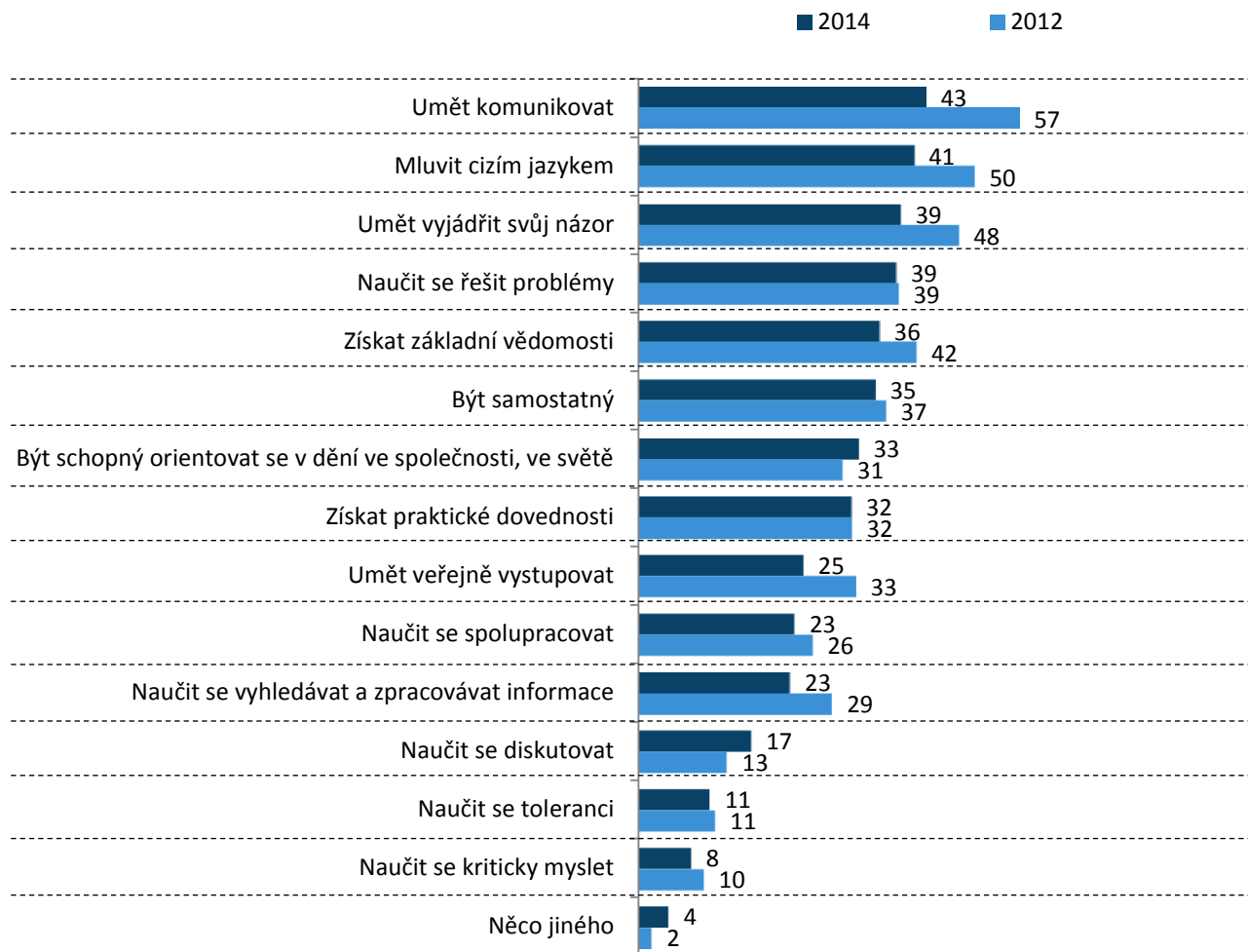
Rovněž v hodnocení skutečnosti, zda studenty škola baví, je většina studentů spíše pozitivní (58 % výuka baví). Za povšimnutí stojí, že na rozdíl od spokojenosti se školou a hodnocení přátelskosti (viz str. 56 a 57) se neliší postoje gymnazistů a dalších studentů škol k zábavnosti látky. Lze se tedy domnívat, že spokojenost gymnazistů se školou je podmíněna něčím jiným než výukou (celková životní spokojenost, přístup učitelů ke studentům, sociální status vyplývající z charakteru školy, spolužáci apod.)

Mezi hlavní důvody špatného hodnocení školy patří kromě obecné nechuti se učit pocit nevyužitelnosti vyučované látky v životě. Tento pocit je silný právě na gymnáziích – 2/3 jejich studentů nespokojených se školou uvádí tento důvod. Studenti SOŠ a učilišť naopak častěji zmiňují, že k nim učitelé přistupují arogantně či jako k dětem. Studenti učilišť také častěji litují výběru svého oboru. Obecným odporem k učení častěji argumentují chlapci než dívky.

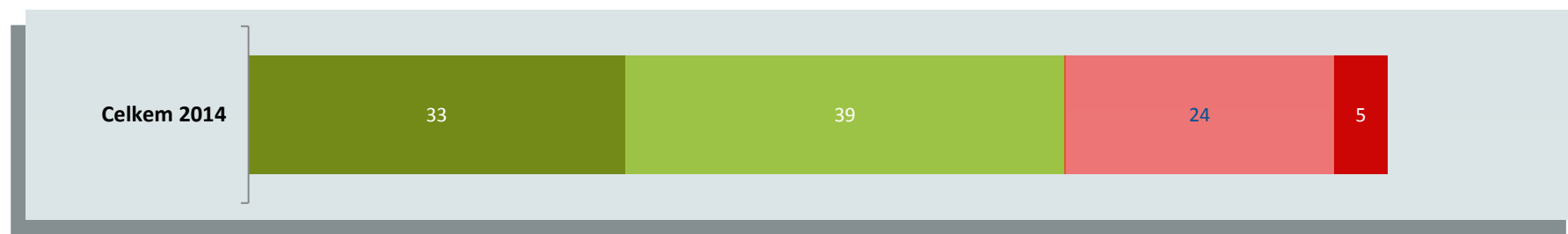

Mezi aktuálně nejdůležitějšími vnímanými věcmi, které by škola měla učit, je umět komunikovat, mluvit cizím jazykem, vyjádřit svůj názor a řešit problémy. Požadavky studentů se tedy nezaměřují jen na získání znalostí, ale také kompetencí využitelných v životě obecně. Proměny od roku 2012 jsou způsobeny hlavně tím, že studenti uváděli v průměru menší počet klíčových dovedností než v roce 2012 - proto došlo k poklesu ve většině kategorií.

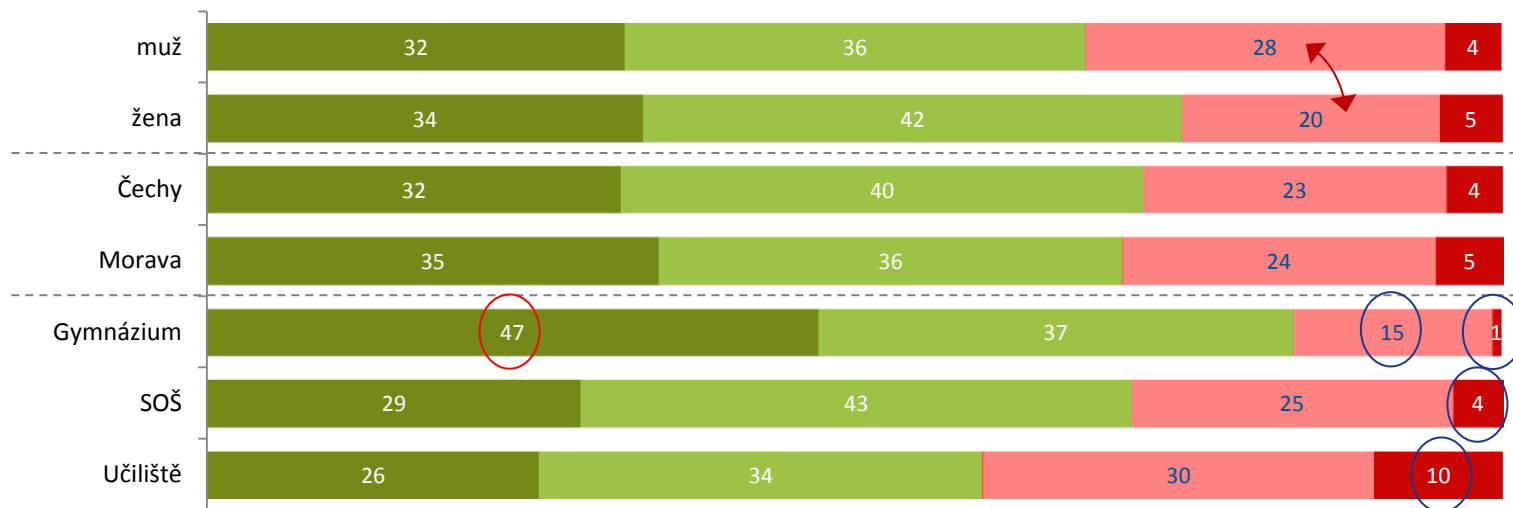

Pro drtivou většinu studentů (72 %) je cestování do zahraničí důležité. Platí to zejména pro studenty gymnázií (85 %), děti VŠ vzdělaných rodičů (81 %) a děti z rodin se subjektivně vysokou životní úrovní (79 %). Mírně více zdůrazňují důležitost cestování také ženy. Z hlediska regionu či věku nejsou v postojích významné rozdíly.

■ Velmi důležité ■ Spíše důležité ■ Spíše nedůležité ■ Zcela nedůležité

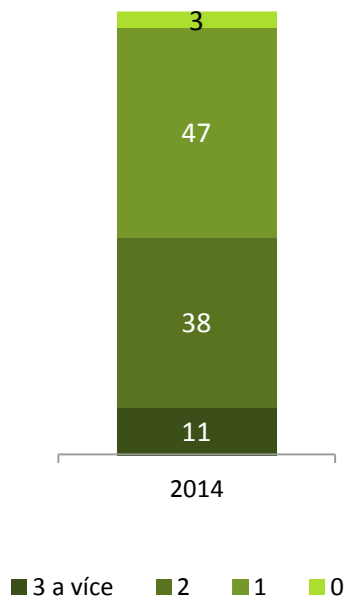
2014

Pokud mezi cizí jazyky, kterými se student domluví, nepočítáme slovenštinu, uvádí 97 % studentů, že se domluví alespoň jedním jazykem. Otázka však neobsahuje konkrétní hodnocení, o jakou úroveň domluvy se jedná (objednání v restauraci versus studijní pobyt). Absolutní dominanci cizích jazyků si udržuje angličtina. U 13 % studentů, kteří deklarují schopnost domluvit se rusky, lze předpokládat, že část vychází z blízkosti jazyků a možností se domluvit v Rusku variacemi češtiny. Výrazně vyšší jazykovou výbavu mají gymnazisté oproti studentům SOŠ a učilišť.

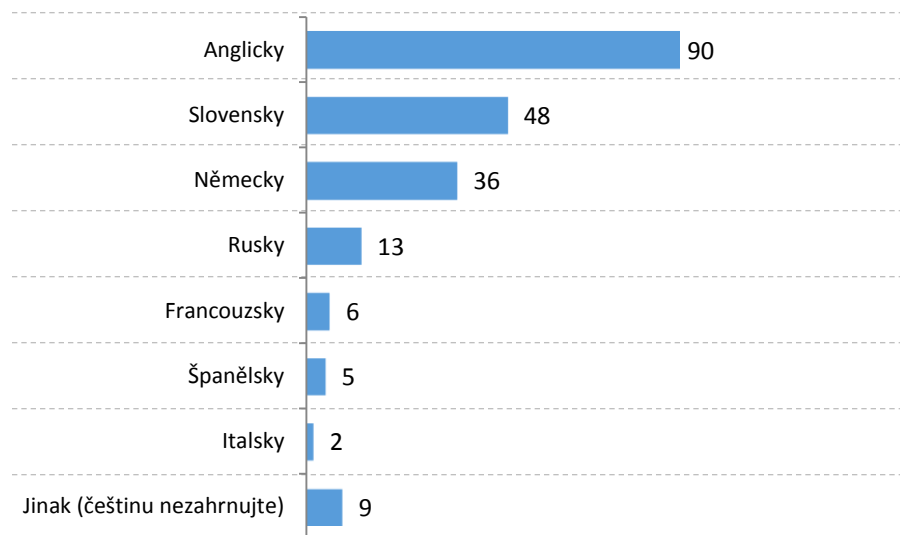
Počet jazyků*, kterými se domluvím:

2014

Jakým jazykem se domluvím:

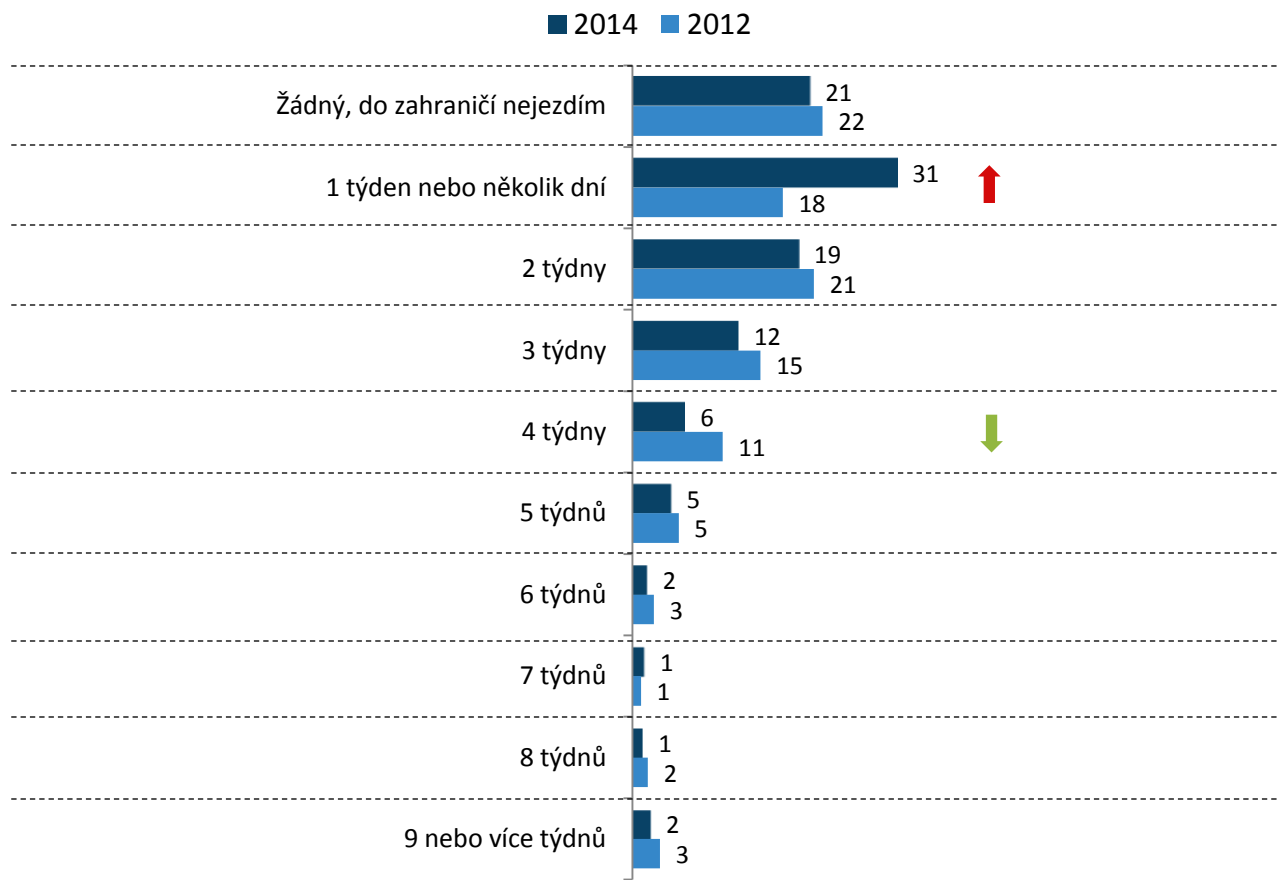
2014

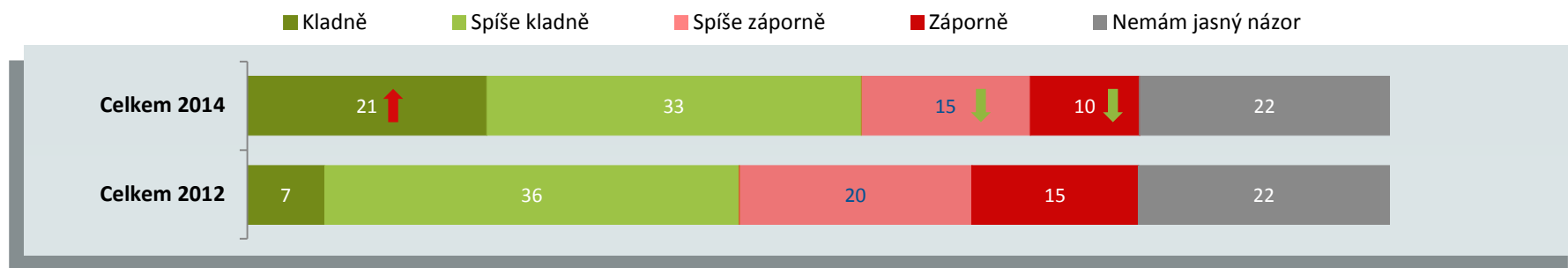
* není započítána slovenština

G02. Domluvím se (můžete zakroužkovat více odpovědí):

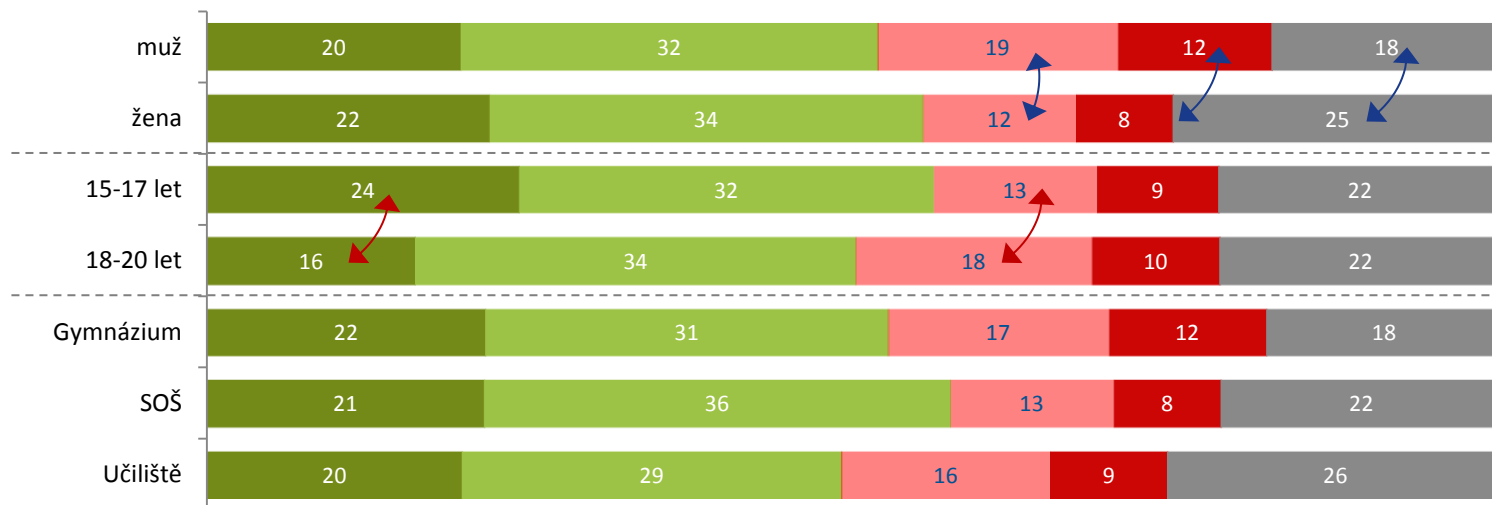
Mezi lety 2012 a 2014 poklesl počet respondentů, kteří tráví v zahraničí 2 a více týdnů v roce (z 60 % na 48 %). Důvody tohoto poklesu mohou být mimo jiné ekonomické (dozvuk ekonomické krize v roce 2013, o kterém studenti v této otázce zejména referují), na straně počasí. Skupinami, které cestují méně, jsou studenti učilišť (v zahraničí nebylo 36 %), děti rodičů bez maturity (35 %) a děti z rodin se subjektivně nízkou životní úrovní (40 %).

Hodnocení členství v EU oproti roku 2012 výrazně stoupl (v roce 2012 bylo 43 % kladných hodnocení, nyní 54 %). Školáci jsou obecně k členství v EU vstřícnější než většinově skeptická dospělá populace. Stejně jako v dospělé populaci došlo v roce 2014 k mírnému zlepšení vztahu k EU, mezi studenty však ve větší míře. Členství v EU pozitivněji hodnotí děti z domácností s vyšší životní úrovní, vztah se vzděláním (tedy typem školy či vzděláním rodičů) na rozdíl od dospělých neexistuje. Lepší hodnocení mají lidé sledující zpravodajství a zajímající se o politiku.

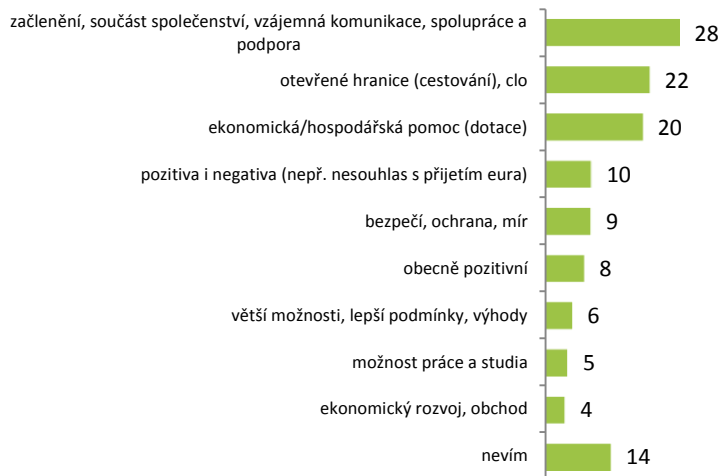

2014

Mezi hlavními pozitivy členství EU jsou zmiňovány aspekty související se soudržností a spoluprací národů, otevřenými hranicemi a ekonomickým prospěchem ČR. Jako negativum je jmenováno zejména potenciální ohrožení suverenity, národní identity apod. V tom se populace studentů liší od většinové populace ČR, kde je nespokojenost s EU tažena zejména nespokojeností dopadů na socioekonomické podmínky života (a proto je silnější u chudších / starších / levicově zaměřených voličů).

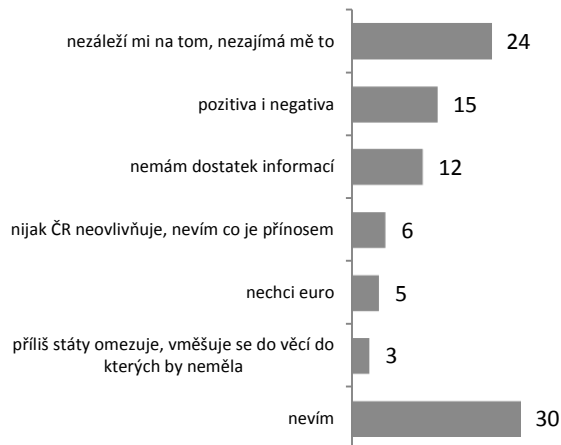
Pozitivní hodnocení studentů směrem k EU

Negativní hodnocení studentů směrem k EU

Nejasné hodnocení studentů směrem k EU

Dotazník je výlučným vlastnictvím MEDIANu a nesmí být volně šířen či poskytnut k používání třetím subjektům bez výslovného souhlasu MEDIANu. Pokud by došlo k porušení této skutečnosti, má MEDIAN právo požadovat náhrady škody.

Var. A ☒ 1 B ☐ 2

--	--	--

nevypĺňujte: číslo dotazníku

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

č. z. 6514014

Milá studentko/milý studente,
rádi bychom Vás požádali o vyplnění dotazníku výzkumu *Postoje středoškolských pro společnost* člověk v tísni. Výzkumu se účastní desítky dalších tříd v ČR. Data budou zpracována hromadně a výzkum je zcela **ANONYMNÍ**.

Na otázky **neexistují** obecně správné nebo nesprávné odpovědi. Prosím, odpovídejte tak, jak Vy se domníváte, že věci jsou. Odpovídejte prosím **SAMOSTATNĚ** – důležité jsou vaše osobní názory, postoje a pocity.

Předem Vám za účast ve výzkumu děkujeme.
Bohumila Beranová (Člověk v tísni), Daniel Prokop (MEDIAN)

Odpovědi na otázky vyplňujte silnou modrou nebo černou propiskou, která dobře píše. Je důležité, aby odpovědi byly jasné a jednoznačně vyznačeny. Při chybném zápisu srozumitelně vyznačte, která odpověď je správná, případně připojte svůj komentář. **Odpovědi vyznačujte tak, že doprostřed připraveného rámečku zapíšete křížek.**

správný způsob zaškrtnutí: ☒

špatný způsob zaškrtnutí: ☐

vyznačení chyby: ☒

Špatně vyplněné dotazníky bohužel nebudou zpracovány. Pokud nebudete chápat, jak formálně vyplnit některou otázku, obraťte se prosím na Vašeho učitele.

SEKCE A. VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A KOMUNIKAČNÍ PROSTŘEDKY

A01. Jak často se věnujete následujícím aktivitám?

(zakřížkujte v každém řádku jednu odpověď):

	velmi často	celkem často	občas	jen výjimečně	nikdy
A Chodím do kurzu/kroužku (jazykový, výtvarný, sportovní, skaut apod.)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
B Přípravuji se do školy	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
C Chodím na brigády	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
D Jsem někde s kamarády (v klubu, hospodě, venku apod.)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
E Nakupuji v obchodních centrech	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
F Chodím do kina	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
G Chodím na koncerty	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
H Chodím do divadla	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
I Chodím do přírody, na výlety	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
J Trávím čas s rodinou	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
K Sleduji TV	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
L Surfuji na internetu	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
M Komunikuji s kamarády a známými přes internet (Facebook, ICQ, Skype, chat apod.) nebo mobilní telefon (telefonování, SMS)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
N Hraji počítačové hry (včetně on-line her)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
O Poslouchám hudbu	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
P Čtu časopisy	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Q Čtu knihy	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
R Sportuji (individuálně, ve fitness centru, s přáteli apod.)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
S Jiné aktivity	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

A02. V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...

(zakřížkujte v každém řádku jednu odpověď):

	velmi často	celkem často	občas	jen výjimečně	nikdy
A Mobilní telefon	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
B E-mail	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
C Sociální sítě (Facebook, Twitter apod.)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
D Skype, ICQ, chat	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

SEKCE B. NEJVĚTŠÍ PROBLÉMY MÍSTA BYDLIŠTĚ, ČR A SVĚTA

B01. Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považuji: ...

(Následující možnosti byly vybrány na základě dotazníkového šetření na vzorku studentů z různých typů středních škol.)

(označte maximálně 5 možností):

A Špatné životní prostředí	☐ 1
B Dopravní situace	☐ 1
C Místní politickou reprezentaci	☐ 1
D Cizince a přistěhovalce	☐ 1
E Nedostatek příležitostí ke kulturnímu vžití	☐ 1
F Špatné mezilidské vztahy	☐ 1
G Soužití s romskou menšinou	☐ 1
H Drogy	☐ 1
I Kriminalitu	☐ 1
J Rasismus	☐ 1
K Nezaměstnanost	☐ 1
L Korupci	☐ 1
M Bezdomovectví	☐ 1
N Jiné	☐ 1

B02. Ze seznamu v otázce B01. považuji za nejzávažnější...

(vypíšte písmena odpovědí v pořadí podle závažnosti):

1) nejzávažnější

2)

3)

B03. O problému, který jste v otázce B02. uvedl(a) jako nejzávažnější na řádce 1), získáváte informace nejčastěji...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Od rodinných příslušníků	☐ 1
Od kamarádů a známých	☐ 2
Ze školní výuky	☐ 3
Z médií	☐ 4
Osobní zkušenost	☐ 5
Odjinud	☐ 6

B04. Domnívám se, že řešení problému 1) v otázce B02. ... (zakřížkujte jednu odpověď):

Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat	☐ 1
Můžu ovlivnit a chystám se to udělat	☐ 2
Nemůžu ovlivnit	☐ 3

B05. Domnívám se, že o problému 1) v otázce B02. mám ... (zakřížkujte jednu odpověď):

Dostatek informací	☐ 1
Nedostatek informací	☐ 2

Nyní se, prosím, odpovíte od problémů vaší obce / města a zamyslete se nad problémy České republiky jako celku.

B06. Za největší problém České republiky považuji ...

(Následující možnosti byly vybrány na základě dotazníkového šetření na vzorku studentů z různých typů středních škol.)

(označte maximálně 5 možností):

A Špatné mezilidské vztahy	☐ 1
B Cizince a přistěhovalce	☐ 1
C Korupci	☐ 1
D Drogy	☐ 1
E Nekvalitní školství a vzdělávání	☐ 1
F Rasismus	☐ 1
G Konzumní způsob života	☐ 1
H Politickou reprezentaci	☐ 1
I Špatné životní prostředí	☐ 1
J Nedobrou práci policie	☐ 1
K Nezaměstnanost	☐ 1
L Špatnou vymahatelnost práva	☐ 1
M Kriminalitu	☐ 1
N Ekonomickou situaci	☐ 1
O Soužití s romskou menšinou	☐ 1
P Prostituci	☐ 1
Q Vlekoucí se soudní spory	☐ 1
R Nekvalitní zdravotní péči	☐ 1
S Jiné	☐ 1

B07. Ze seznamu v otázce B06. považují za nejzávažnější...

(vypíšte písmena odpovědi v pořadí podle závažnosti):

1) nejzávažnější

2)

3)

B08. O problému, který jste v otázce B07. uvedl(a) jako nejzávažnější na řádce 1), získáváte informace nejčastěji...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Od rodinných příslušníků	☐
Od kamarádů a známých	☐
Ze školní výuky	☐
Z médií	☐
Osobní zkušenosti	☐
Odjinud	☐

B09. Domnívám se, že řešení problému 1) v otázce B07. ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat	☐
Můžu ovlivnit a chystám se to udělat	☐
Nemůžu ovlivnit	☐

B10. Domnívám se, že o problému 1) v otázce B07. mám ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Dostatek informací	☐
Nedostatek informací	☐

B11. V čem spatřujete důvod malé osobní občanské angažovanosti mladých lidí, jako jste Vy?

(označte maximálně 3 hlavní příčiny):

A	Angažovat se je zbytečné, stejně nelze nic změnit	☐
B	Obecná lhostejnost mladých lidí	☐
C	Strach z posměchu ostatních mladých lidí kvůli odlišnému chování	☐
D	Malá informovanost - neví, jak a kde se zapojit	☐
E	Znechucení politikou a společenským děním	☐
F	Přehlcení možnostmi, které současný svět nabízí	☐
G	Přilís vlastních problémů (osobních, rodinných, finančních apod.)	☐
H	Nedostatek času	☐
I	Důležitější je zábava a osobní úspěch	☐
J	Přilís mnoho času stráveného na internetu (např. Facebook)	☐
K	Chybí vzory a autority	☐
L	Nedostatek vedení, motivace a podnětů od rodičů	☐
M	Nedostatek vedení, motivace a podnětů ve škole	☐
N	Mladí lidé mají hodně aktivit, které mají z jejich pohledu větší prioritu	☐
O	Mladí lidé mají hodně aktivit a nemají čas se jim věnovat pořádně	☐
P	Problém vidím něčím jiným, vypíšte:	☐

B13. Následující otázka se týká soužití majoritní společnosti s romskou menšinou.

Na škále 1-5 prosím odpovězte, s jakým z následujících výroků souhlasíte - hodnota 1 znamená, že zcela souhlasíte s prvním výrokem, hodnota 5 že zcela souhlasíte s druhým výrokem. Svůj názor můžete odstupňovat hodnotami mezi 1 a 5.

(zakřížkujte v každém řádku jednu odpověď):

Nizké vzdělání mnoha Romů je důsledek zejména ...					
A	špatné vzdělávací politiky	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4
					5

Velká nezaměstnanost Romů je důsledek zejména ...					
B	nedostatek práce a horšího postavení Romů při hledání zaměstnání	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4
					5

Zadluženost některých Romů je důsledek zejména ...					
C	špatné správy financí ze strany Romů	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4
					5

Časté vyloučení Romů (bydlení v ubytovnách, sociálně vyloučených oblastech apod.) je důsledek zejména ...					
D	neochoty nebo neschopnosti bydlit v majoritní společnosti	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4
					5

Projevy rasismu existují zejména ...					
E	ze strany většinové společnosti	☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4
					5

horšího postavení Romů při hledání bydlení a absence sociálního bydlení					
		☐	☐	☐	☐
		1	2	3	4
					5

Nyní se, prosím, odpovězte od problémů České republiky a zamyslete se nad problémy celosvětovými.

B14. Za největší problémy současného světa považují ... (Následující možnosti byly vybrány na základě dotazníkového šetření na vzorku studentů z různých typů středních škol.) (označte maximálně 5 možností):

A	Globální oteplování	☐
B	Nemoci (AIDS a jiné)	☐
C	Špatné mezilidské vztahy	☐
D	Chudobu v rozvojových zemích	☐
E	Rasismus	☐
F	Války a konflikty	☐
G	Přistěhovalectví	☐
H	Špatné životní prostředí	☐
I	Drogy	☐
J	Nedostatečnou ochranu lidských práv	☐
K	Konzumní způsob života	☐
L	Terorismus	☐
M	Globalizaci	☐
N	Nedemokratické režimy	☐
O	Přelidnění	☐
P	Negramotnost	☐
Q	Náboženství	☐
R	Jiné	☐

B15. Ze seznamu v otázce B14. považují za nejzávažnější ...

(vypíšte písmena odpovědi v pořadí podle závažnosti):

1) nejzávažnější

2)

3)

B16. O problému, který jste v otázce B15. uvedl(a) jako nejzávažnější na řádce 1), získáváte informace nejčastěji...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Od rodinných příslušníků	☐
Od kamarádů a známých	☐
Ze školní výuky	☐
Z médií	☐
Osobní zkušenosti	☐
Odjinud	☐

B17. Domnívám se, že řešení problému 1) v otázce B15. ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Můžu ovlivnit, ale nechystám se to dělat	☐
Můžu ovlivnit a chystám se to udělat	☐
Nemůžu ovlivnit	☐

B18. Domnívám se, že o problému 1) v otázce B15. mám ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Dostatek informací	☐
Nedostatek informací	☐

SEKCE C. SLEDOVÁNÍ MÉDIÍ A ZPRAVODAJSTVÍ

C01. Zpravodajství (zprávy) v médiích sledují ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Pravidelně	☐
Občas	☐
Téměř nikdy	☐

C02. V kterých médiích sledujete zpravodajství (zprávy) nejčastěji?

(zakřížkujte ve sloupci C02 - - - - - můžete označit více odpovědí):

		C02	C03
A	TV	☐	☐
B	Rádio	☐	☐
C	Internet (zpravodajské servery a portály)	☐	☐
D	Noviny a časopisy	☐	☐
E	Sociální sítě a blogy (např. postované články, odkazy a informace)	☐	☐
F	Jiné médium	☐	☐

C03. V kterém z médií v předchozí otázce (C02.) sledujete zpravodajství (zprávy) úplně nejčastěji?

(v předchozí tabulce v silně orámovaném sloupci C03 označte jednu možnost): - - - - -

C04. O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvím ...

(zakřížkujte ve sloupci C04 - - - - - můžete označit více odpovědí):

		C04	C05
A	Od rodinných příslušníků	☐	☐
B	Od kamarádů a známých	☐	☐
C	Ze školní výuky	☐	☐
D	Z online zpravodajských serverů a portálů	☐	☐
E	Ze sociálních sítí a blogů	☐	☐
F	Z televize	☐	☐
G	Z novin a časopisů	☐	☐
H	Z rádia	☐	☐
I	Odjinud	☐	☐

C05. Který zdroj z předchozí otázky (C04.) je Vaším nejčastějším zdrojem informací?

(v předchozí tabulce v silně orámovaném sloupci C05 označte jednu možnost): - - - - -

SEKCE D. POLITICKÉ PREFERENCE

D01. Představte si, že by se příští týden konaly volby do Poslanecké sněmovny a Vy byste v nich mohl(a) volit. Zúčastnil(a) byste se voleb?

(zakřížkujte jednu odpověď):

Určitě ano	☐
Spíše ano	☐
Spíše ne	☐
Určitě ne	☐
Nevím	☐

PRO TY, KTERÍ NA OT. D01 ODPOVĚDĚLI „Spíše ne“, „Určitě ne“ nebo „Nevím“:

D02. Jaké jsou hlavní důvody, proč byste se voleb nezúčastnil(a) nebo s účastí váhal(a)?

(zakřížkujte maximálně 3 odpovědi):

A	Nedokázal(a) bych si vybrat stranu	☐
B	Nemá to cenu - můj hlas politiku stejně nezmění	☐
C	O politiku se vůbec nezajímám	☐
D	Nemám důvěru ve stávající politické strany a politiky	☐
E	Strana, kterou preferuji, by měla malou šanci na vstup do Sněmovny	☐
F	V politice mi chybí mladí lidé, s kterými bych se ztotožnil(a)	☐
G	Velká část z mé rodiny volit nechodí	☐
H	Nevěděl(a) bych, jak a kde v místě svého bydliště volit	☐
I	Jiný důvod (vypíšte)	☐

PRO TY, KTERÍ NA OT. D01 ODPOVĚDĚLI „Určitě ano“, „Spíše ano“, „Spíše ne“ nebo „Nevím“:

D03. Pokud byste se voleb do Poslanecké sněmovny zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)?

(vypíšte jméno strany):

Nevím / nepamatuji si jméno strany	☐
------------------------------------	--------------------------

D04. Představte si, že byste si při hlasování do Poslanecké sněmovny vybíral(a) jednu z následujících stran. Pokud byste se voleb zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)?

(Můžete uvést stejnou stranu jako v otázce D03, ale i stranu jinou, pokud jste po přečtení seznamu změnil(a) názor. Následující možnosti jsou vybrány na základě výsledků voleb do PSP ČR 2013.)

(zakřížkujte jednu odpověď):

ANO 2011	☐
Česká pirátská strana (Piráti)	☐
Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)	☐
Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS)	☐
Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)	☐
Křesťanská demokratická unie-Česká strana lidová (KDU-ČSL)	☐
Občanská demokratická strana (ODS)	☐
Strana Práv Občanů ZEMANOVI (SPOZ)	☐
Strana svobodných občanů (Svobodní)	☐
Strana zelených (SZ)	☐
TOP 09	☐
Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury	☐
politické hnutí Změna	☐
Jinou stranu	☐
Nevím, koho bych volil(a) / nedokážu vybrat stranu	☐

PRO VŠECHNY RESPONDENTY !

D05. Při tzv. „studentských volbách“, které probíhají na školách, mají studenti ve věku 15-20 let možnost volit politické strany stejně jako v parlamentních volbách. Pokud byste měl(a) takovou možnost, studentských voleb byste se zúčastnil(a)?

(zakřížkujte jednu odpověď):

Určitě ano	☐
Spíše ano	☐
Spíše ne	☐
Určitě ne	☐
Nevím	☐

D06. Dovedete si představit, že se v budoucnu stanete místním, regionálním nebo celostátním politikem?

(zakřížkujte jednu odpověď):

Určitě ano	☐
Spíše ano	☐
Spíše ne	☐
Určitě ne	☐
Nevím	☐

D07. Proč?

(vypíšte důvody):

SEKCE E. ČESKOSLOVENSKÁ HISTORIE

E01. Myslím si, že život v socialistickém Československu (1948-1989) byl ve srovnání se současností ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Mnohem lepší	☐
Spíše lepší	☐
Podobný	☐
Spíše horší	☐
Mnohem horší	☐

E02. Život lidí v socialistickém Československu podle Vás byl...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Velmi dobrý	☐
Spíše dobrý	☐
Spíše špatný	☐
Velmi špatný	☐
Nevím, nedokážu odpovědět	☐

E03. Život lidí v současném Česku podle Vás je ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Velmi dobrý	☐
Spíše dobrý	☐
Spíše špatný	☐
Velmi špatný	☐
Nevím, nedokážu odpovědět	☐

E04. Zamyslete se nad tím, jaký byl podle Vašich informací a pocitů život v Československu v letech 1948 až 1989. Pokud byste ho měl(a) charakterizovat ve třech slovech či sousovcích, jaké byste použil(a)?

(vypíšte):

-
-
-

E05. Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 v Československu toho vím ...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Dost	☐
Málo	☐
Téměř nic	☐
Nedokážu posoudit	☐

E06. Odkud čerpáte znalosti o životě v Československu v letech 1948-1989?

(zakřížkujte ve sloupci E06 ----- ↓ označte až 3 možnosti):

		E06	E07
A	Od rodičů	☐	☐
B	Od prarodičů	☐	☐
C	Od kamarádů a známých	☐	☐
D	Ze školní výuky	☐	☐
E	Z internetu (server, blogy sociální sítě, atd.)	☐	☐
F	Z tradičních médií (televize, tisk, rádio)	☐	☐
G	Z filmů a televizních seriálů	☐	☐
H	Z knih	☐	☐
I	Odjinud	☐	☐
J	Odnikud – takřka žádné informace nemám	☐	☐

E07. Který zdroj z předchozí otázky (E06.) je Vaším nejčastějším zdrojem informací? (v předchozí tabulce v silně orámovaném sloupci E07 označte jednu možnost): ----- ↓

E08. O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu...

(zakřížkujte jednu odpověď):

Se chci dozvědět více	☐
Se nechci dozvědět více	☐
Nemám jednoznačný názor	☐

SEKCE F. SPOKOJENOST S ŽIVOTEM A SE ŠKOLOU

F01. Vyděfete na stupnici, jak jste momentálně ve svém životě spokojený(á)

zakřížkujte odpovídající čísla):

☐	☐	☐	☐	☐
velmi spokojený(á)				velmi nespokojený(á)

F02. Označte (známku 1 až 5 jako ve škole) Vaši spokojenost se školou, kam chodíte, co se týká kvality vzdělávání.

(zakřížkujte čtvereček pod odpovídající známkou):

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

F03. Zhodnoťte celkovou atmosféru ve vaší škole ...
(zakřížkujte jednu odpověď):

Velmi přátelská	☐
Spíše přátelská	☐
Neutrální, ani nepřátelská ani přátelská	☐
Spíše nepřátelská	☐
Velmi nepřátelská	☐

F04. Nakolik vás baví škola, kterou navštěvujete?
(zakřížkujte jednu odpověď):

Velmi mě baví	☐	⇒ ot. F06
Dobře mě baví	☐	⇒ ot. F06
Ani tak, ani tak	☐	⇒ ot. F05
Spíše mě nebaví	☐	⇒ ot. F05
Vůbec mě nebaví	☐	⇒ ot. F05

F05. Pokud jste na předchozí otázce (F04.) odpověděl(a) „Ani tak, ani tak“, „Spíše nebaví“ nebo „Vůbec nebaví“, napište hlavní důvody, proč vás škola přilákala nebaví:
(označte až 3 možnosti):

A. Vybral(a) jsem si špatný obor	☐
B. Výuka je příliš náročná	☐
C. Výuka je příliš lehká	☐
D. Obecně mne nebaví se učit	☐
E. Co se učíme, nevyužiji v reálném životě	☐
F. Učitelé nepodávají látku zábavně	☐
G. Učitelé přistupují k žákům arogantně	☐
H. Učitelé přistupují k žákům jako k dětem	☐
I. Neoblibil(a) jsem si své spolužáky	☐
J. Moji spolužáci se ke mně nechovají dobře	☐
K. Jiné	☐

F06. Co by podle vás měla škola studenta naučit?
(zakřížkujte maximálně 5 dovedností, které považujete pro svůj budoucí život za nejdůležitější):

A. Umět komunikovat	☐
B. Mluvit cizím jazykem	☐
C. Umět veřejně vystupovat	☐
D. Naučit se kriticky myslet	☐
E. Naučit se vyhledávat a zpracovávat informace	☐
F. Umět vyjádřit svůj názor	☐
G. Získat praktické dovednosti	☐
H. Naučit se řešit problémy	☐
I. Naučit se diskutovat	☐
J. Naučit se toleranci	☐
K. Získat základní vědomosti	☐
L. Naučit se spolupracovat	☐
M. Být schopný orientovat se v dění ve společnosti, ve světě	☐
N. Být samostatný	☐
O. Něco jiného	☐

SEKCE G. CESTOVÁNÍ A EVROPSKÁ UNIE

G01. Cestování a pobyt v zahraničí jsou pro mě...
(zakřížkujte jednu odpověď):

Velmi důležité	☐
Spíše důležité	☐
Spíše nedůležité	☐
Zcela nedůležité	☐

G02. Domluví se ...
(můžete zakřížkovat více odpovědí):

A. Anglicky	☐
B. Německy	☐
C. Španělsky	☐
D. Francouzsky	☐
E. Rusky	☐
F. Slovensky	☐
G. Italsky	☐
H. Jinak (češtinu nezahrnuje)	☐

G03. Kolik týdnů ročně strávíte průměrně v zahraničí?
(zakřížkujte jednu odpověď):

Žádný, do zahraničí nejednu	☐
1 týden nebo několik dní	☐
2 týdny	☐
3 týdny	☐
4 týdny	☐
5 týdnů	☐
6 týdnů	☐
7 týdnů	☐
8 týdnů	☐
9 nebo více týdnů	☐

G04. To, že jsme součástí Evropské unie, hodnotím...
(zakřížkujte jednu odpověď):

Kladně	☐
Spíše kladně	☐
Spíše záporně	☐
Záporně	☐
Nemám jasný názor	☐

G05. Zkuste několika slovy zdůvodnit svou odpověď v předchozí otázce (G04). (vypíšte):

.....
.....
.....

SEKCE H. SOCIODEMOGRAFIE

H01. Životní úroveň své rodiny považuji za ...
(zakřížkujte jednu odpověď):

Velmi vysokou	☐
Spíše vysokou	☐
Střední	☐
Spíše nízkou	☐
Velmi nízkou	☐

H02. Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů je ...
(zakřížkujte v každém sloupci jednu odpověď):

	Otec	Matka
ZŠ	☐	☐
Vyučen	☐	☐
SŠ s maturitou	☐	☐
VŠ	☐	☐

H03. Jsem ...
(zakřížkujte):

Muž	☐
Žena	☐

H04. Kolik je vám let?
(zahrňte jednu odpověď – čtveřec pod vašim věkem):

15 let	16 let	17 let	18 let	19 let	20 let
☐	☐	☐	☐	☐	☐

H05. Moje třída patří do následujícího typu školy:
(zakřížkujte jednu odpověď):

Gymnázium	☐
Střední odborná škola	☐
Odborné učiliště s maturitou	☐
Odborné učiliště bez maturity	☐

H06. Velikost města/obce, ve které bydlím, je ...
(zakřížkujte jednu odpověď):

Do 1.000 obyvatel	☐
1.000 - 5.000 obyvatel	☐
5.000 - 10.000 obyvatel	☐
10.000 - 100.000 obyvatel	☐
Nad 100.000 obyvatel	☐

H07. Bydlím v kraji ...
(zakřížkujte jednu odpověď):

Praha	☐
Středočeský	☐
Plzeňský	☐
Karlovarský	☐
Ústecký	☐
Liberecký	☐
Královéhradecký	☐
Pardubický	☐
Vysočina	☐
Jihočeský	☐
Jihomoravský	☐
Zlínský	☐
Olomoucký	☐
Moravskoslezský	☐

H08. Dotazník jste vyplňoval(a)

Samostatně	☐
Samostatně – s mírnou pomocí / radami spolužáků	☐
Ve spolupráci se spolužáky	☐

H09. Nakolik jste rozuměl(a) otázkám v dotazníku?

Vždy či takřka vždy jsem rozuměl(a)	☐
Některým otázkám jsem nerozuměl(a)	☐
Radě či většině otázek jsem nerozuměl(a)	☐

Za vyplnění dotazníku Vám děkujeme.

Do těchto okének nic nepište:

Kvalita vyplnění		kód kódera	
Kód děrovače		kód verifik.	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt „PŘÍBĚHY BEZPRÁVÍ – podpora výuky moderních československých dějin s využitím audiovizuálních prostředků a moderních médií“ (reg. číslo: CZ.1.07/1.1.00/26.0103) je financován z prostředků Evropského sociálního fondu – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a státního rozpočtu České republiky.